

नं० ५४४४ - घ

१-प्रश्नस्कन्दे द्रव्यनिधि -

परीक्षणम् पत्राणि ३० (त्रिंशत्)

२-१६-

३-२६-पत्राणि ६३

नं० ७३-६ क - १-२-३
 (१) रमल प्रश्नान्तर्गत शत्रु चिन्ताकाण्डः
 (२) युद्ध प्रकरणयात्रास्वरोदयमतेन
 (३) सर्वणि पत्राणि ७३ (संपूर्णम्)

इन्ने जल्ल के इस्ती में है

नं० ५४४४-घ

- (१) प्रश्नस्कन्दे द्रव्यनिधि परीक्षणम्
पत्राणि ३० (त्रिंशत्)
- (२) रमलप्रश्नान्तर्गत शत्रुचिन्ताकाण्डः
पत्राणि १६ (षोडश) (ज्योतिषम्)
- (३) युद्धप्रकरणयात्रास्वरोदयमतेन
पत्राणि २७ (सप्तविंशतिः)
सर्वणि पत्राणि ७३ (संपूर्णम्)

प्र-
१

ओं श्रीगणेशाय नमः अथ प्रश्नस्कंदे नृपयात्रा प्रश्नम् ॐ नृपयात्रा प्र
च्छायां यनस्थिते निधिकारिणि कूरे दृष्टगता नाम सुभभौ मेग्निभयं
सहकंठकं समरम् १ संदेचौरभयं जले मकल्लकूरतो भवेन्नभयम्
यूननायेनी च स्थेवास्तमिते शोभनेन पुनः २ लग्नपशिषिनोः कूरार्दि
तयोर्वीकुलत्वमीषा चित्रे सकूरो यदिलग्राकाशांतरगस्तदानिवर्त
नतः ३ आकाशास्तेतरगेस्मिन्मार्गादस्त्यमय्यस्थे अनुथरजत्वर्यवि
लग्नांतस्थेन भद्रमितरेषाम् ४ युग्मेस्थानि मिदं भद्रं मेरिफे चंडेन भ
द्रं चतस्रैव मन्यत्र गमनं च सुभभुसरिफे ५ लग्ने शोचं बलाढ्ये स्थिर
तास्ते शोचं बलिनिबधि सम्यक् विचार्य लग्नपसप्तमयोर्वलमथो वा
च्यम् ६ अथ गुप्तप्राप्तुहने सिद्धिप्रश्नम् रिपुं हंतं गमिष्ये यलग्ने कू
रयुते जयः लग्ने हस्ते शट्ष्टौ वा जयः प्रष्टुर्न चान्यथा ७ स्वस्वामिना
स्नेहदृष्टावलोकितस्तदारीपुर्निग्रहितोपि मुच्यते चेत्कूरदृष्ट्या यु

ते
 धिनश्रुतौ यदैकमेतौ विदुतः पलायति य मूर्तेः सुखे च चंद्रे चरमस्ये
 चेत्पराभवः प्रष्टुः सप्तभेजे संतोषः सकूरोतिः सुतो धियते ५ अथ श्रु
 तगमागम निवर्तनप्रश्ने च षट्पंचाशियाम् सुतश्रुतगतेः पा का
 पैः श्रुतमार्गानि वर्तते चतुर्थ्यै रपि प्राज्ञः श्रुतमार्गानि वर्तते कषा
 लि कुंभकर्कटारसात्तले यदा स्थिताः रिपोः पराजयस्तदा चतुष्पदैः प
 लायनम् ॥ चरोदये स्थिरे शशिनि न चागमो रिपो र्यदा तदा गमो रिपो
 र्वदे द्विपर्यये विपर्ययम् ॥ स्थिरे तु लग्नमा गते द्विरात्मके तु चंद्रमाः
 निवर्तते रिपुस्तदा सुदूरमागतोऽपि सन् ॥ चरे शशी लग्नमागतो द्विदे
 हः पश्ये र्यमागत्य निवर्तते रिपुः विपर्यये चागमने द्विधा स्यात्पराज
 यः स्यादसुभेदिते ॥ अर्का किं ज्ञासितानामेकोऽपि चरोदये यदा भ
 वति प्रवदेत्तदा सुगमने वक्रगतेर्नैति वक्तव्यम् ॥ स्थिरोदये जीव
 शनैश्चरेदिते गमागमो नैव वदेच्चष्टतः त्रिपंचषष्टारिपुसंगमा

यथापाश्चत्यर्थविनिवर्तनाय ॥ मेघधनुःसिंहद्वयाय दयस्या भवन्ति
 द्विबुके वा शत्रुनिवर्तने तदा ग्रहसहिता वा विद्युक्ता वा ॥ स्थिरा ॥ रा
 शौ यद्युदये प्रातिगुरुवा स्थितस्तदा शत्रुः उदये रविगुरुवा चरराशौ
 स्थातदा गमनम् ॥ आगमने दिनप्रमाणमाह उदयर्क्षी चंदर्क्षी भवे
 नियावदिनैश्च तावत्तिः आगमनं स्थाश्चित्रैर्यदि मध्येन ग्रहः काश्चित्
 अथ जिगमिषोरज्ञो निवृत्तिः कालज्ञानप्रश्नम् ग्रहः सवोत्तमबलोल
 ग्रायस्मिन् दहे स्थितः मासेस्तत्तुल्यसंख्यातैर्निवृत्तिं यात्रादिशेत् २
 चरांशस्ये ग्रहे तस्मिन्कालमेव विनिर्दिशेत् द्विगुणं स्थिरभागस्ये चं
 दस्ये त्रिसंगुणम् २१ यात्राविलम्बना मित्रभवनायि यानिर्यदा करोति
 वक्रमावृत्तिं तं कालं बुवते परे २२ यायिनां शुभाशुभम् चरोदये शुभस्थि
 तः शुभं करोति यायिनाम् अशोभने रशोभनं स्थिरोदये पिवाशुभम् २३
 अथ परचक्रागमप्रश्नम् शत्रोर्गमागमप्रश्ने ये योगा वैमये रिताः पूर्व

तेचात्रविज्ञेयायक्तिशेषंतडुच्यते २५ नागच्छतिपरचक्रंयदार्कचंद्रौचतुर्थ
 भवनस्यो गुरुबुधशुक्राह्निबुकेवायदातदाशीत्रमायाति २५ द्वितीयेवात्
 तीयेवागुरुशुक्रौयदागतौ आश्वेवागच्छतिसेनाप्रवासीचनसंशयः २६
 सिद्धये नवमेतयदापापाः पंचमेतसुभाः स्थिताः रिपुरायातिदेशस्यकु
 रुतेच पराभवम् २७ आयातिभूतपेवक्रेराशिवकेपिनिश्चितम् सीमां
 तेपिस्पष्टक्रेचमार्गेचक्रागमोभुवम् २८ चंद्राधिष्ठितभलाग्रायावत्सं
 ख्येस्थितोभवेत् रिपुरायातितावन्निर्दिनेर्मध्येखगौनचेत् २९ प्रदीपे
 परचक्रममप्रश्नेविचार्यससमंग्रहम् स्थिरेचंद्रेचरेलयेचक्रमायाति
 सत्वरम् ३० स्थिरेलयेचरेचंद्रेनागच्छतिरिपोश्चमूः स्थिरलयेस्थिरेचंद्रे
 शत्रोरायातिसैन्यकम् ३१ द्विस्वभावेयदालयेचरराशौचचंद्रमाः अरि
 र्मीर्मात्रिवर्तेतत्कूरट्टेषपराजितः ३२ द्विस्वभावगतेचंद्रेस्थिरलयेस
 मागते निवर्ततेतदासेनासुहृन्मागतापिसन् ३३ चरगौस्थिरगौह्यं

प्र-
३

3

गराशिगोतनुशीतम् आगमो नागमः शत्रोऽङ्गमात्मागीनिवर्तनम् ३४
चतुर्थ्यैः सुभेः खेटैः शत्रुरायातिसत्त्वम् धर्मलगाष्टमे वासुः स्थिरेना
याति प्रात्रवः ३५ स्थिरग्रहैः स्थिरे लग्नेष्टेषां शत्रोश्च नागमः लग्नधर्मेषु
रौमुक्तौ दृष्ट्वा वरिपरस्परम् ३६ रात्रौ निवृत्तिप्रच्छायां लग्ने कुरा यदा
ग्रहाः पथि शत्रोस्तदा मृत्युर्देवयोगेन जायते ३७ पुत्रेषां निःस्थितः पा
यो निवृत्तिकारयेदरेः पराजितेरिषुं यामोहिबुकस्थो निवर्तयेत् ३८
भैरवे लग्ने वलिकूरवगोरिषूणा मागच्छतामधनिमत्सुरेव पापैश्च त
थीरि सते न ह्यत्रिस्वतृयैर्गीतिमृतिं च यातः ३९ अंगं स्थिरं जीवशातै
श्च राभ्यां दृष्टं रिपो नीत्रगमागमोस्तः लग्नं स्थिरं वाक्यतिभास्कराभ्यां यु
क्तैरिषुर्नोचलितः स्वदेशात् ४० वैष्णवे स्थिरो दये जीवसितक्षमदैः क
र्मादयस्यैर्न समेति प्रात्रुः कन्दे स्थिरर्क्षे रिषु पापयुक्ते बलात् विनेचेत्परच
क्रमेति ४१ चरोदये शीतकरे चिदेहे पराभवः प्रसुरेः समागमः मार्ता

भाषा सुबपरस्परराजाका युद्धहोवेगा यानहि उसका प्रसन्नलग्नपति
 सप्तमपति इनोदोनोका परस्परशत्रुहोवे तो युद्धहोवेगा मित्रत्वसमा
 नहोवे तो समाधानहोवेगा ४२ हसरायोगलग्नमैयावारवेचरमे पा

एषु क्रतुशतैश्चराणां मेकोपिलग्नैस्त्रिगोनचागमः ४३ सुहंभ
 विष्मतिनवेतिप्र. निवंधे युद्धं भाविनचेत्प्रलये शसप्तमाथिपौ
 शत्रुणां तां तदा युद्धं भवतीति वक्तव्यम् ४३ लग्नलग्नस्य पूर्ववा
 यदि पापसमाश्रितम् तदा चोरं भवेद्युद्धं पापो वेदितपापकम्
 ४४ लग्नलग्ननाथयो र्योगे रणं दीर्घसमादिशेत् संदेवक्रेस्त्वल्पव
 लेकेन्द्रेल्यबहुभिर्दिनैः ४५ ॥

पग्रहबलवानहोवे और पापग्रहकिट्टिहोवे तो बडा युद्धहोवेगा ४४
 लग्नपति सप्तमपति इह दोनो एकटिकाने होवेया इह दोनोका मुण
 शीलयोगहोवे तो बहुतदिन युद्धचलेगा ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥

प्र-
४

चंद्रार्कोवक्ष्यमाणमिथः क्षेत्रगतौर्यदितदासंहारंकर्तारौस्तः ४६ सूर्यनक्ष
त्राणां ह सिंहकन्यातुल्यश्विकयनुर्मकराणिषट्कुंभमीनमेष्टमिषु

स्वर्गहोत्रस्थेत्तुजेमहारणंदशमभेमवति लग्नस्थेमथतरंयून
स्थेमथनिप्रचुरम् ४६ लग्नयूनपतीपापौपायांशस्थोत्तुददौ
तावेववक्रितौकेन्द्रेषष्टमेवानथाविथः ४७ कर्तारौयदिवेद्रार्को
संहारंसैन्ययोर्द्वयोः निकटेनिकटेयुद्धंरुरेहरंतुष्टके ४८ सि
हादिमकरांतादिसूर्यक्षेत्रमुदाहृतम् कुंभाताःकर्किपर्यन्ताश्चंद्र
क्षेत्रविडुर्बुधाः ४९ भेरेवे इतस्ततश्चेत्त्वत्तुशत्रुसंचायुद्धंभवेत्त
तिजयोर्हिषष्टे लग्नाधिनाथेव्ययगश्चलग्नैर्लग्नतथापापनिरीक्षि
तंवा ५० युद्धंतदीस्यादतुलंतयोश्चलग्नास्तयोनीययुतौवदीर्घम् मंदे
चवक्रैरिषुसंययातेयुद्धैरिषूणांगणकैर्निवेद्यम् ५१ ॥

नकर्दटाणिचंद्रनक्षत्राणि ४९ लग्नैर्लग्नस्वामी ५० ॥ ५१ ॥

५२ मनुष्यराशयोमिषुनकन्यातर्लथराशयः ५३ सुक्लप्रतिपदासेगत
तिथिपर्यंतमोसंख्या उसमे नवमिलायके तीनसे भागलेना एकशेषरहे

कूरेविलग्नोपगतेतृतीयेचंद्रात्मजेतिगमकरेचतुर्थे युद्धंभवत्ये
वमहीपतीनांयौरस्त्ययुद्धेनविनाशमेति ५२ मनुष्यराशौबुद्धये
बरस्थेःकूरेखपयदिवेचरेद्वैः स्याथायिभूपस्यतदाविनाशःसौ
म्यग्रहाश्चेवमुशंतिसिद्धिम् ५३ अथनारदज्ञानम् सुक्लादिनिष्प
गतवासराद्यानंदै ४ युतारामविभाजिताःसुः एकावशेषेसुररा
६ जलोकेस्यात्रारदोमर्गगतोद्विशोत्रिशेषकेभोगिपुरेनिविष्टस्तत्रै
वयुद्धंखलुयत्रसंस्थः ५४ अथचंद्रवर्णोपरियुद्धज्ञानम् दीपिका
योमेषेद्वेषेसिंहगतेनुरक्तोद्वंद्वेस्त्रियामीनयनेचपीतः त्रिलालिक
केषुचसुभ्रवर्णोमृगस्थितेकुंभगतेचक्रस्मः ५५ ॥

तोस्वर्गलोकमैनारदहै दोशेषरहे तोमनुष्यलोकमै जाहानारदहोवेगा
वाहायुद्धवोदिनजानना ५५ ॥

प्र-
५

५

रक्तेचंद्रेमवेष्टुहं पीतचंद्रेमवेत्सुखम् स्येतचंद्रेर्धलाभश्चकृष्णचंद्रे
मृतिर्भवेत् ५८ अग्निवे नृपसंयामप्रश्नेविलग्नलग्नेशसंस्थितात्वे
दात् प्राप्तिमुसरिकात्पृष्ठास्तपसंस्थेऽमुष्यशीलाच्छत्रुः ५९ अथ
वाशानिक्कजजीवाः शीघ्रेभ्योवलसुताउपरिचराः बुधसितचंद्रास्ते
भ्यश्चडर्बलाथराश्चसंचित्याः ५८ उभयवर्गीपियानांमिथोपि
मुसरिफतोरणोदीर्घः कुजयुतिचंद्रेप्रष्टुर्लघुवयोप्ययादिच
रणकाले ५५ तमास्युच्छेलग्रास्तपयोः पक्षद्वयेत्येकं प्रोक्ष्य
स्नात् कुजोमुसरिफः प्राशिनाट्टश्चतद्वलेमृत्सुः ६० उभयोरप्ये
वंसतियश्चरराशौदीप्यथमबलीसः स्थिरराशौतस्योत्साह
बलेनिश्चलेभवतः ६१ स्थिरराशौकेंद्रमस्येतगेल्यरणोदिस्र
भावकेल्पतरः चरहृदमुशालगंतीवाल्मीकीचगेक्षणानिचुनिः
६२ अथयुद्धेकियंतोमरिष्यंतीतिप्र दीपिकायां कूराक्रांतानि
यावेतिमथ्येचंद्रादिलग्नयोः तावंतः प्राणिवध्याश्चद्वित्रैः स्वांश
कैः क्रमात् ६३ ॥

अथ जयपराजयप्र. अथ तत्रादौ दिग्जयकर्तः रासौ जयपरा
 जयप्र. वैसवे अथ प्रवक्ष्ये नृपतेर्जिगीषोर्ध्वहेतयं चाथपराज
 यंच प्रष्टव्यं देस्य अथ विलम्बयोगैस्तं योगचर्यां च वराहशास्त्रात्
 ६५ अक्रोदये सुरगुरोस्तनये सुखेने सूर्ये तृतीयं भवने भवगैश्च
 शेषैः पृष्टान् पोरिपुगणंश्च विजिग्युहे सिद्धार्य आत्मभवनं
 समुपैति शीघ्रम् ६५ मंदारयोस्तनुगयोस्तनये सुरेज्ये लाभेण
 स्वेक्ष्य सितयोस्तपनेन भस्ये पृष्टर्जयः खलु भवेत्समरे प्रकषाद
 स्मिन्निते नियनगे त्ववशमेति शत्रुः ६६ लग्ने गुरौ शशिनिक
 र्माणेष्वेगेर्के पृष्टर्भवंति विजये सितसिद्धि लाभाः जीवोदये
 भूगुप्ततेरिपुगेष्टं मस्योर्के वा विधौ विजयसिद्धि यनागमाः सुः
 ६७ लाभैरवौ नभसि भूमि सुते तृतीये मंदे विधौ रिपुगृहे तनु
 गैश्च शेषैः पृष्टं नृपस्य सुखसिद्धि जयार्थं लाभसां प्राज्यवाहन
 बलार्थं समुद्रयः सुः ६८ ॥

मंदारयोर्नमसिलाभगतेसुरेज्ये लयेच सुक्रबुधयोर्जयसम्पदः
सुः सुक्रेल्लगोप्राशथरेनियनेसुखितेकेन्द्रेगुरौचनपतेर्जयसि
हिलाभः ६९ लयेगुरोतीक्ष्णकरेबरस्येचन्द्रेकलत्रेयरसातलेवा ६
पुर्जयस्यानसुखार्थलाभराज्यामयः सुनियमेनशीघ्रम् ७० ल
येगुरुक्षभृगुजैः शानिभौमसूर्येर्दुष्प्रियपष्टभवगोविजयोनप
स्य लाभेयकर्मणिदिवाकरभौममन्दैर्लयेगुराघयसितेविज
योरणोस्यात् ७१ लयेसुरेज्यशशिनोस्तपनेबरस्येमंदारयोरि
पुगृहेबलयुक्तयोश्च सुक्रज्ञयोर्द्वेषगयोश्चभवेन्निराज्ञः ७२
भुवविजयसिद्धिसुभार्थलाभः ७३ शीर्षोदयेसुभसुहृद्भुहंयु
क्तदृष्टेलयेसुभेश्वलिभिः सुभवर्गलये सोम्यग्रहेः सुतवत्
ष्टयधर्मसंस्थैः ७४ सुभवेद्धनजयेक्षितकार्यसिद्धिः ७५ गुरोवि
लयेरविजेतृतीयेलाभरवौभूमिसुतेचषष्टे सुक्रज्ञयोः कर्म
णित्वर्यगोदौप्रष्टुर्नरेन्द्रस्यजयोरणोस्यात् ७६ लयेगुरोशीत

करेकलत्रे सुक्रजयोर्व्योम्निरसात्तलेवा त्रिलामषष्टेष्टसुभृगुहे
 सुप्रष्टः द्वितीयाश्वरणे जयः स्यात् ७५ लग्ने भगौ चंद्रसुते कडुवे
 केन्द्रे गुरौ तिग्मकरे तृतीये मंदारयोर्लाभरिपुस्ययोश्च प्रष्टः द्विती
 याश्वरणे जयः स्यात् ७६ लग्ने गुरौ शीतकरे वियत्स्य सुक्रजयोर्वधु
 सुतस्ययोश्च षष्टेरवायुगयोः कुजाकोः प्रष्टर्जयो भूमिपते ध्रुवे
 स्यात् ७७ लग्ने गुरौ कर्म वाते क पुत्रे सुक्रजयोर्वधु सुतस्ययोश्च य
 षष्टेरवौ प्रष्टरलं नृपस्य सुद्वे जयः कीर्तिथनामृयः स्यः ७८ केन्द्रे ग
 रौ त्वास्तसुखेषु चंद्रे लाभे च सूर्ये भृगुजे बुधे च केन्द्राष्टवर्षे रसुभ
 ग्रहेन्द्रैः प्रष्टः द्वितीयाश्वरणे जयः स्यात् ७९ सुक्रोदये देवगुरौ क
 लत्रे षष्टे कुजे शीतकरे चतुर्थे शनौ तृतीये च नरे श्वरस्य प्रष्टर्ज
 यः स्याद्धनवाहनाग्निः ८० लग्ने भगौ चंद्रसुते नभस्यो षष्टे कुजे दे
 वगुरौ कलत्रे लाभेरवौ शीतकरे कुटुंबे प्रष्टः द्वितीयाश्वरणे ज
 यः स्यात् ८१ जीवोदये शशायरे सहजे कलत्रे सौम्ये रवौ रिपुय

प्र-
७

7

हेगगनेसहीजे लाभेशानोभयसतेहिबुकेनपस्यप्रष्टर्मव
 तिजपवाहनकोशालाभाः ५२ लग्नेगुरोभूमिसुतेनृतीयेषु
 येकलत्रेभृगुजेष्टमेच षष्ठेरवौप्रष्टरलंनपस्ययुद्धोजयोर
 जयनामयःसुः ५३ शुक्रेविलग्नैरविजेनृतीयेथर्मगुरोशीत
 करेचषष्ठे लाभिरवौक्षेत्रकुजेनभस्येप्रष्टर्नरेन्द्रस्यजयोरणोस्या
 त् ५४ सुखेवियौदेवगुरोविलग्नैस्तशुक्रयोःसप्तमसंस्थयोश्च
 षष्ठेरवौलाभनृतीययोश्चसौरारयोःप्रष्टरलजयःस्यात् ५५
 गुरोविलग्नैतपनेरिषस्येसुखेक्षभग्वोर्हिमगौकलत्रे मंदार
 योर्भ्रातृभवस्ययोःस्यात्प्रष्टःक्षितीशस्यजयःसमाजौ ५६ स्वो
 ष्ठेगुरोलग्नगतेस्वत्वेगोसूर्यभवेस्येशाशिशुक्रसौम्यैः मंदारयो
 र्भ्रातृभवस्ययोःस्यात्प्रष्टर्हिमासाज्यमलेनृपस्य ५७ लग्नेगुरो
 शीतकरेकलत्रेचक्रजयोःकर्मणिलाभगेर्के मंदारयोर्भ्रातृ
 रिषस्ययोःस्यात्प्रष्टर्नरेन्द्रस्यजयोमहाजौ ५८ लग्नेष्वरेद्वौश्च

सुभेस्यशालयोः प्रष्टः प्रयाणं सुभविज्ञदं भवेत् स्तोत्रादिगो वि
 जपतौ बलाद्येवानां भवेयुः सुभसिद्धिसम्पदः ८५ लगाधिये
 होरसुभेस्यशालयोश्चिन्ने भवेत् भूमिभयं महीयतेः कूरेयनस्य स
 पिकारवर्जिते भवेदतिष्ठन्तपष्टगामिनाम् ४० भौमेयनस्य
 स्यपिकारहीने रणाद्भुता प्राच्छकटाभयं स्यात् सौरेवचोरात्स
 लिलाभयं च सूर्ये गियुद्धान् पष्टगानाम् ४१ कंबूलयोगेत्
 सुभग्रहाणां यने भवेत् सुभयनराणाम् यनाथिनाथे स्तमिते
 चनीचेयानं सभद्रं विफलं च विद्यात् ४२ कुर्जर्किचंद्रैः सुतय
 मलग्नगैः प्रष्टः प्रभंगो युधि भूयते भवेत् लग्नयमेहोः दिति
 जेतत् पृथोर्गुहे मतिः स्याद्भूमनामहीयतेः ४३ मंदारयो
 छिद्रगयोर्विलग्नसूर्ये रणे मत्सु सूर्येति भूयतेः अस्मिन्सूर्यो
 गे मय मत्सु संस्ये चंद्रे सूर्ये रणे मतिर्भवेत् ४४ ॥

शीतोष्णभौमेन्द्रसुतैः कलत्रे प्रष्टुर्विनाशः समरे प्रयाणात् प्र
 कारयोर्लग्नगयोर्त्तपस्पष्टमवेत्तमयशात्रुवृद्धिः १५ चंद्रा
 रयोर्लग्नगयोर्दमेन संदृष्टयोः स्यात्समरे प्रभंगः पापग्रहेः
 पंचमलग्नसंस्थैः प्रष्टुः समाजौतनयस्पष्टसुः १६ रंध्रास्त
 योस्तीक्ष्णकरेशां केलमस्थिते वात्र विपर्ययाद्वा प्रष्टुर्त्तप
 स्यात्प्रभवंतियानाद्रणे भयत्रासवधो यवंधाः १७ पापग्रहेर्द्वि
 विचतृष्टयस्यैः सौम्यग्रहेर्वीर्यविवर्जितैश्च चंद्रेष्टमस्य समरे
 प्रयाणात् प्रष्टुर्भवेद्युर्वधवंधजाताः १८ लग्ने रवौ शीतकरे क
 लत्रे मंदारयोरेष्टमसंस्थयोश्च बुधेऽत्तीये समरे समं त्रीराजारि
 णाक्रम्य निहत्य ते सः १९ लग्ने ज्जभात्वा मंदने कुजे द्वौ भंगस्व
 भेदो युधि पार्थिवस्य मंदारयोर्धूनगयोर्विलग्नचंद्रार्कयोः स्या
 त्समरे प्रभंगः २० सूर्याकिंभौमेः सतथर्मलग्नजामित्रगौर्लग्न
 गते च चंद्रे प्रष्टारमाजौ सचिवेन सार्थं सदेष्टा सुग्रोरिपुराशुह

न्यात्र १ सुक्रतयोः प्रष्टगयोर्विलम्बे चंद्रारयोस्तीक्ष्णकरेष्टम
 स्थे प्रष्टर्नरेद्रस्यसमंत्रिणः स्याद्भयोविनाशस्त्वथपार्थिवस्य २
 मंदार्कयोर्लग्नगयोः कुजेतसंष्टयोः शीतकरेकलत्रे सौ
 म्यग्रहेर्दीर्घयुतैर्नृपस्यसेनायतेः स्यात्समरेप्रणाशः ३
 सुभासुभेर्योगवरेरमीभिः कार्यार्थसौख्यास्पदप्रच्छकानाम्
 कार्यार्थसौख्यास्पदलाभमिष्टैरनिष्टयोगैर्वदतद्विनाशम् ४
 सुभखेटेर्बलाद्यैश्चकेंद्रधर्मात्मजस्थितैः प्रोक्तेष्वनिष्टयोगेषु
 फलमिष्टं प्रजायते ५ अथस्यायियाधित्पयोर्मध्येकस्यज
 यश्चिप्रः वैस्मवे भूपालयोर्नागरयायिमध्येतयोर्द्वयोर्जे
 ष्ठातिकोचसंयुते युद्धेभविष्यत्सुतसंधिरेतयोः प्रश्नेकृते
 मंत्रिभिर्दिशोदुधः १ विलग्नलग्नाधिपतिः पुरेशो जामि
 त्रजामित्रपती चयायि स्ववर्गराजो जयदोबलीयान्यस्मा

जिकाचार्यमतेप्रदिष्टः २ केंद्रस्थितः स्वोच्चगतः स्वराशिगोबली
 त्पशाले प्राशितो यवारवेः आपोक्लिमस्योक्तमितः स्वनीचगः
 स्ववर्दीराजो विजयाभिभंगदः ३ लग्नेश्वरे मंदगते चतुष्टये स्वो
 च्चादिगे स्याद्वलवान्श्वरेः जायेस्वरे वीर्ययुते सुमंदगे स्वो
 च्चादिके केंद्रगते रिपुर्वली ४ लग्नेश्वरे सप्तमगे बले चरे निरु
 यमी स्यादबलः पुरेश्वरः जायेस्वरे लग्नगते चरे यवाया यम
 वेड्यमवीर्यवर्जितः ५ लग्नेश्वरे लग्नगते यवास्थिरे सहाय
 वीर्योद्यमवान्श्वरेः जामित्रताये स्मरगे स्थिरे यवायायी स
 हायोद्यमशक्तिवान्भवेत् ६ कर्मेस्वरे लग्नगते सहायबलं भवे
 नागरपाथिवस्य तुर्येश्वरे सप्तमगे सहायबलं प्रभूतं बलया
 यितः स्यात् ७ लग्नेश्वरकर्मोपतीत्यशाले लग्ने यवेऽन्यत्र च ना
 गरो जयेत् तुर्येश्वरजामित्रपतीत्यशाले स्वरेऽन्यत्र च यायि

नोजयः ५ मेषुरणात्सुडभवनेषु चंद्रेलशेषासौम्येषु जयेत्सुरे
 शाः रसातलात्सुडभवनेषु चंद्रजायेषासौम्येषु जयेत्सुयायी ६
 खात्सुडभगेतनुयतो बलिनीडसौम्येषु जयेत्सुरपतिर्हिं
 कायुषद्वे जायेत्सुरे बलिनिचंद्रशुभेः प्रयुक्तेयायी जयेत्सु ब
 लिनोर्जयतोर्हयोर्हो ७ सूर्येदुभौ मार्कजसेंहिकेयैः सर्वेषु त
 भिसिभिरेवलग्रगैः हन्यात्तदास्थयिनमाशुयायी घृणस्थितै
 र्यायित्पंपुरेश्वरः ८ दैत्यैज्यवाचस्पतिसोमप्रत्रैरेकर्दंगैल
 ग्रगतैर्वलाढैः द्वाभ्यामथेज्येभ्युजेयलशेषे हन्याद्रणोयायि
 त्पंपुरेशः ९ शक्रेन्यशीतांशुबुधासुरेज्यैः सर्वेस्त्रिभिर्घृणग
 तैर्वलाढैः हन्याद्रणोस्थायिनमाशुयायी सुखास्यदस्येष्टसु
 भेषु सन्धिः १३ लग्नस्थितैः केतुमहीजसूर्येर्जीयास्थितैश्चार्क
 जराद्भुचंद्रैः विपर्ययाद्वा बलिभिश्चसौम्येषु द्वेद्वयोः पार्थिव

प्र-
२०

११। १२। १३। १४। १५ मेषूरणाद्वषट्कदशमात्र षट्प्राशिपैर्यज्ञेषु १६। १७

योर्विनाशः १४ कुजेत्यशालेहिमगौविलग्रेबेथोयमस्युधिनाग
रस्य भौमेत्यशालेचविधौकलत्रेबेथंमूर्तिवालभतेत्रयायी १५
मेषूरणात्सुहिमांशुपापैर्मंगोभयंस्यायुधिनागरस्य रसातला
त्षट्स्रशशोकपापैर्मुहेभयंमंगसुपैतियायी १६ सुभग्रहेमं
दगतौविलग्रेलग्रेष्वरेकेंद्रपतीत्यशाले केंद्रेस्थितेमंदगतौ
बलाजोस्थिरेविलग्रेचजयेत्सुरेशः १७ जायेस्वरेमंदगतौस्थि
रर्क्षेकेंद्रस्थितेकेंद्रपतीत्यशाले स्वोश्चादिसंस्थेभ्युदितेचतस्मि
न्यायीजयेद्येनगतैश्चपापैः १८ लाभेयनेसौम्ययुतेक्षितेस्या
सुरेशराजःकटकस्पृहृदिः छिद्रेसुतेसौम्ययुतेक्षितेस्यात्प्रया
यिराजःकटकस्पृहृदिः १९ सौम्यैर्विलगार्थमवास्यदस्यैःसुभं
सहायोनगराधियस्य लग्नेस्वरेद्वादशगोपुरेशोनशेषेत्प्रयायीस्म

१७। १८। १९। २० ॥

रपेचषष्टे २० ॥

२१ हयोः लग्नेशसप्तमेशयोः २२ २३। हयचंद्रकुजौ यभवने लग्नेस्ते वा २४ २५

लग्नेश्वरे छिद्रपतीत्यशाले छिद्रस्थितेनागरभूषणाशः जामित्र
नाथेयनयेत्यशालेयनस्थितेन प्रपतिचासुयायी २१ चरर्क्षसंस्थो
वलवान् हयोर्यः प्रांते सनश्चेत्यथमं विजित्य चरे विलग्नैरिषु पा
पमुक्ते दृष्टेयवान् प्रपतिवै प्रवेशः २२ अर्णवे लग्नस्वामिनि मंदेकं वृ
लेउपरिगेजयः प्रष्टः एवं गुणोपितस्मिन् विप्रविष्टे स्तपतितनीच
स्ये २३ यत्सुय शिलोरविविधतस्य बलं सुसरिकेतयोर्हीनिः
लग्नेशशिनि कुजे स्ते विलोमतो नो भयो मृत्युः २४ यभवने हयमे
तत्तस्य भयं कुशलमन्यस्य २५ विज्ञं प्रष्टः कटकं चायोर्नगरं रियो
नियन पुत्रौ सुभयुतदृग्भ्यामेघां बलं विलोमगे च डर्वलता २५
लग्नादिरंधराशो यो ह्यात्मा बद्धलस्तदनुपायात् प्रच्छक कटकं प्र
चुरैरिषुकटकं चाक्रमाह्वाभ्याम् २६ ॥

२६ ॥

२० स्वात्मभवस्थाः २८ । २९ । ३० । ३१ । ३२ । ३३ । ३४ । ३५

भेखे लयेषवायूनगहेखभावेसौम्याः यदि सुर्विजयः पुरस्थः
दंभोलिभन्मंत्रिसितेंडजातायर्मेथसूर्यावनिजोभयाच्च २० प्र
ष्टर्जयोलग्रगतेखलेस्यात्तूनेखलेषात्रुजयोनिवेयः लग्नायिमे
व सूनगतेयायी निवयतेपौरपतिविलोमात् २५ तृतीयभावा
दसंभेषुपौराः सूर्यायिनोयर्मगहान्तथैव सुभेषुभेवाचमिहो
भयोवातेष्टाः पुरः स्वात्मभवस्थायाः २९ विवादकेशात्रुहतो
मृतौचसकूरकेस्याद्विजयोन्यथान यावन्तिसौम्यग्रहसंस्थिता
निलगेंडमयोः सुवर्तविनाशः ३० निव्येलेग्रचदशमंवास्तं
सौम्याब्ज्यायिनोजयः तृतीयेनवमेषष्टेपायाश्वेयायिनोज
यः ३१ उदयवत्तथैः कूरसप्तमदशमस्थितैः सौम्यैः विजयोभव
तिहियुद्धेनोदयगैः सुभेष्यापि ३२ ॥

लग्नशेषे चूनगंते वा भवेत्पुष्टः पराजयः लग्नशेषे वा लपेष्टे शत्रो
रेव पराजयः ३३ लग्नशेषे पुष्टविजयो स्ते च विहिषो विजयः ल
ग्नशेषे स्ते या यीति बध्यते लग्नशेषे स्ते या यी ३४ उभयोः को विज
यीति प्रश्ने लाभे तथा यमं बुधग्रहस्तु कादित्या स्ते या यी विजयस
माप्नोति ३५ चंद्रसौम्यांतरगताराशयस्तु समा यदि तदा वद
तरं सैन्यं शत्रोः स्यादन्यथा लपकम् ३६ ज्ञेयो लग्नपतिर्या यी पौरो
जाया पतिः स्मृतः वक्राया वर्तकः प्रोक्तो मार्गी मार्गी गतिस्तयोः
३७ चूनपापो यनं दत्ता या यी नो पुरपः सुखी शुभैः कर्मगतैर्दत्ता
यनं या यी व्रजेद्गृहम् ३८ लग्नादेकादशोप्येको ग्रहस्तु सितभा नु
षु नागरस्य जयं वृत्ते नवमेला भुजतमम् ३९ सूर्यचंद्रे च सूर्यो
शे संस्थिते स्थायिनां जयः चंद्रे सूर्ये च चंद्रो संस्थिते या यिनां ज
यः ४० सूर्ये सूर्यांशसंयुक्ते चंद्रे चंद्रांशसंस्थिते एवं योगे भवेत्सं
अथ हयोर्मध्ये कस्य सैन्यमधिकं तत्राह ३६ । ३७ । ३८ । ४० । ४१ ॥

विहिषो च विहिषो ४१ ॥

प्र-
१२

जयपराजयज्ञानमाह उदयेलगेदशमसप्तमेप्रसिद्धे गतेषुस्थानेषु
भयदाःनगराधिपस्यराज्ञोविजयकराःजयेकुवेति शानिभोमोप्रसन्नलगात्र
वमेस्थितौ प्रष्टुःभंगं पलायनं दपतः तथाबुधग्रहसुक्राःलग्नात्रमेस्थि

१२
षट्पंचोशिकायां दशमोदयसप्तमगाः सौम्यानगराधिपस्य
विजयकराः आरकीज्ञग्रहसिताः प्रभंगदाविजयदानवमे ४२
वृत्तार्केपकादशोभास्करचोद्विषुक्रान्तराणविलगायदिवैकपक्षा
शीघ्रं जयं नगरिकस्य कुर्या भंशं भूमेसुराणाः करोति ४३ अ
थराज्ञः संधिविग्रहप्र निवेये तराशिसंस्था उदयेसुभाः सूर्ययाय
संस्थाश्चयदाभवेति तदासुसंधिप्रवदेत्तपाणां पापैर्हि देहो यग

ताप्रष्टुः जयदाभवेति ४२ भूमेसुराणाः चतुर्थदश (नैर्विरोधम् १॥
मस्यः सूर्यबुधसुक्राणामत्यन्तमः ४३ अबदोनो राजा किं संधिमिलाय
होवेगा याविग्रहयुद्धहोवेगा सोप्रसन्नप्रसन्नलगात्रमे मनुष्यराशिहोवेवासु
भयहहोवे और पकाशादहादशस्थानोमेषुभयदहोवेतोसंधिहोवेगा

हिस्वभावराशिकेपापग्रहद्वे तो विरोध होवेगा १ हसरायोगकेंद्रस्थानमें
सुभग्रहकी दृष्टि होवे लग्नमें मनुष्यराशिगत सुभग्रह होवे तो प्रीति संधि
होवेगी और जो पूर्वोक्त स्थानों में पापग्रह दृष्टि युक्त पापग्रह होवे तो विरो
ध जानना २। ३ चंद्रमा प्रसन्न लग्नसे रह स्थानों में बल युक्त बैठा होवे तो संधि

केंद्रोपगताः सौम्याः सौम्यैर्दृष्टान् लग्नाः प्रीतिम् कुर्वन्ति पापदृ
ष्टाः पापास्तेष्वविपरीतम् २ संधिं कुर्यात्सहृद् दृष्टिर्लग्नं प्राप्ये स
मिथः पृच्छायां लग्नगोचरे संधिजातापि नश्यति ३ लग्नं विना विधुः
केंद्रे त्रिकोणं वा बलान्वितः संधि कृद् द्वेषिणो र्यद्वा पदेलग्नं शरो व
ली ४ नृभे त्रिषट्पतयोरिष्ये संधि कृत्स्ना सुभग्रहः मूल लग्नयशश्च
त्वे संधिर्विस्लिष्यते स्वयम् ५ पुत्रगोहेतदीशो वा संधानं सबलं भुव
वम् आयेपि सबले संधिर्विबले विग्रहो भवेत् ६ ॥

करेगा अथवा लग्नपति दशम चरमै होवे तो संधि जानना ४ हसरायो
ग श्लोक से जानना ५ ॥ ६ ॥

प्र-
१३

राजमुखपुच्छानं पूर्वमेवास्मिन्काण्डे उक्तं दृष्टव्यं ७ मर्त्यभगाः त्तराशिगताः
 ५।१५ अथ संधिकोनसेमथस्य पुरुषसेहोवेगासोकहतेहै लग्नपतीसे स
 ममाधिपतीके वीचमै जोगहस्वराशिउशुकाहोवे उसकावर्गी मनुष्यके

शुणीवे लग्नपतावस्तपतेः षट्त्रिदशमुपशिले द्वयोः स्नेहः राज
 मुखपुच्छगोर्कस्तदानसंधिर्विपक्षवज्जम्भुः ७ भेखे लग्नेशुभाम
 र्मभगाव्ययाय भावेपि कुर्वन्ति च संधिमत्र हि देहयातेर्यदि पाप
 खेटैर्द्वेदेहिरोपं वज्जपाणात् ५ वैसवे लग्नेशजामित्रपतीत्य =
 शाले संधिर्मवेत्ते हट्टशा द्वयोश्च केंद्रव्ययेकादशागैश्च सौम्यैर्द्व
 योर्न लग्ने भवतीह संधिः १५ राहिस्य शाले च शिखीत्य शाले सूर्ये
 ण संधिर्वज्जपाणुम्भुः लग्नेशजामित्रपयोश्च मथे भवेद्गुह्यो यः
 खट्टहोश्च संस्थः तद्गर्गस्त्योर्न पयोश्च संधिजेयो बुधे लेखक पंडिता

नरकसे संधिहोवेगा जो बुधवीचमैहोवे तो लेखक और पंडित इनके म
 थस्य करनेसे मिलापहोवेगा १॥

आगे स्पष्ट है ॥ १२ ॥ १३ अवजयकवहोवेगा सो लग्नसे सप्तम भाव पर्यंत
बीचमें पाय युक्त राशिकी जो संख्या उतनी मास वर्ष किले जितने के जानना
विशेष अवधिकानिरी यलाभालाभकांड में जो कल है बाहा देखना ॥ १४ ॥

प्रधान पुंसः सूर्य जिते स्याद्रवौ नरेन्द्राभ्युज्जै गनाभ्यः दौवारिकाच्छी
नकरेश नौ च वृहात्सियो वापि कुजेव भूपात् ॥ लग्ने शजामित्रपती
मशालेलग्नैस्संस्थिं कुरुते प्रयायी यूने च संयौ नगरोष्ठी खवंधुसं
स्थे समता द्वयोः स्यात् ॥ १२ कुरे कलत्रे स्तुदये शुभमद्वै प्रयायिनो य
च्छति नागरोधनम् विपर्ययायायि नृपः पुरे स्वरं डर्गा द्विनिः कास्पद
दाति चास्पदम् ॥ १३ अथ जयावधिज्ञानप्र- दीपिकायां लग्नान्यापां
क्रान्तराशियोगात् सप्तमकावधि मासेर्वर्षे श्वकोटस्य जयस्तद्वहणा
यवेत् ॥ अथ कोटडर्गया मादि शत्रुवेष्टितं न वेति प्र- निवंधे वेष्टितं च
नवाप्रश्ने धने रिक्के सपायके ॥

रेख

अवशत्रुसे वेष्टित मेरा किला है सो भग्न होवे वाया रहेगा सो कहते है

अब मेरा किला या कोट यागर्व
से शत्रु वेष्टित है खुला है उसका
॥ निरीय प्रचलन से निरीय
स्थान इन दोनो में पाय ग्रह
होवे तो शत्रुसे वेष्टित है ॥
२॥३॥ ४॥१॥

प्र-
१५

प्रप्रलग्रमैनिर्वलयासबलपायग्रहहोवे तोडर्गभंगनहिहोनेकाशुभग्रहहो
वेतोभंगहोवे १ हसरप्रकारसाजवेवरमै औरलग्नमैपापग्रहहोवे लग्नपति

नदातडेष्टितंडर्गवाचंगामादिकंपरैः १ डर्गवैरिजनैसुवेष्टितमितिप्र
श्रेद्धितीयांत्यगैः पापैर्वेष्टितमस्ति किंतुनगतंत्वेकादशाष्टगैः
एवंस्यात्सभयंतथाबुखगनैः पापैरतीवोद्यंयान्तनेतिचकेंद्रगैः
खलखगैर्दुर्गंरहीतंपरैः २ थनेलाभेयदिकूरावेष्टितः सभटोग
डः सुवेष्टिनेयदिपापाः स्वयमुवेष्टितेपरः ३ अथवेष्टितंकोटड
र्गग्रामादिकंभंगेभविष्यति किमितिप्र सबलडुबलेचापिकूरेल
ग्रगतेग्रहे नभवेत्कोटभंगोत्रशुभवासुमवक्रिते १ चूनेलग्नेयदा
पापाः संस्थितोलग्नपोष्ये षष्टेथनेयवाछिद्रेडर्गभंगस्तदानहि २
लग्नेभौमोथवाराहुः कुरोरभेनभंगकृत् यदिसप्तमगोराहुडर्गभं

१ २ ५ ७ ॥ गोभवेत्सुवम् ३ ॥ १ २ ३ हस्यानमैहोवे
तोडर्गभंगनहि होनेका २ आगेस्पष्टहै ३ ॥

४ तिथिवारनक्षत्रकिंसाया औ र दिननक्षत्रसे ग्रामनक्षत्रतग किजो संख्या सो
 मे लि करके ७ से भाग लेना शेष सूत्र रहे तो ग्रामका भंग जानना ५।५ विशेष

कुर्यहो मूर्तिगतो हि दुर्ग भंगो न हि स्याच्च बली विशेषात् लग्नस्थि
 मो रा ऊ कुजौ यदिसः प्राक्रोपि भंगं न हि कर्तुमीशः ५ दीपिकायां ति
 थिनक्षत्रवाराणां योगं कृत्वा ततः परम् चंद्रमाद्ग्रामनक्षत्रतत्रक्षे
 प्यं भजेद्द्वगोः ५ सूत्रशेषे ग्रामनाशो विज्ञेयो निश्चितं बुधैः ग्राममादि
 न नक्षत्रतत्रक्षेप्यं भजेद्द्वयैः ५ सूत्रशेषे ग्रामनाशो विज्ञेयो निश्चि
 तं बुधैः वै सवे विशेषसूर्यस्य यदाधिकारोप्येको विलम्बेन भवेत्त
 दानीम् दुर्गतदा भंगमुपैति यज्ञाच्चरोदये प्राप्युत्ते चतुष्टय ७
 कंबूलयोगे च तस्य शाले दैत्ये ज्यवाचस्य तिसो म जानाम् स्वोष्वादि
 गानां च यदा विलम्बे दुर्गस्तदा नैतिकदापि भंगम् ५ ॥

दशमेशस्य ७ गुरुशुक्रबुधानां कंबूलयोगे श्यसाले च सति दुर्गः भंगं नै
 तिन प्राप्नोति ५ ॥

असुरोराहुः ५ १ ११ १२ १३ १४ ॥

कंबलयोगेयदिवेयशालेसूर्येडभोमार्कसुतासुराणाम् लग्नेहिदेहेय
चरेविशेषात्तुर्गंतदाभंगसुनियन्तात् ५ सूर्येणमंदेनमहीसुतेन
युक्तेहिमाशाबुदयंप्रपन्ने पोपेनट्टेगगनस्थितेनडुर्गंतदाभंग
सुपैतियन्तात् १० सुभयहेर्लंगगनैर्बलाढ्यैःपापयहेर्लूनसुखा
स्पदस्थैः डुर्गंतदानैतिकदापिमंगं प्रवेष्टुकोनप्रपतिचासुभयः ११
मार्ताण्डमंदावनिजासुरैःसथक्तप्रस्थितैःसप्तमगैःसुभयहेः ड
र्गंतदाभंगसुपेत्ययत्नतश्चरोदयेडुर्गपतिःपलायते १२ येक्करल
ग्रातरगाश्चभागास्तत्संख्यकैर्वासरमासवर्षैः स्यात्तुर्गमंगःसम
दाक्तुजेनसोरेणखण्डारविणाग्निदाहात् १३ कैदारे कंदस्थपापैस्त
तुपेत्यसालीचरेतनौपापयुतेचमंगः १४ अथडुर्गस्थवात्स्यस्योर्म
येकस्यजयइतिप्र- निवथे वेष्टितोपिगडःप्रप्तेरहीतंशक्यतेयदा

अब किलेवाला और बाहारलडनेवाला इनदोनोमें किसेका जय होवेगा

सोकहतेहै पापग्रहहोवे तो बाह्रवालेकाजयहोवेगा १ दूसराप्रकार प्रश्न
किवखतस्पष्टलग्नादशभावकर्के लग्नादशमस्थानसप्तमस्थान इनती नो

पापः केन्द्रगतश्रेण्याकोटोसौगृह्यातेस्फुटम् १ लग्नेमध्येस्तेवापि न
भज्येष्टेयदाभवतः दुर्गस्थानांविजयंसौख्यं सुभट्गुणेविशेषेण २
सुभो बुनायस्तुपुंयदावैबलान्वितः स्नेहदृष्ट्याप्रपश्येत् दुर्गस्थि
नानांचसुभंतथैवंचेत्सप्तमंस्थानं सुभदं हि शत्रोः ३ मत्सुनायःसुभो
मष्टेदसंख्यातामतास्तथा कंदकेसूर्यपुत्रश्चेहृदाः सुबहवोज
नाः ४ लाभयोगसप्तस्थौ चेद्गुरुसुकोतदापरः त्यक्तायानि स्वकंदे
शंखास्थानकोटवासिनां ५ लग्नेशःसुभः केन्द्रेकोटस्थानां सुभ
प्रदः लग्नेपैत्रंचनिष्पश्येत्कोटस्थैर्बाधतेपरः ६ ॥

मैसैकोइबिठीकानेमचानदात्रहोवेतो किलेवालेकाजयहोवेगा २ आगे
श्लोकसेस्पष्टहै ३ । ४ । ५ लग्नेप्रश्नलग्नमध्येपैत्रंचमचानदात्रंतिष्ठःपुष्प
श्रुद्धानदाश्रपरःदेशान्तरीयोऽपःकोटस्थैर्बाधतेडःखप्राप्नोति ६ ॥

प्र-
१५

७ ५ उदितैः नास्तंगतैरित्यर्थः ५ १ सिंहलये प्रप्राप्ये सवानक्षत्रयुक्ते वृश्चिक

वैसवे पापैः सुखयो मगतैः परं यत्प्रवेष्टितं येन न रेखरेण स्वयं स
नश्यत्यचिरेण उर्गं सुक्कारि पूर्णं भयविकलः सन् ७ लग्ने सुते स्ते
दशमे च जीवे सैत्यं प्रभूतं परितस्त्वरानेः निरुत्पत्ते उर्गं मिहो पग
म्यपराङ्मुखितम् वतिक्षणो न ५ लग्ने गुरौ लग्नपदीक्षिते वा सुस्ते
हृदयारविचंद्रशुक्रैः दृष्टैः सवीर्यैरुदितैः शुभैश्च उर्गं स्थितानां
कुशलं जयश्च ५ लग्नस्थिते लग्नपतौ सिते वालाभे गुरौ उर्गं समाप्ति
तानाम् क्षेमं विशेषात्सु दृष्टा च सौम्ये दृष्टे जयः स्वोदयगेष्वसौम्यैः
१ सिंहलालि लग्ने पितृशक्रभोदये बलान्विते उर्गं जनो विशेषतः
निःसृत्य उर्गं दृष्टिरुग्रशत्रुभिर्भुक्ष्यमानो जयसौख्यमेति च ११
लग्ने श्वरे केंद्रगते सुमंदगे स्थिरे बलिसुग्रबलस्तु उर्गं पः आपोक्लि
मस्योत्तमि ते च वक्रगे च रेस्तपे चाल्पबलोरिष्वर्धजेत् १२ ॥

लग्ने ज्येष्ठानक्षत्रयुक्ते शोषं स्पष्टम् ११ । १२ ॥

१३ १४ १५ १६ १७ अज्ञोदये जलराशुदये जलस्य परिवर्तनं तजलस्य १८

कर्मेश्वरो लघुपतिवलयं पश्येत्स्वट्टणावलवांश्च डर्गपः जामित्रम
स्थापि पतिस्त्वेषाः पश्येत्स्वट्टणावलवांश्च डर्गपः १३ द्वित्रैश्च त्रिभि
स्त्वष्टुभेर्विलग्नैर्द्वित्रैश्च त्रिभिस्त्वष्टुभेर्कलत्रगैः चंद्रान्वितैः स्यादष्ट
भेर्महीपयोर्युद्धेन यस्तत्र शुभेक्षणं ज्ञेयः १४ सूर्यकुजे भातुस्ते
विलग्नैर्दुर्गस्थितानां मतिर्यत्र पातः कुरेच्चंद्रे परिवेष्टकानां वं
योऽस्तिर्यत्र निपातघाताः १५ केन्द्रस्थितेनाशुभखेचरेण यदीत्य
सालं कुरुते विलग्नपः संगतस्य ते दुर्गमुदारवीर्यैः प्रवेष्टके भूरि ब
लैः प्रतीपतः १६ कुरादितेनार्कजसंगलाभ्या युक्तेन सोम्येन विभे
दखंडः पाषांडतो वा कपटाच्चराज्यं पुच्छे विलग्नैस्त्वयमुत्कृजति १७
अज्ञोदये सूर्यस्य तेन संयुते जलस्य नाशाद्गुरुण गडस्य च सूर्येण
भौमेन युतेन रोदये सस्य प्रणशादनलाच्च संगरात् १८ ॥

विनायिनायस्ययदाधिकारोलग्नै चतलग्नपतिः प्रपश्येत् यनस्थि
 ताः सौम्यखगास्तदास्यात्तुर्गेशराज्ञौ बरुषाः सहायः १५ निशाकरे
 लग्नपतीत्यसालेसस्नेहदृष्ट्यास्मरपेणदृष्टे नदाप्रयायीप्रहिणो
 तिहृतं दुर्गेश्वरोमानयतीहसंधिम् १६ निशाकरेयूनपतीत्यसाले
 सस्नेहदृष्ट्योदयपेनदृष्टे स्थायीनदाप्रेषयतिस्वहृतं यायीनपोवा
 नयुतिहिसंधिम् १७ कुजेनमंदेनयुतेहिमांशौ हृतस्यविद्यान्त
 तिबन्धनार्तिम् शुभेयुतेलग्नपराशिपाम्भोदृष्टेविथोनस्ययनां वरा
 मिः १८ लग्नलग्नेश्वरः कुरः केंद्रस्यः पीडयेत्यतः ततोदुर्गभयंविद्या
 त्पूर्वादिभ्योदिशः क्रमात् १९ अर्णवे यदिमथ्येशः सूर्यो लग्नैवधि
 कार्तिनाः केचित् ततः स्वयमेवपरन्तपः प्रविश्यतिदुर्गतरत्यवा
 र्यः २० भटाः कीटशाः लग्नशेषसमचारेयुयुत्सवोतीवमथ्यभटाः
 वक्रास्मिन्नेवास्मिन्बलहीनादीनवृद्धवयसश्च २१

१५ । १६ । १७ अथभटानां ज्ञानमाहस्यष्टं भाषा लग्नपतिकीर्तित्वो बरोबरहो
 वेतोसेनाकेलोकोकुमुदकि इच्छावोहोतहै और लग्नपति असंगत होवे तो यवकी हुवे

तो बलहीनदृढ़दीनलोकहो २५ भाषा लग्नपतिकेंद्रस्थानमें होवे तो लडने
 वाले बलवानहैं और लग्नपतिनम्बरकहें २५ ७ ११ यह स्थानोंमें होवे तो
 सेनाके लोक थोड़े बलवान् थोड़े निर्दलये सैं हैं और लग्नेश ३ ६ ५ १२ यह

केंद्रगते स्थिर राशौ पूर्ण बलात्तम्परेवमथ बलाः आपोक्लिमेथम
 बलाबलिनिलयेतुर्गबलम् २६ लग्नलग्नपतिर्वायपतिनये
 श्वरेतिविजयतुर्गः दृष्टात्तात्पदृष्टापुनरेतस्य भवेदुलं परानीकैः
 २७ रंभे यदि बलवेदाः स्नेहदृष्टासप्तमेतदीशस्य यथधिकारः को
 प्यथनत्परन्तपतेर्बहुसहायाः २८ भेरेवे खलाः खगाः केंद्रगता
 यदि स्युः कोटः परेषां स्वयमेव याति पापस्य मूर्तेः श्वयदं नराल
 गते स्तुभागेः समकैर्दिनैः स्यात् २५ ॥

स्थानोंमें होवे तो सब लोक बलहीन जानने और लग्नेश बलवान् होवे तो तुर्ग
 पति बलवान् जानना २६ । २७ । रंभे अष्टमेतदीशस्य अष्टमेशस्य सप्तमेयः
 कोप्यधिकारः स्वोश्च स्वद्वेष्टदृष्टादिकस्तदापरन्तपतेर्बहुसहायाः संजीतिवो

अम् २५ । २५ ॥

३. प्रश्नकालीनतिथिवारनक्षत्राणां संख्यामध्ये एकादशद्वेपका संयोज्य अ
ष्टभिर्भक्तैकशेषे शत्रुरायाति २५६ शेषे मिथ्या आगमनवार्ता ३१ विशेषे

सिंहोदये तीव्रकरेण दृष्टे पापैर्विहीने गुरुसंयुते च दुर्गोत्तरः शत्रुव
लं स्ववीर्यानिर्जित्य राजसुचिरं करोति ३. वारेण युक्तातिथिरीशायु
क्तानक्षत्रयुक्ता वसुभिः ५ विभक्ता आयातिकर्णं प्रति वैकशेषे द्वि २
पंच ४ षष्ठे सुवियत्स्वरूपा ३१ विभिर्द्वयं स्याज्जलराशि शेषे स्वकी
यसैन्यस्य पलायनं तु दुर्गोतिबद्धः स्वशेषके स्यादष्टावशेषे त्रग
हीतमेव ३२ निबन्धे लग्नपापांतरा भागार्या वं तस्मावतैर्दिनैः सा
सर्वेष्वेवरादिस्थेन ग्रेत हृत्य ते गः ३३ देशकालात्मानेन दिना
यंच वदेद्दुयः द्रोहात्वंडयाशनौ भौमे युद्धाद्वा हो विषादितः ३४

युद्धे स्यात् चतुःशेषे स्वसैन्यस्य पलायनं सप्तशेषे दुर्गः बद्धः अष्टशेषे
शत्रुणा गृहीतः १२ अयं श्लोकः पूर्वमेवोक्तः ३३ ॥ ३४ ॥

भाषा अवराजा पूछता है हसरेका किला मेरेको मिलेगा या नहि सो प्रश्नल
 यपति सबल होवे और सप्तम यति निर्वल होवे और लग्न में कुरग्रह होवे ३५
 और दशावेचर में पापग्रह होवे तो किला मिलेगा शेष स्पष्ट है ३६ अब किला

अथ परदुर्ग प्राप्तिः परदुर्गं यदा स्माभिर्गृह्यते तत्र लग्नमे सबले
 दुर्बले स्ते शोलने कुरग्रहोत्पिच ३५ या यिनां जयदैर्यो गेय द्वा मथ्यग
 नैः खलैः लग्नात्कुरांत रां शोक्त काले तत्कोटमाप्नोते ३६ अथ दुर्ग
 चिंताः आत्मदुर्गः परैः किन्तु गृह्यते तत्र लग्नमे सबले लग्नगे कुर
 रे स्या यिनां चलमागते ३७ तदा दुर्गं नयात्पेव चूने कुरग्रहो यदि
 विवले लग्नमे यायी वले दुर्गं प्रयच्छति ३८ अथान्यदुर्गं प्रदुर्गं म
 न्यजथा चान्यो ग्राहकस्तत्रादिमम् वचनं तत्त्वपक्षोत्रज्ञात्वा पूर्वोक्त

मेरा जावेगा या रहेगा सो प्रश्न लग्न में कुरग्रह होवे लग्न में शालवान् होवे स्या यिके
 जो पहिले जय योग कहै है सो होवे तो ३७ किला नहि जाने काल यति निर्वल हो
 वे तो किला जावेगा ३८ अब किला हसरेका और लेने वाला हसरा होवे उसमें
 तीसरा पूछता होवे की किला किसको जावेगा उसका प्रश्न कानिर्णय रहै

कि जिसकानाम पहिलेलेवे उसकाफल लग्नसे हसरेका सातवे चरसे फलदे
खना रिनिपहिले सरीखि ३५ भाषा पेसालग्रहोके बलसे जयपराजयकानि
णीय कहके शकुनपरसे जयपराजय कहतेहै राजाकुग्रहके वासे निकलने
बखन सामने चरसादविजिलि वासुहोवे औरपीछे इन्द्रधनुषमेचकीगर्जना

अथयुद्धप्रसंगाज्ञानेजयपराजयलक्षणम् वैसवे सहस्रिधाराथर
मारुतोत्काः प्रयाणकालेपुरतो जयप्रदाः दृष्टस्थितः शक्रधनुश्च
मेघशब्देजयायदितिपस्यानिश्चयान् १ नंदंतिहृष्टाः प्रचलंतिसे
मुखंथावंतिनिर्गतिहयान् द्विपास्तवन् वासप्रियादक्षिणपार्श्वया
यिनोजयप्रदाभूमिपूनेश्चवारणाः २ हेघंतिहृष्टाः प्रचलंतिसेमु
खंप्रोक्षिपपादं प्रथमं च दक्षिणम् चासप्रियादक्षिणपार्श्वयायि
नोजयप्रदाः सूर्तपतेत्तरंगमाः ३ ॥

होवे तो जयहोवेगा १ वारणागजाः अगेस्पष्टहै २ हेघंतिस्वजातीयं
शब्देकुर्वंतिचासप्रियास्वखायत्तराप्रियाः तरंगमाश्रयाः ३ ॥

भाषा राजाकेरुका छोडा मारेतोविनचले और भयभीतहोवे चासनखावेने
 त्रविकलहोवे तो राजाका पराजय हारनाहोवेगा ४ निर्घातपातः वज्रपातः
 और निकलने बखत आगे वज्रपातभूकेपपीछे वायुविजली होवे इंदधनुष

प्रताडमानोपिनयातिसंमुखं भयाभिभूतो नृपते स्वरंगमः संत्यक्तवा
 स स्तुविलोचनस्तथातद्वज्रजेंद्रश्च पराजयप्रदः ४ निर्घातपातः समही
 प्रकंपः प्रयाणकाले नृपतेर्यदा स्यात् उक्ता प्रतीपापवनः प्रती पश्चा
 पोयसंस्थश्च पराजयाय ५ विस्फूर्त्यतिज्ञास्य भयानकांबुदावर्षतिनी
 रंकरकाश्च संमुखाः राक्षः प्रयातस्तदा पराजयः संधिः सदृष्टा सलि
 लस्य दृष्टतः ६ सदा प्रमत्तो विलराज्यकृत्ये निद्रारतो वा व्यसनप्रसक्तः
 देवज्ञवाक्यं गणयेदसंययो भूपतिस्तस्य पराजयः स्यात् ७ ॥

आगेहोवे तो हारनाहोवेगा ५। ६ और जो राजा आलसी सदा निद्रामे रहता है
 परस्त्रीलंपटमदोन्मत्त रहता है जो निर्विदूके वचनको मिथ्या जानता है उ
 सका पराजय हारनाहोवेगा ७ ॥

प्र-
२-

अवबं धिखाने मै जो पडा है उसका मोक्ष होवेगा यानहि सो प्रमल ग्रपति केन्द्र
धिपतिके साथ इत्यसाल करे और केन्द्र मै वैडा होवे तो मोक्ष नही होनेका दूसरा

20

अथ वैथ मोक्षयोः प्र- वैसावे केन्द्रा पि नाथेन विलग्र नाथो यदीत्यसालं कु
रुते चतुष्टये नदान मोक्षः स विराहिल गेल गे १: केन्द्र गता शुपापाः ८
कंदूल योगे शुभवे चरणं शुभे त्यसाले चतुष्टयस्य मोक्षस्थिरात्वा
उदये शविधोः सोमग्रहैः संयुतयोः शुभं स्यात् ५ आपोक्तिमेलग्रपत्तौ
ययेश कुरेदिते सा हव वंथ निष्ठा केन्द्रस्य विदोदयपेत्यसाले मोक्षस्य
चाशा स्वापि नाति मोक्षः १: केन्द्रस्थिते लग्नपत्तौ तृतीयेथ मीत्यषष्टस्य सुगे
त्यसाले हदात्प्रमोक्ष शुभवेत्सुवेन कष्टेन चंद्रोदयपेत्यसाले ११ रंभेश
पापोदयपेत्यसाले रसातलस्य मतिमेति वंथनात् पापेत्यसाले हिम
गौ चतुर्थे मत्सु सदारं प्रपतीत्यसालगे १२ ॥

योगलग्नपतिलग्नमे केन्द्रस्थानमे पापग्रह होवे तो मोक्ष नहि होनेका ८
चतुष्टयस्य केन्द्रेषु शुभग्रहैषु शुभे लग्नेषा चंद्रयोः शुभग्रह युक्तयोः ५ । १

११ ॥ १२ ॥

रसानलस्येचतृष्ये १३ । १४ । १५ । १६ । १७ । १८ । १९ ॥

रसानलस्येककप्रविष्टेकूरेक्षितेलग्रपतोम्रियेन एवंविधेभूमिसुतेवगु
मेतिष्कास्पहयेतंसवथनस्यः १३ विनिःसृतेकीडदयेस्वरेगदःसपाप
केंद्राच्चविनिःसृतेसुभम् चरोदयेशीनकरेचरास्थितेशीजंमुमोक्षःस्व
गृहेविधौचिरात् १४ मोक्षोदिलंबाद्यडर्जनासिर्भवेहिमांशो मकरस्थि
तेच स्थिरेचिरात्पात्तुचिरादहिदेहेमोक्षोभवेन्नोयदिवंथकाले १५ त
तीयधर्मस्यखगोत्पशालेलग्रेषांशदौचसुखेनमोक्षः लग्नेषांशदौसह
जेषाधर्मनाथेत्यसालेसहजेचमुक्तिः १६ अथेशालग्राधिपतीत्यसाले
कर्मस्थितेनस्वगृहंसमेति यमेश्वरेविक्रमपेथलग्नाथेत्यशा
लेव्यगोसनप्रपेत् १७ स्वर्गसुखस्यद्युदयेषांशदौतृतीयभावस्यखगो
त्पशालगे मोक्षोभवेच्चास्यदंबुसंस्थेखगोत्पशालेवितयस्थितेविधौ १८
सौरेक्षितेसौरपुतेयचंद्रेस्यादीर्घग्रीस्थितमंगकष्टम् भोमेक्षितेभो
मेपुतेयचंद्रेकेंद्रस्थितेबंथनताडनार्तिः १९ ॥

प्र-
२१

योथरणस्य हेतुः येन कारागृहे पतितः स एव मोक्षे प्रयत्नं कुर्यादिति २० उच्चि
कपतिस्तृतीये शः २१ गुरुभेद्यनेमीनेवापने २३ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ यनमी

जामित्रनाथः सुभवे चरश्चेत्सस्ते हट्टोदयपंचमपुत्रे तदास्य यो
भूदरणस्य हेतुः स एव दादिणमिह प्रकुर्यात् २० यमेश उच्चिका
पत्नीस्य शालेलग्रे स्परे स्यात्स्वयमेव मोक्षः केन्द्रे विलंबादथ विज्ञाना
ये केन्द्रे चतुर्थे चिरत्वं यने स्यात् २१ आपोक्लिमे पणफरे गुरुभेद्य केन्द्रे
वागीश भागी बुधेः प्राशिराशिसंस्थेः दृष्टे प्रमुच्यति सुखेन सदा
प्रणप्रेपदस्ते चरेन वसगे च सुभेदिने च २२ लग्नेश्वरः सप्तमगः प्रपश्य
त्सस्ते हट्टोदयस्य तदानरेन्द्रः न्यायं प्रकुर्यादथ प्राञ्चट्टोदयस्य तदा यमनि
चयदानपुत्रे २३ अणिवे थरणक मोक्षप्रसे एकः किल एव पूर्वविधि
रुक्तः अथ केन्द्रपतौ केन्द्रे लग्नेश्वरगृहे चलनं केन्द्रे २४ ॥

नराशिः केन्द्रे च कर्कराशिसंस्थेः गुरुशुक्रबुधेर्दृष्टैः सः वंदिजनः सुखेन प्रमुच्यति न
त्रयदिसप्तमपतिः सुभट्टः नवमेतदास नपति २२ । २३ । २४ ॥

२५ २६ २७ २८ उष्ट्रयोगेवतिपातवेष्टनिरस्ययमचंटाभावस्यादियोगेनस्य
 नद्वर्षेनहिमोक्षोविशेषतो नसुभगुर्वराकेंद्रे अंत्यपातः कुरदृष्टाव
 ऊनिसापोक्तिमस्यलग्नेशो २५ भवकेंद्रस्यः खटोक्रुरोरंभेस्वरः सय
 दितेनलग्नेशो नमुद्यशिलंस्रियतेगमिस्थितोविष्टतः २६ चंद्रसेच
 रराशौककर्मतेसत्वरंततोमोक्षः मकरेसविलंबेनासिकीलडुर्ज
 नप्राप्तिः २७ स्थिरराशिगेचिरात्तद्विस्वभावकेतीवदीर्घकालेन गु
 रुराशौगुरुदृष्ट्यावर्ज्येचविशेषतो नसुभम् २८ भेरेवे स्याद्दुष्टया
 गेनिगडाहिमोक्षः सुभेनिवेद्योनिनरांचबंधः लग्नाधिपोलग्नगतोभवे
 द्वास्यापोक्तिमेतस्यपतिर्यदावा २९ अस्याधिपश्चात्पगतोयवास्यायोग
 व. त्रयंचंद्रयुतं दृष्टम् नकेंद्रगः केंद्रपतिर्यदावास्याहंथमोक्षोनिनरां
 निवेद्यः ३० केंद्राधिपः केंद्रगतोयुतोवालग्रस्यभर्तातनुपोनिजोश्चे ग
 र्तस्यचंद्रेणानिरीक्षितोवाबंधस्यमोक्षोनहितत्रयुक्तः ३१ ॥
 सप्तमस्यानस्य ३२ । ३० लग्नस्यभर्तालग्रपतिनायुतः गर्तस्यचंद्रेणानिरी
 क्षितः सप्तमस्यचंद्रेणदृष्टः ३१ । ३२ ॥

प्र-
२२

खमार्गः गृहतालंभिजाभिजिसकाशाडुनातेनमार्गः निवेद्यः ३३ । ३४ वह्निभा

जायामृहंशोभनवीक्षितंवातस्यापिपः स्यान्नवमेसहृद्ये सुभेक्षितेवान
हितत्रसुक्तिः पुंसोभवेद्वंथनतो निवेद्या ३२ लग्नेयवास्तुनगृहेखलस्ये
रंधस्थितोवाद्ययगः खमार्गः तदानीवेद्यः खलु बंधमोक्षः श्रीप्रच्छ
ताज्ञानवरेर्विचार्य ३३ दीपिकायां चरेलग्नेचरेचंद्रेसप्तरात्रेणसुच
ति स्थिरेलग्नेस्थिरेचंद्रेपापसुक्तेक्षितेनचेत् ३४ वह्निभाद्वदिनभंग
एवसप्तशेषेचतत्फलम् स्थितिः १ शीघ्रगमो २ मार्ग ३ स्थिति ४ वि
ज्ञं ५ सुभं ६ सुखम् ७ ३५ सौरेटक्काणेवाभुजंगपरिवेष्टितेयवाल
ये शशिसौराभ्यांष्टवंधनमस्तीतिसप्तमाष्टगतैः ३६ द्युतेलग्नेभ
वेत्यापस्तदावहोभवेन्नरः लग्नाष्टमगतः पापस्तदामारितपवसः
३७ द्युतेलग्नेयवाकूरच्छिद्रेलग्नेयवामवेत् सुचतेपुरुषोवहोमृ
त्तीपापः सुभागमः ३८ ॥

कृतिकानक्षत्रात् ३५ लग्नेभुजंगपरिवेष्टितेराहुयुक्ते ३६ । ३७ छि
द्रेषष्टमे ३८ ॥

निध नारिष्योगैः रोगकाण्डोक्तस्तुकारकयोगैर्बद्धोसुच्यते ३५ । ४० । ४१ । ४२

निधनारिष्योगैः सति प्रवहो विमुच्यते चतुर्थे यनपेदीर्चं बंधनं कुरुते
दृढम् ३५ द्वितीये बंधनं पापे व्ययगे मरणं भवेत् यावच्छुक्रो बलील
येतावच्चौरो बलाधिकः ४० अस्मंगतेतनौ सुक्रे बंधमोक्षादिसंश्रयः चरो
दये सुभे श्री ब्रेमोक्षयोगैस्तुलाभदैः ४१ स्थिरे मोक्षो विलंवेन बंधः सुक्रे
स्थिरे स्थिरः अचिरेण चरेमं देदीर्घकालेन तु स्थिरे ४२ मथ्यमेन हि मूर्ति
स्थामोचये द्वंधनस्थितम् ४३ इति श्री प्रसक्तं देवपसंबधिचिंतावर्णनम्
अथ विग्रहकाण्डः प्रारम्भते अथ तत्रमंत्रभेदः सिध्यतीति नवेति प्र- निबन्धे
लग्नमथ्यगतैः सौम्यैर्चनेषु षष्ठेण वाग्रहे भेदे विचिंत्यमाने त्रशी च भेदः प्र
सिध्यति १ ॥

अवलडाईका विचार काकाण्ड निरूपण करने है उसमें इसमनुष्यके साथ भेद
कहते दगा देके कामसिद्ध करता है वास्ते वो भेद सिद्ध होवेगा या नहि सो प्र
प्र प्रसल्यसे ५ । १० ७ द यह स्थानो में सुभग्रह होवे तो विचार करने
इभेद जलदी सिद्ध होवेगा १ ॥

भाषा लग्यति बलवान् होके सप्तमपति निर्वलहोवे सुभग्रहका लाभ योग
होवे तो भेदकिसिद्धिजानना २ जिसमनुष्यको भेदकरनाहै उसके जो शत्रुराशि
होवे सो वीराशिका जो मनुष्य उस मनुष्यसे भेद जलदे होवेगा अथवा जिस
मनुष्यको भेदकरनाहै उसके राशिसे जिसका चटितमित्रादि योगमिलता हो

२३
सुभेलाभादियोगोपि भेदेसिद्धिरुदाहृता तथा बलिनिलयेषो सप्तमे विव
लेभुवम् २ भेदस्य शत्रुराशिर्यस्तेनासौ भिद्यते कुतम् सखिवधपादिरा
शिर्यस्तद्वारा भिद्यते यवा ३ अथवादिप्रतिवादिमथेकस्य जय ३ तिप्र. भे
रवे यः प्रच्छकोसौ खलु मूर्तिवर्ति स्यात् सप्तमे तत्प्रतिवादकर्ता लयेस्व
वीर्यखलखेटयुक्तं दृष्टं तदा वा विजयो निवेद्यः ४ स्यात्सप्तमं पापयुतं स
वीर्यजयो भवेत्तत्प्रतिवादिनस्तु अथे खलु ग्राह्यगृहे खलेन दृष्टं तयो
मीरणमन्यतः स्यात् ५ ॥

वे उस से भेद प्रपंच करावना ३ अथवादि प्रतिवादिका जयपराजय भेद कहतेहैं
जो प्रच्छकवादि उसका चर लग्न प्रतिवादिका चर सातवा यह दोनोमें जो चर बल
वान् होवे उसका जय जानना ४ ॥ ५ ॥

स्वदौह्यदौह्यः ६ । ७ । ५ सकलदृष्टौ सम्पूर्णदृष्टौ ५ प्रमोषणोद्धरणे १० अवदो
 नोमै बलवान् कौनहै लग्नपति बलशुक्तमंदगतिहोवे और केंद्रमें होवे तो वादि

लग्नेस्मरेकूरखगेविवादश्चिरंतनयोर्वीर्ययुजयः स्यात् बलाबलाभ्यां
 तनुसप्तमाभ्यां संथोहिपूर्वापरको स्वदौह्यः ६ निबंधे विवादे मरणे शु
 द्धेलग्नपापोजयावहः तसौम्यः सौम्यदृक्कृषा स्तपापदृष्टिर्नशोभना ७
 बलवह्न्यनाथेनयूनपोह्यतेरणे बलवान् यूनपोह्यत्वाह्न्यनाथं सु
 निश्चितम् ५ लग्नयूनमुक्तापरस्परं कूरयोः सकलदृष्टौ विवादनेवादि
 युगं क्षत्रिकाभ्यां प्रहरति तदैव ५ विवादेषां सुसंचालेयूने शुद्धे प्रमोषणे
 प्ररचालेभिचारे च ज्ञेयमेवं जयादिकम् १० वैस्मवे लग्नस्मरे मंदगतौ ब
 लान्विते केंद्रस्थिते स्याद्बलवान्विवादकः जायेस्मरे मंदगतौ बलौक्त
 टे केंद्रस्थिते स्यात्प्रतिवादको बली ॥ ॥

बलवान् जानना सप्तमेश बलवान् मंदगति केंद्रमें बैठा होवे तो प्रतिवा
 दि बलवान् है ॥ ॥

प्र-
२४

भाषा अवयव विवाद शान्त होवेगा या नहि लग्नपतिकी साथ और चंद्रके सा
थ सप्तमेशा इत्यसाल योगकरता होवे तो कगडा लुटेगा अथवा लग्नेश सप्तमेशकी

अथ विवादः शास्त्रान्तवेति प्र- लग्नेश्वरेणाथ निशाकरेण यदीत्यसाले कुरुते स्मरे
श्वरः श्रीचैतदास्याज्जकटस्य शान्तिर्विस्तेहट्टेण दयपस्मरेशयोः १२ लग्नापि य
यूनपतीत्यसाले कर्मेश्वरेवोभयवर्गसंस्थे शान्तिः स्वयं राजकुलायथ सान्निह्यद
योस्तुर्यपयोगदृग्भासु १३ अर्धवे द्विशरीरशिशुकेचाकाशेभवेत्सभासभि
कंकटकशान्तिरिति स्वकबुद्धाप्यालोच्यवक्तव्यम् १४ अथ द्वयोर्मध्ये कोवात्याया
न्यायवेति प्र- वैसवे लग्नेशजाये श्वरयोस्तवक्रगोयः स्यात्सभायाः सुभयोश्च उ
र्वलः आकाशनाथेन च यो निरीक्षितस्तन्यायवान्सक्रियते सभासदैः १५ लग्ना
सप्तमोत्तपनेत्यशालेयः स्यात्सभायां वलवोश्च सस्यात् सर्वोश्च केंद्रपतीत्य

मित्र दृष्टि परस्परहोवे तो कगडा शान्त होवेगा १२ इसरेयोग स्पष्ट है १३ १४ अब सभामें दो
नो में न्यायवान् सच्चा किसको करेंगे सो कहते हैं लग्नपति और सप्तमपति इन दोनों में जो
निर्वल सो सभामें उर्वल होवेगा और इन दोनों में से जिसको दशमपति देखता होवे सो
अन्यायी है ऐसा सभासद कहेंगे १५ और इन दोनों में से जो ग्रह स्वज्ञेय स्वाश्रयका होके
केंद्रपतिके साथ इत्यसाल करे उसके सहाय राजा करेगा १६ ॥

भौमे सुभसुखशीले प्रष्टान्यायी १० अवरजाके यहान्यायकैसा लुटेगा सो कहने है
 दशमपति शनि बलवान् केंद्रमें वैरा होवे भौमके दृष्टि होवे जो न्यायधर्मसे होवे
 गा वैसा भौम दशमस्थानमें होवे तो दण्डसहित न्याय होवेगा १५ भाषा गुरुसुक
 दसवे चरमें होवे तो पूरान्याय होवेगा बुधदसवे चरमें होवे तो खरा खोरा मिष्टि

अर्णवे कस्माद्विग्रहभावः प्रच्छायां सौम्यसुशरिभे भौमे प्रष्टान्यायी कुरा
 लुसरिके न्यायवान् परः १० भौमे करसुखाशिले रिष्यायी सुभसुखशी
 ले १० अथ न्यायः कीदृशो भवतीति प्र. वैसवे कर्मक्षरे सूर्यसुते बला
 छे केंद्रस्थिते भूमिसुते न दृष्टे न्यायस्तथा धर्मयुतो न पूर्णो दंडावितः क
 र्मगते कुजे च १५ सुक्रे गुरौ धर्मयुतश्च पूर्णो न्यायो बुधे कर्मगते विमिश्रः
 सूर्ये स दण्डो हि मगौ स सौम्येष्टे सुभे दृष्टे युते सुभश्च १५ ॥

न्याय होवेगा सूर्य होवे तो दण्डसहित होवेगा चंद्रबुध सहित दसवे चरमें होवे
 तो सुभ प्रच्छान्याय होवेगा कोई विग्रह दशमस्थानमें न होवे तो दृष्टि योग
 से कहना बहुत होवे तो बलवान् ग्रहसे कहना १५ ॥

प्र.
२५

अब को न निमित्त से इह देष लडाई खडी रहि है सो कहते हैं प्रप्रकुण्डली में मंगल
जो हा ही वे दो भाव प्रमाण निमित्त से देष विग्रह खडा है जैसा लग्न में मंगल होवे तो

अथ किं निमित्तो यं विग्रह इति प्र. लग्नस्थे स्मिन्कस्मै चिज्जीवनहेतवे वादः
यतगेथ नाय सहजेथ मिति निमित्तश्च तृथगेभौ मे १. सुवेकुटुंबविषयो डर्गा
र्थवारि पौरणार्थीय अस्ते सुराविरोथा दंष्ट्रे कुलवैरतो मुनि निमित्तः २१
नवमेदशमचक्रजे राज्या र्थे मित्रपक्षे तोला मे अन्ते विरत्ननरिपोः संया
मो भवति दारुणो नृपयोः २२ हं हं नरराष्ट्रीनां समताया बद्धमर्तं परा
वृक्तम् २३ वैस्मवे उदयपश्चात् प्राजायाधिपे सराफे भवति ककटकुल
हयोः सुदीर्घः द्वितुभवनयुक्ते च कर्मगेत्ये भवंति नृपति लोके स्त
योः सभा चान्या २४ इति प्रश्नस्कंदे विग्रह काण्डः ॥

को इजीविका निमित्त सुख खटा रखा है वैसा आगे स्पष्ट है १. । २१ ॥ २२
२३ ॥ २४ इति टीकाया विग्रह काण्डः ॥

अथ प्रश्नस्कंदे निधिद्रव्यलाभः निबन्धे सुखस्यानेयदा चंद्रः सो
 म्यो वा बलसंयुतः निधीशो वापिलग्रे शो निधिरस्ति सुखप्रदः १ जीवे
 ह केन्द्रगो स्यात्तां सुखे वा जीवभार्गवौ निधिरस्ति भवेत्लाभः कृते यत्ने न
 वत्सरे २ चंद्रज्ञगुरुशुक्राणामेकोपि यदि वेष्टमगः स्वीयं वा परकी
 यं वा सदसङ्गलवानिधिम् ३ यद्येते चेत्स्थिरारंथे लभ्यते तैर्न केथनम्
 यावत्संख्या सुखे वेदास्तावत्संख्या निधिर्भवेत् ४ यथा भूमिगतं द्रव्यं
 परहस्तगतं तथा न ह देवपरिज्ञेयं विस्मृतं तैर्न केथनम् ५ अथ भू
 मिसंध्येः स्तिवान् वेति प्र- यत्नं भूमिसंध्ये स्तिनो वेति दृष्टे लगे सुमेसो
 म्य दृष्टे स्तितास्तिन् यदि कूर दृष्टे खनि त्वात्त नीतं बहु स्वल्पमस्तीति वा
 च्यं हितस्मात् ६ अथ गृहसंध्ये स्तिवहिर्वी प्र- निधीशो भ्यंतरे राशौ
 गृहसंध्ये निधिः स्थितः वा स्य राशौ बहिः स्थः स्याज्ज्ञेयो फणि चक्रतः ७ वा
 अथ बाधादिज्ञानम् अगौ लग्ने चो रबाधा भूतबाधा शनौ व्यये राज
 बाधा पापलग्ने खस्ययोः शानिभौ मयोः ८ रव्या रां वष्टमे लोष्टं तु
 साध्यं वा व्यये शनौ राहौ वा विबले मंदे लग्ने गंगारकात् न देत् ९

केंद्रकोशेषु पापेषु रिक्तं भस्मदर्शनम् स्वाश्रयश्रितिकेंद्रस्य सौम्ये वी
 प्रतिमादिकम् १८ अथ निधेः स्यष्टज्ञानाया हि वल्वैकम् अथा हि वलयं
 वक्ष्ये स्फुटज्ञानकरं निधेः द्वयं शिल्पं तथा सूर्येन जानंति साधकाः १९
 विंशदण्डप्रमिते निधिरिह यदिलभ्यते तेनैव तत्रेदं विनियोगं शाल्य दद्या
 व बोधनेयस्मात् २० निधिनिवर्तने कस्यः संभ्रातिर्यत्र भूतले तत्र चक्र
 मिदं स्यात् स्यात् न द्वारमुखस्थितम् २१ ऊर्ध्वरेखाष्टकं लेख्यं निर्यकं च
 तथैव च अहिचक्रं भवत्येवमष्टाविंशतिकोष्टकैः २२ तत्र योऽस्माद्विधा
 संहर्षकृत्तिका मद्यभाग्यमम् उत्तराफालाणी लेख्या पूर्वपंक्त्या भस
 नकम् २३ अहिर्बुध्याजपाददंशानभं ब्राह्मसार्पभम् पुष्पं हस्तं स
 मालिख द्वितीयायां भस नकम् २४ विधि विस्मृत्य निष्ठात्वं सौम्यं
 रौद्रं पुनर्वसु चित्रं च तृतीयायां पंक्तौ धिस्मृत्य स नकम् २५
 विश्वर्क्षो यमं मूलं ज्येष्ठा मैत्रं विशाखिकम् स्वाति पंक्त्या च त्र
 यं त्रिहस्ता चक्रं विलोकयेत् २६ ॥

एवं प्रजायते चक्रे प्रसारः पत्रगाहतिः स्तारशाखिमद्यामेवार
 स्यात्कृत्तिकाततः १५ दासत्रयं पंचरोदात्तवीषाढाचतुष्टयम् पौ
 स्माजपादभेचंद्रः शेषेषु स्यादविः प्रभुः २ तत्रैवोदयिकौ कार्यौ च
 रौतत्कालिकौ ततः इष्टनाड्यो हतापि स्यौ षष्टिभागात्तत्रोषके अष्टि

रे	अ	म	ह	म	उ
उ	ह	श	रो	अं	ह
अ	अ	पं	रु	आ	पु
	ह	रु	ज्ये	अं	वि
उ					स्वा

न्यायं उभुक्तेन युक्तेन तत्का
 लचंद्रमाः २१ यथा चंद्र
 स्यात्सूर्यः कर्तव्यश्चेष्ट
 कालिकः यतो होरात्रम
 येनो विभ्रानौ धिस्ममंडले
 २२ पश्चादिलोकयेनौ च
 स्वरिदेवात्मसंस्थितौ चंद्र
 ऋक्षेयदार्कहतदासिनि
 स्थितं निधिः भातुर्ऋक्षे

तौ तौ चेत्तदा शल्यचनान्यथा स्वस्वभेदितयज्ञेयं नास्ति किंचिद्विपर्यये २३

स्थितं न लभ्यते द्रव्यं चंद्रे कुर्यात् हाविते पुष्टे चंद्रे भवेत् सुद्राक्षीणे चंद्रे ल्पको
 निधिः १४ ग्रहदृष्टिवशात् कोपि विज्ञेयो न वथा बुधेः हेमन्तारं च ताम्रारं
 रत्नकां स्यात् सत्रं २५ नागं चंद्रे विजानीयात् आस्करादिग्रहे क्षिते मिश्रे
 मिश्रं चंद्रे द्रव्यं पून्यं दृष्टिविवर्जिते २६ सर्वग्रहे क्षिते चंद्रे निर्दिष्टो सोम
 हानिधिः हेमन्तारं च ताम्रारं पाषाणं मृगमयाय समं सूर्यादिग्रहगे चंद्रे
 द्रव्यभाण्डं प्रजायते २७ भुक्तराशं प्रमानेन भूमानं काविकैः करैः नीचे
 हि चं परे नीचे जलस्थो सोमो भवेत् निधिः २८ स्त्रीषु स्थे तूर्ध्वं गं द्रव्येन वंशक
 क्रमेण च परमोश्चे परे तंगे भित्तिस्थ ऊर्ध्वं संक्रमे २९ चंद्रांशु भुक्तमाने
 न द्रव्यं संख्या विधीयते तस्माद् दृष्टा गणादृष्टिः षड्वर्गं डबल क्रमात् ३०
 अपि क्षिते भवेत् द्रव्यं यत्र चंद्रे ग्रहावितः तदपि क्षात् को ज्ञेयो भास्करादि
 ग्रहः क्रमात् ३१ ग्रहं सुगुणं ग्रहं चैव क्षेपत्रपालं च मात्रिकम् दीपेशो भीष
 णं रौद्रं यक्षं नागमिति क्रमात् ३२ ग्रहे होमः प्रकर्तव्यो सुगुणो नारायणी
 बलिः क्षेपत्रपाले हरामां स मात्रिकायां महाबलिः ३३ दीपेशो दीपजापू
 जा भीषणो भीषणार्चनम् रुद्रै च रुद्रजो जाप्यो यक्षो यक्षादिशान्तिकम् ३४

नागेनागग्रहाः पूजागणनाथेन संयुताः लक्ष्मीपरादि तन्त्रानि सर्वकार्ये
 सुप्रजयेत् ३५ सप्तक्रेत्रे निधिप्राप्तिः पूर्णपूणे निधिर्विधौ यत्र उच्यते
 ३. धिस्तुत्तीणे चंद्रे ल्यकं यनम् ३६ अश्विमादित्रये काष्ठलोहमार्द्रादिपंच
 के तांश्च माप्यवतुष्वे स्यादस्थिपौष्माजपादयोः ३७ शुभक्षेत्रगते चंद्रे ला
 भपवनसंशयः पापग्रहगते नैव लाभोस्तीति विनिर्णयः ३८ निवर्तने
 कमथे तसंभोतिर्यत्र भूतले तत्र चक्रं लिखेद्दीमाद्व्याशिल्यस्य निर्णये ३९
 एवं कृते विधाने तन्निधिसाधोपि सिध्यति निधिप्राप्तकरा लोका वंदनी
 यान संशयः ४० ॥ अथ लोमशसंहितायामेकचत्वारिंशाध्यायोक्तानि
 धिशाल्यज्ञानमाह ॥ विप्र उवाच यच्च भूमिस्थितं द्रव्यं शाल्यं तोयं च दैव
 तम् कथं ज्ञानं भवेत्तस्य केनोपायेन लभ्यते १ सुतं नास्ति च यद्विज्ञे
 हं नास्ति च यद्वसु तत्कथं लभ्यते स्वामित्वदमे मुनि सत्तम २ मुनिरुवा
 च साधु प्रष्टुं महाभाग लोकानां भाग्यवर्धनम् यत्नेन लक्षणं वक्ष्ये यन
 ज्ञानं भवेत्तुल्यम् ३ अवर्णं गीतनादस्पृश्याय स्पृश्याय प्रकाशं दृ
 ष्यते यत्र निशीथे ४ यत्निश्चितो निधिः ५ सर्पाणां दर्शनं चैव जायते

प्र-
२५

२४

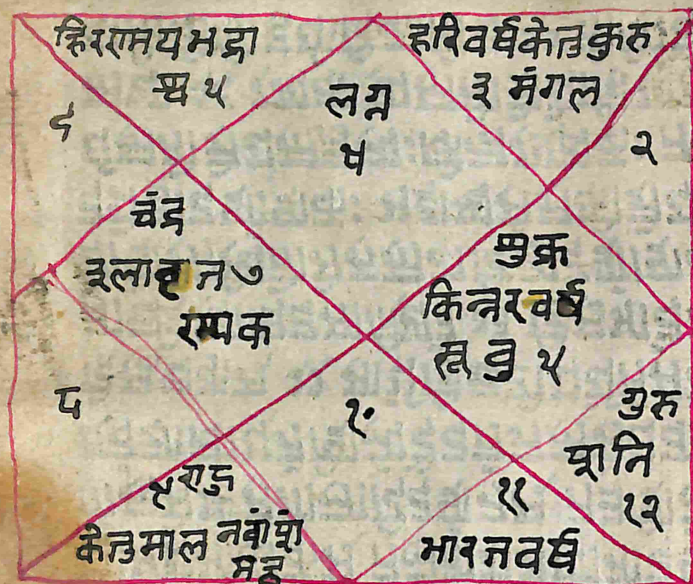
यत्र नित्यशः नकुलानां च सदने सखा नांतयेव च ५ दर्शनं खंजरीटानां
प्रभाते यदि जायते उदं मुखानां सायाह्ने तत्रैव निश्चितो निधिः ६ सरी
सपाणोरक्ता नांदर्शनं यत्र नित्यशः पिपीलिकानां तथा तत्र द्रव्यं न च
संशयः यत्रांघ्रिभिश्च तृभिः श्चामूत्रोत्सर्गं करोति च चाषानां वसनं
यत्र तदयो निश्चितं निधिः ७ श्वेतपुष्पावहहती दृश्यते यत्र भूतले
तत्र द्रव्यं न संदेहो देवो वा तत्र निश्चितम् ८ पद्मगंधाधरा यत्र शु
षेत्तोयाभिषेचने सुषेतामधुरास्त्रिग्यासेयं तत्र यने भुवम् ९
नारीणां सुंदरीणां च सुषेति तं प्रदृश्यते श्वेतासवत्सा गौर्यत्र श्वे
तसर्पश्च मौक्तिकम् १० हरिद्रातो यजानां च प्रभाते दर्शनं मुहुः तत्रैव निश्चि
तं द्रव्यं सेर्यलक्षणावेदिभिः ११ स्त्रिग्यासपार्कराय त्रस्तनिकाजललक्षणा
सकंटकानि वृक्षाणि दृश्यंते यत्र भूतले १२ यत्र हवीकुशाब्जभूः सश
रा शष्पसंयुता यत्र भूः कंदजननी तत्र तोयविनिर्दिशेत् १३ यत्राग्निर्दृ
श्यते स्वसेगव्यानां दर्शनं तथा अंडानि यत्र दृश्यंते तत्र तोयं न संशयः १४
देवानां दर्शने देवो विद्याणां दर्शने तथा तुलसी स्वयमुत्पन्ना दृश्यंते य

त्रभूतले १६ तथा नीवारकं चैव तत्र देवो न संशयः यत्रोषरश्मि युताश्च
 सगालैः समन्विता १७ स्वयं नश्यति वृक्षादिस्तत्र शल्पं न संशयः यत्र तैल
 प्रपूर्णं पिस्वयं दीपो विनश्यति १८ मंदाज्योतिर्वीपकस्य दृश्यते यत्र भूत
 ले नानाविन्नयुताभूमिस्तत्र शल्पं न संशयः १९ फलितं प्रथितं दृक्ष्यं वेत्था
 स्त्रीभग्नभाण्डकम् तैले तारागणानां दर्शनां शिल्पसूचकम् २० जलप्रतर
 णं स्वमेघसगालादिदर्शनम् तत्र शिल्पवदेनित्यं तत्र स्थानां भयप्रदम् २१
 एवं ज्ञात्वा यत्नं शिल्पं देवतं जलमेव वा तत्र स्थानं यथा चक्रं द्रव्यशिल्पा
 दिस्तूचकम् २२ सार्थद्विचटी पर्यंतमर्कलं प्रचक्षते तत्र नंदं शकं ज्ञा
 त्वा चरे स्वान्नवमास्थिरे २३ द्विसंभावे सत्ताज्ञेयं तदंशं मेरुसंज्ञकम् य
 त्रंशो संस्थितो मेरुस्तदादिद्वादशांशकाः २४ इलाहताख्यकोशेयस्त
 दयेद्वादशांशकः भद्राश्वसंज्ञकोशेयस्तदयेद्वादशांशकः २५ हरिव
 र्धस्ततोशेयस्तत्रुल्यः किन्नराख्यकः ततो भरतनामा चक्रमालाख्यक
 स्तथा २६ रम्यकाख्यस्ततो ज्ञेयो हिरण्यः कुक्षस्तथा विधोर्वर्षाणि ज्ञे
 यानि त्रीणि हर्यादिकानि च २७ त्रीणि वै रम्यकादीनि भानोः शेषाणि च

एषा

पृ.
२५

२१

द्वयोः एवं देवविभागे तु दैत्यां शेष
 न्यायवेत् १५ त्रयोदशार्धगा
 रेखादशतिर्यगाता भवेत् तत्र
 कोष्ठा निजायंते शतान्यष्टाधि
 कानिच १५ अथोपःक्रमतोले
 त्वमंशानां नवकंबुधैः दृष्टा
 दिविलिखेदद्भिर्गत्रौतृष्टिका
 दितः ३० ईशानकोणमारभ्य
 मध्यमिनोदयात् ततो यामह
 यं वह्निकोणायामहयंततः ३१
 नैतृताहायुकोणञ्च ततो यामहयं भवेत् एवं संस्थाप्य च केतुततः वि
 दान्यवित्यसेत् ३२ यस्मिन् वर्षे स्थिता ये च पातोताभास्करादयः चंद्रवर्षे य
 दार्के हतदालिनिश्चितं निधिः ३३ सूर्यवर्षगतौ तौ चेद्देवता तत्र निश्चित
 म् सूर्यवर्षे यदा चंद्रश्चंद्रवर्षे दिवाकरः ३४ तत्र सूर्यविजानीया लेशो

पिनेवलभ्यते ३४ स्वस्ववर्षे स्थितो तो चेत्स्वत्यद्रव्यं स विघ्नकम् सूर्यवर्षे
 स्थितः सूर्यो मिश्रवर्षे निशाकरः ३५ मिश्रभाण्डं वदेत्तत्र त्रयके शादिसं
 युतम् सूर्यवर्षे स्थितश्चंद्रो मिश्रवर्षे दिवाकरः ३६ यने तत्र बुद्धवि
 थं दृश्यते तत्र लभ्यते चंद्रवर्षे दिवानाथो मिश्रवर्षे निशाकरः ३७
 तत्र दृश्यमलभ्यं स्याद्द्रव्यो भूतगणान्वितम् चंद्रवर्षे यदा चंद्रो मिश्रव
 र्षे स्थितो रविः ३८ यने च विद्यते तत्र दृश्यते नैव तेन वच्च उद्योगस्तत्र
 कर्तव्यो येनैवलभ्यते यतम् ३९ एवं विनिश्चयं स्थानं संशोधयेद्बुधः
 तदहं सं प्रवक्ष्यामि सोमते यावथा रय ४० यत्र चंद्रः स्थितस्तत्र मेरुत
 त्रनयेद्विया एवं संवलिते चक्रे यत्र वै संस्थितः शनिः ४१ तत्रैव निश्चि
 तं द्रव्यं शक्रेणैव जलं वदेत् एवं सूर्येण वक्तव्यं शल्पं नानाविधं भुव
 म् ४२ देवतं गुरुणाप्येव तत्र वाच्यं संप्रायम् स्थिरांशो संस्थिते तत्र
 चरांशो चलितं भुवम् ४३ हि स्वभावांशो के वाच्यं पूर्वा परविभागतः
 गतांशकप्रमाणेन भूमानं परिकल्पयेत् ४४ स्थिरांशो हि स्वभावा
 शो हि यथा विद्युतां चरे मेरुचंद्रो चरांशो तु जलमन्त्रं विनिर्दिशेत् ४५

कृत्वा

प्र.
३-

30

द्रव्यभाण्डवदेत्याजोमेषाद्यंशोनिष्ठाकरे तासं पाषाणभाण्डचरी
तिपात्रचमणमयम् ४६ हेमन्तारं च पाषाणं तासं च यिन्नलंतथा आ
यसंमणमयं कुण्डपात्रमेवं विनिर्दिशेत् ४७ अथिष्ठितं भवेद्द्रव्यं चंद्रे
खेटान्विते यदि यज्ञेण रक्षितं सूर्ये वा युपुत्रेण भूमिते ४८ चंद्रात्म
जे पिशाचेन कुवेरेण मरुचिते शुक्रे प्रेतादिके नापि म्लच्छवीरेण
सूर्यजे ४९ राहौ सर्पादिके नैव रक्षितं प्रवदेद्धनम् परमोश्चाशमे
चंद्रे गगनस्थं तृसागलम् ५० चक्रेण हिवलाख्येन स्वकुलैः स्थापि
तं यनम् अट्टं चामृतविज्ञं यराचक्रेण निश्चयेत् ५१ स्वमादिभिर
तुमितं प्रत्ययार्थं त्रकारयेत् स्वमेष्यी विधानेन पश्चात्स्थानं तृणो
थयेत् ५२ इति प्रश्नस्कंदे द्रव्यनिधिपरीक्षणम् ॥ शुभम् ॥

अथ मिलमतेन प्रपन्नकदातर्गतत्वं पसंवेधिप्रपन्नम् अथ परसैन्या
 गमप्रपन्नम् तत्रे आयातिकटकं चेति प्रपन्नितेन द्वागमौ स्यातां
 वेति वा प्रष्टे कुर्यादक्षस्य चालनम् १ उत्पायकुरुमेवात्र प्रच्छक
 स्यादिमंगरहम् त्रयोदशं वापि गृहं तयोः सर्वविचारयेत् २ आ
 गच्छत्परचक्रस्य समं ३ तिथिगं १५ गृहम् सहितसैन्ययोश्चै
 व द्वितीयं गृहमीरितम् ३ तद्विषयो हीदृशं धाम विधिरेष विचा
 रणो सादंतेष्टं परिज्ञेयं शत्रुमित्रे तथैव च ४ अन्यच्च पुनः पृष्टं
 रिपोः सैन्यमत्राया स्यति वा न वा तदा सममग्रेहस्य द्वादशास्य द
 लस्य च ५ भागं कृत्वा ततः पंड्रेदाखिले वागमोरिपोः खारिजे
 स्यागमोनैव प्रपन्नस्येत्वं विनिर्णयः ६ अन्यच्च परकीयं बलं वात्र
 नगरेषु द्वितीयके आयास्यति न वा किं वा बलवद्विबलं च तत् ७
 खारिजे साविते वापि नामिष्यति तद्बलम् सुक्कलीबेदले वापि
 पंथानेनैव लभ्यते ८ आगच्छतो यवातस्य मनः शंका भविष्यति

उक्ता ॥ नकी ॥ दलेशोर्मयंतत्रकरिष्यति ॥ अथसैत्यं बलंतिव
 लंवाप्र. चिंतामणौ खपंचचंद्रसंभूतं ॥ १५ ॥ सुभंचेच्छुभमादिशोत्
 तदाधिकबलं ज्ञेयं सैत्यकस्य तसंशयः ॥ तरिखा ॥ फरहा ॥ कज्ज
 त्वारिजे ॥ पंचमेभवेत् केंद्राणि सुभखाडानितदापि बलसंयुत
 म् ॥ अथसंशुभखंडं चेत्सष्टेस्तौ व्ययेथवा पुनरुक्तं बलैर्हीनं परंत
 यमयं नहि ॥ तंत्रे विबलः साविते ज्ञेयो सादे निजवशोरिषुः तेमे
 परवशोवाचो नात्र कार्या विचारणा ॥ अथपरचक्रोपरिगते सुभं
 नवेतिप्र. तंत्रे ब्रजामिसन्मुखं नोवापुरं यास्यति वानवा स्थानेक
 स्मिन्समायोगः कीटकपुद्गं भविष्यति ॥ तत्रतृतीयके सष्टेन वमे
 दशमे गृहे त्रयोदशोत्तमस्य साहेसाददलान्विते ॥ अष्टमस्ति
 फलं स्वैरंगंतव्यं कटके प्रति उक्तयामसुनेष्टेषु न गंतव्यं सुभं नहि ॥
 अथपरचक्रभयप्र. चिंतामणौ अष्टमेषु भखंडं चेत्सच्छकस्य भयं
 दिशोत् त्वारिजेशकले वाचं भयं नालीति निश्चितम् ॥ अथमं पा

पखंडं चेत्सष्टेः सौम्ययेथवा पुनरुक्तं तदा ज्ञेयं सैन्यस्य च विनिश्चितम्
 १८ जुमरा नकीयः संज्ञे वा प्रस्तारे पुनरुक्तकम् तदा महाभयं
 ज्ञेयं सैन्यस्य च न संशयः १९ अन्यच्च विशेषः सिकतायां परचक्रभयं
 स्येवं यदि प्रश्नः कृतो भवेत् कृता प्रस्तारकं पश्चात्स्थानान्येतानि लो-
 कयेत् २० आद्यतुर्याष्टमयूनपंचमवयवकेषु च विशेषेण च सदने
 यदि स्युः शकलान्यदः २१ नखं कदं जमातं च जुमरा की
शो कला नकी ॥ ३२ ॥ उस्तिमा कज्जखारीजं तथैवा-
 नवखारिजम् ॥ ३३ ॥ पतानि शकलानि स्युः पूर्वोक्तस्थानसंचये
 तदा तु परचक्रं च निश्चयेनागमिष्यति ३४ अत्रापि केन्द्रे कुराणि दला-
 नि च भवेत्तदा देशोद्घातं तथा कुर्यात्परचक्रं न संशयः ३५ अन्यच्च
 पंचमेकादशे तुर्यवयवे पंचदशे नृपे सौम्यानि शकलानि स्युस्तथा
 यूनेष्टमे मनौ ३६ विशेषेण दशमे कुरशकलानि तदा फलम् तदा तु
 परचक्रं हि परावृत्त्या गमिष्यति ३७ मार्गमथाश्च वातं तु भविष्यति
 पलायितम् अथवा प्रथमे यूने नवमे दशमे दृश्ये ३८ आग्नेयानि त-

षाचैव वायवीयानिभूरिषः तदातपरचक्रं हि गत्वापि पुनरागमेत् २५ अथ
 शत्रुर्मन्त्रगरेप्रवेष्टुं शक्नो न वेति प्र. तत्रे प्रवेष्टुं न गरे शत्रुः शक्यते वा न
 शक्यते इति प्रश्ने गृहेतुर्येऽकलावानकीशकम् २६ सैन्यं तदापुरस्यां
 तो न प्रवेशामवाप्स्यति प्रत्युक्तेषां समासाद्य स्वयं पश्चाद्द्विष्यति ३. मंग
 लस्य तथा केतोः राहोः सूर्यगते दले शत्रुसैन्यं समागत्य नगरस्य ग्रही
 ष्यति ३१ अथ सैन्येन सह युद्धं भावि वा न वेति प्र. साहि सैन्यं समायाति
 युद्धं तेनास्ति मे न वा युद्धे जयस्तथा नैव प्रश्ने चेत्त्यक्तं ते सति ३२ सप्त
 मं द्वादशं वापि गृहं तत्र विचारयेत् द्वयोर्योगं विधाया तो योगं विश्वाद्य
 योस्तथा ३३ ततस्तयोर्द्वयोरेकं दलं निष्ठाद्य तदिशाम् विनिश्चित्य
 दिशस्तस्याजयं तत्र विनिर्दिशेत् ३४ दक्षिणे च दले स्वस्ववामे परद
 लस्य च यस्यादिशिकृताय त्रपुनरुक्लिश्यते न तत् ३५ तांदिशं दक्षि
 णं वामं विलोक्य जयमादिशेत् निजकीयस्य वा न्यस्य सैन्यस्य बुद्धि
 तत्क्षणम् ३६ अथ युद्धं कुत्र भविष्यतीति प्र. युद्धं कुत्र भविष्यतीति प्र. युद्धं कुत्र भवि
 ष्यति पुरांतरे तत्र पूर्वोक्तदलयोर्योगं खंडं चतुर्थकम् ३७ तदा स्या

नंगरेयुद्धं किंवा दशमं चतुर्त्त नदायां जेरियोः सैत्यं दत्तं मानं गमिष्य
 ति येगं खंडे निधानस्थे पथियुद्धं विनिर्दिशोत् ३५ षष्ठं स्वपुरे
 भावं द्वादशस्येरियोः पुरे अथ युद्धं कीटभावीति प्र चतुर्थं थामवै
 पुर्याः गोपुरं स्पृत्तीयकम् त्वारिजेत त्रसादेवा द्वारं द्वादशद्वारं
 ति नेस त्वारिजे के खंडे युद्धं सम्पत्कुरिष्यति ४० कृते युद्धे तजस्से रं
 पुरिग्राह्या भविष्यति पंचमेन वमेचैकादशे सोदसमान्विते ४१ नग
 राधीशितः सादे मिलनं च भविष्यति आगच्छत्सु खं साहिस्यत्ता
 सममालयात् ४२ षष्ठं च द्विषतोरं गं दिशः कस्यः समेष्यति तत्र कज्ज
 द्वावारीनेतये वातव त्वारिजे ४३ त्रिपंचमालयातः स्येतदा पूर्वदि
 शिग्रहः तृतीयथामसंस्थे तस्य तवे त्वारिजार्थके ४४ पूर्णो पुरेरिक्त
 युक्ते वद्भिदा हो भविष्यति पुनः पंचमगेहे च कज्ज द्वावारीजाकिने ४५
 तदा वप्रस्य भिद्यंते त्वानश्चैव भविष्यति तृतीये पंचमेवापि पूर्वदि
 ग्गशा कलां किने ४६ तदा वप्रग्रहः प्राच्या मेव मन्थदिशा स्वपि हुमा
 तथो कला वापि पूर्वोक्त गृह संस्थिता ४७ तदा युद्धं भवेद्गौ

द्रंभूरिद्रव्यमवाप्नुयात् चतुर्थेयामिद्वीर्यालोकाकलेसमुपागते ४६
 तदारिपुरमाशेषावाहन्ति सा च भविष्यति उक्ता दग्धगोखंडे निर्वलेन ग
 रंतदा ४७ त्वरितं वैरिमाशेषवभविष्यति न संशयः षष्ठेदले महावी
 र्ये हस्त्याणां अत्र षट् ५० हस्त्याणां भविष्यति परसैन्यस्य नि
 श्चयात् वीर्यालोकादशोखंडे तदा हस्त्यादयो निजाः ५१ वैरिलभ्या भ
 विष्यन्ति बहवो भयविह्वलाः अथरियोर्नगरं कयारीत्याश्रयमिति प्र-
 कया युक्ता पुरं ग्राह्यमिति प्रश्ने च सादके ५२ तृतीयेन वमेवापि वह्नि
 वाशेषे दले स्थिते अग्निवायोर्दलं तत्र वीर्यालोकावारिजं तथा ५३ आप
 पार्थिवयोर्वापि मित्रत्वं च मिथः सन्तम् किंवादाखिलखंडस्यावारि
 जस्य तथैव च ५४ अज्ञानः सुतदा खीलखंडकस्य प्रशक्ते अथम
 मेदं पुरं दुर्गं वा प्राप्नुय्य हीष्यति मामवस्थास्यतीति प्र- सिकतायां
 इदं दुर्गं पुरं वापि मम हस्ताङ्गमिष्यति ५५ अथवास्थास्यतीत्येवं य
 दिष्ठं चति प्रच्छकः तदा केन्द्रचतुर्ध्वजेषु विज्ञातता ५६
 एतत्तु केन्द्रचतुर्ध्वजेषु नेष्टदलानि च तदा दुर्गं पुरं वापि भेदेनै

वगमिष्यति ५० यद्वाकेंद्रचतुष्केतुबुधस्यशकलंभवेत् तदाकप
 टवृषेणामिष्यावादेनचैवहि ५५ गमिष्यतिचनेयद्वाकेंद्रेचेत्सौम्य
 दाखिलम् अथवासौम्यसावीतेतदानैवगमिष्यति ५५ अथवात
 चतुष्केतुसौम्यसुक्लीबकानिच तदाडुर्गंपुरंवापिकिविज्ञच्छेत्तकिं
 वन ६० कूरसुक्लीबकेडुर्गंपुरंवापिगमिष्यति अथच प्रथमेवच
 तथैवसप्तमेनवमेतथा ६१ दशमेचतथागेहेसौम्यानिशकला
 निचेत् भविष्यतिनथावाचंपुरंडुर्गंयथास्थितम् ६२ अथचैतेषु
 गेहेषुकूराणिशकलानिचेत् तदाहस्तासुरंडुर्गंगमिष्यतिविति
 स्थितम् ६३ अथडुर्गकोटभंगप्र० रहस्ये प्रश्नप्रस्तारस्यप्रथम १
 चतुर्थ ५ षष्ठ ६ सप्तम ७ दलैर्मातृगृहंविख्यात्यैरमलंकारयेत्
 ८५ तत्प्रस्तारकेंद्रे १ ५ ७ १० पकादशे ११ त्रयोदशे १३ चयदिदा
 विलखंडानिस्तदातडुर्गंकटित्वेवग्रहाणियाज्जयीतान्यथा ६५

रम
ल-
ध

चिंतामणौ सुखेचहादशौचेवदाखिलार्थद्वयंभवेत् नदानचहरेडु
 र्गेषुभंस्यायनाशानम् ६६ चतुर्थेहादशौचेवतरिखा : नवाखा
 रिजे॥ ३॥ अशुभंचहरेनूतंभयंचनाशानंभवेत् ६७ चतुर्थेसुभखं
 उंचेडकला = पंचचंद्रके १५ तदानचहरेडुर्गेषुभंसर्ववदेदधु
 वम् ६८ दाखिलंशकखंडेचतदापिनहरेदिशुः अष्टौभयोर्नृप
 योःकस्यजयइतिप्र. नवरत्नैसंप्रमंचद्वितीयस्यराजश्चदशमं
 गहम् ६९ प्रथमदशमाभ्यांचयोगेचेज्जायतेसुभम् तदामुख
 स्पविजयस्त्वन्यथाचपराजयः ७० एवंचसप्तदशयोर्योगोत्तमः
 परस्पच द्वयोःसौम्येचसंधिःस्यात्द्वयोःपापेपराजयः ७१ सि
 कतायां अन्यत्मतान्तरंवक्ष्येयज्ज्ञात्वाफलमादिशेत् वह्निविंडं
 समादायप्रथमेशकलेनियतं ७२ चतुर्थेवायुविंडंचसप्तमेज
 लविंडकम् दशमेपार्थिवंविंडंसमादायप्रयत्नतः ७३ एते

सौम्येद्वयोःसन्धिः
 चतुर्थेवायुविंडं
 दशमेपार्थिवंविंडं
 समादायप्रयत्नतः

१-५-

शुशकलंकार्यमेतस्याष्टकस्यच दशमंशकलंयत्तुतच्छत्रो
 श्वैववर्तते ७४ एतच्छकलद्वंद्वेयस्यात्सौम्यबलाधिकम् ७५
 तत्संबंधिजनस्यैवविजयःस्यान्नसंशयः अन्यच्च उमाहोतस्याविं
 डभ्यःकार्यंशकलमुत्तमम् ७६ एतच्छकलसंबंधःष्टकस्यच
 वर्तते नवातविंडभिश्चैकंशकलंकार्यमुत्तमम् ७७ एतच्छक
 लसंबंधोविपक्षेणचवर्तते एतच्छकलयुगेत्यस्यात्सौम्यब
 लाधिकम् ७८ तत्संबंधिजनस्यैवविजयःस्यान्नसंशयः रहस्ये
 प्रथमेषुभविंडं चसप्तमेषुभवेत् ७९ तदाप्रष्टर्जयोज्ञेयो
 हयोःसौम्येहयोर्जयः परंतुयदिदिगोहेत्युभंचदलंभवेत्
 ८० दशमेषुभविंडं चेत्प्रष्टरेवजयस्तदा प्रथमेषुभवेकविंडे
 पुहंमह्यवेत् ८१ अन्यच्च जयाजयप्रश्नेरमलंपातयेत् तत्रा
 यदित्रीत्यर्थंनंददिग्विषयगृहाणि १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ प्रष्टर्ज्यानि

रम
ल-
५

तथापंचषट्श्रुताष्टरुद्रव्ययमनुगृहाणि द्वितीयसैन्या ५।६।७।८।
९।१०।११।१२।१३।१४।१५।१६।१७।१८।१९।२०।२१।२२।२३।२४।२५।२६।२७।२८।२९।३०।
मलजिह्वाज्ञेया १२ यस्मिन्नर्थभागेबलाधिकाद्वपिणःसुःसपवब
लवांस्तस्यैवजयः ६३ यदिपंचदशोबुधगुरुद्वीत्यात्रदोभयोर्म
ध्येसंधिःस्यात् २५ अथयदिप्रश्नप्रस्तारेहृस्मानवे ३ तदासैन्ययो
र्मध्येरक्तप्रवाहोभवेत् ६५ प्रकारांतरमाह प्रस्तारस्याद्यद्वित्रि
यनेंददिग्विष्यतिथिगृहाणि १ २ ३ ४ ५ ६ ७ ८ ९ १० ११ १२ १३ १४ १५ १६ १७ १८ १९ २० २१ २२ २३ २४ २५ २६ २७ २८ २९ ३०
तथापंचषट्सप्ताष्टमरुद्रव्ययमनुगृह्याणि द्वितीयसैन्या
धिपस्यज्ञेयानि ६० उभयस्मित्यक्षभयेयत्रपक्षेनिर्गमाबहुत
राःसुरायवाबलान्विताः बहवःसुस्तदासपवबलवांस्तस्यैवज
यः ६६ अथप्रवांतरम् द्वयोःपक्षयोःकेवलविह्वलाण्येत् य
स्यपक्षेबिंहाधिकान्तस्यजयःसमानदिदौसंधिःस्यात् ६५ अथप्र

कारोत्तरम् हयोर्मध्येयस्य पक्षे सुभविड्वाद्गुण्यस्यात्र सौवजयः स
 मानसुमेसंयिः स्यात् ५० अथ संयिकर्ता को भवेदिति प्र- सिकतायां
 युद्धकाले जयो वापि ल्यथवाचय राजयः भवेत्कस्येति संप्रश्ने रमले
 हिविलोकयेत् ५१ अथ संशकलं यद्वा पुनरागतमस्ति चेत् त्रयो
 दशोष्टमस्यानेहादशो वाचतर्दशो ५२ तथा तिथौ सदा खीलं तदा मैत्री
 भवेद्भुवम् अथ वा सप्तसंखंडं रंथे चाये पुनर्गते ५३ तिथौ च सौम्य
 दाखीलं मिथो मैत्री भवेत्पुष्पम् अन्यच्च प्रच्छकस्यायविश्वाख्यविप
 दास्याष्टमयुनम् ५४ चतुर्दशं चेति द्वयोः खंडे यदि पुनर्गते तिथौ
 वादशमस्यानेतदा तत्र फलं दिशेत् ५५ सुद्राधिकारि हस्ते न भवे
 नैत्रीति निर्दिशेत् अथ वा तृतीये रुद्रे पुनरावर्तनं यदि ५६ मित्र
 हस्ते न मैत्री स्याद्द्वंशुना वेति निश्चयः अथ वा तत्र शकलं कूरं सुक्ली
 बं खारिजम् ५७ अन्यसैन्याधिकारी च तयोर्मैत्री करिष्यति सौम्यदा

खिलकेमैत्रीमिथ्यात्वेन भविष्यति ५५ अथ पुनरपि जयाजयम्
 प्रकारान्तरं प्रथमादष्टमाच्चैकं शकलं कार्यमुत्तमम् तर्हि प्रच्छक
 संबधियहाशङ्कहस्तितम् ५५ इत्यालोकाततः पश्चात्फलं तदनु
 सारतः अष्टमं शकलं यहाकुरं खारिजमागतम् १० विपक्षस्तदा
 कस्मात्करिष्यति पलायनम् अथवा प्रथमस्यानेकुरं खारिजमा
 गतम् १ तदा कस्मात्प्रच्छकस्तु करिष्यति पलायनम् अन्यच्च उभ
 योर्विहिषोर्मध्ये यथागेहमराभवेत् ॥ ३ ॥ जयस्तस्य भवेत्तू नमिति त
 त्रफलं दिशेत् अथवा कज्जदाखिलं ॥ ३ ॥ नस्तस्वारीजकं ॥ ३ ॥ दलम् ४
 हयोर्मध्ये यथागेहमराभवेत् जयस्तस्य विनिर्दिशेत् अन्यच्च आद्यखंडे यदा
 षष्ठे कुरं स्यात्तर्हि प्रच्छक ५ ततः क्षीणस्य रोगी स्यादित्याह यवनः पुरा
 युनखंडे यदा षष्ठे कुरं स्यात् पुनरागतम् ६ विपक्षस्तस्य भवेद्दोगः त
 तश्चैव भवेत्पुनरुवम् अन्यच्च आद्यखंडे यदा कुरं हादशौ पुनरागतम् ७

अनखण्डयदाङ्कुरं ह्यदशोपुनरागतम् ॥ कारागृहे निवासः

स्याद्विषयज्ञोचज्ञ एव सः

कारागृहे निवासः स्यात्प्रच्छको बह्वपवसः अन्यच्च विशेषः परस्य
रंविद्धिषतोयुं हे शस्त्रमहारहन् ५ कथं भवेत्कीदृशं चेदेवं प्रश्ने
कृते सति रमलेतत्र संलिख्य दष्टव्यं च प्रयत्नतः ६ सैन्यस्य प्रथ
मं गेहं शास्त्राणां द्वितीयं स्मृतम् बलस्य निर्वलत्वं च संबंधस्तृती
ये गृहे १० युद्धभूमे शत्रुर्षं स्याद्युद्धोत्साहस्य नंदकम् बाहनस्य
च घटं स्याज्जनाशानां च नंदकम् ११ शत्रोश्च सप्तमस्थानं तस्यानी
कस्य द्रव्यकम् हतानां नवमस्थानं शास्त्राणां चतुस्तमम् १२
शत्रुस्थानस्य दशमं रौद्रं स्याच्छत्रुसैन्यकम् द्वादशस्थानं संबंधो
नगरस्य श्लोकैः शकारकं १३ विपक्षद्वयसंबन्धिस्थानानां यत्र वैश्व
भम् बलिष्ठं शकलं च स्याज्जयस्तस्य विनिर्दिशेत् १४ अथ प्रथम
सप्तमस्थानोपरि जयाजयौ प्रथमं शकलं यद्वा सप्तमस्थानं ग
भवेत् सप्तमं शकलं यद्वा प्रथमस्थानं संगतम् १५ द्वयोः परस्य

रम
ल-
७

रंमैत्रीयुहासर्वंभविष्यति अथवाप्रथमेद्भुसंकीर्णकज्ञदखमख
मू १५॥ $\equiv \equiv \equiv$ अष्टमेपुनरायातंतदातत्र फलंदिशेत् प्रच्छ
कःखड्गचातेनतिथनंप्राप्तुयाद्रणे १७ उल्लानकी \div \div दलंचायेत्
ष्टमेपुनरागतम् रणमथेप्रच्छकस्तदतयुक्तोभवेत्पुवम् १२ अ
थवासप्तमेद्भुसंकीर्णकज्ञदखमखम् $\equiv \equiv \equiv$ द्वितीयेपुन
रायातंतदातत्रफलंभवेत् १५ तदाप्रच्छकशत्रुश्चखड्गपातात्ततो
भवेत् उल्लानकी \div \div दलंयूनेद्वितीयेपुनरागतम् २० तदाप्र
च्छकशत्रुश्चखड्गदतयुक्तोभवेत् अथवासप्तमेसौम्यशकलेशु
नरेवतत् २१ चतुर्थेपुनरायातंविपक्षस्यजयस्तदा तुर्येऽभद
लंतच्चेयूनेपूर्वफलंतदा २२ आद्येदाखिलसाबितंशुभंतकेंद्रके
१४७ १० गतम् तत्सादित्वेत्तसौम्यस्यात्प्रच्छकःसाज्जयीतदा २३
अथवासप्तमेसौम्यदाखिलंसाबितंयदा केंद्रेषुपुनरायातंतदा

तत्रफलंदिशेत् २४ तत्संक्षिप्तं सौम्यं स्यात्तदाशत्रोर्जयोभवेत्
 अथवाप्रथमस्यानेहमरा ॥ वांकिशं ॥ भवेत् २५ जमात ॥
 मिस्तिमा ॥ यंवाहादशेषुनरागतम् तदाशत्रोर्वैयमथेष्व
 कश्चमरिष्यति २६ जमातमिस्तिमाहुमांकीशं ॥ ॥ ॥ ॥
 मूने ७ पुनर्गतम् ॥ षष्ठं तदाप्रच्छकस्यव्यंशे शत्रुर्मृतो भवेत् २७
 अथद्वितीयासमस्यानोपरिजयाजयौ द्वितीयेहुमांकीशंनकीक
 खमखोकलम् ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ अष्टमेपुनरायातंतदात
 त्रफलंदिशेत् २८ प्रच्छकस्यवसैत्यं वैरागमथेमरिष्यति अष्टमे
 हुमरांकीशंनकीकखमखोकलम् ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ ॥ द्विती
 येपुनरायातंशत्रुसैन्यवयोभवेत् अथवाष्टमकेसौम्यखंडंवे १
 पुनरागतम् ३ प्रच्छकस्यजयोभूयाद्विपरीतेपितृफलम् यद्वा
 द्वितीयेषुभार्यतत्केन्द्रे १ ४ ७ १ पुनरागतम् ३२ तदाप्रच्छकसै

स्थानसंशयः

रम
ल
५

४

न्यस्यविजयः अष्टमस्यदलं सौम्यं केंद्रेषु पुनरागतम् ३२ विपक्षस्य च
सैन्यं तत्रासुयाज्जयसुत्तमम् अथवाष्टमगं कुर्यात्परि २५ ५ ॥
पुनरागतम् ३३ तदा विपक्षसैन्यं तत्र पलायनपरं भवेत् अन्यच्च
यद्द्विप्रत्येकमुभयोश्चित्तयारमले चरेत् ३४ तत्र पंचदशस्थाने
यत्र स्याच्छकले शुभम् पुनरावृत्तिरुच्यत्र जयस्तत्र भविष्यति ३५
रमले शुभयोश्चैव सौम्यं पंचदशं भवेत् उभयत्र पुनर्यति तदा मै
त्री विनिर्दिश्येत् ३६ उभयत्रापि चेत्कराकले यदि जायते परस्परं
तदानाशो जयश्चान्यस्य वै भवेत् ३७ सौम्यकुर्यात्तथा निशकला
निलिखाम्यहम् लक्षान्वयाजकं चैव विनां कीदृशं त्रिदाखिलम् ३८
पतानि सौम्यं खंडानि कुर्यात्पत्न्यानि सप्त चैव जमा
तमिति माफहीतरी खं मथ्यमानि च ३९ प्रकारांतरम् पूर्वोक्तमा
र्गेणाष्टमगृहं पूर्वार्थं २२ ३ ४ ५ १० १३ १५ प्रष्टुः उत्तरार्थं शत्रोर्हं

योर्मध्येयत्रसाक्षित्वं ददाति तस्यैव जयः ४० तदा ह्योद्वृषीशकुन
 क्रमेण स्वगृहे स्यान्न स चत्वारः साक्षिभूताः संति ४१ हर्षी क्रमेण स्व
 गृहे चेन्नोद्वोसाक्षिभूतो ते यौ दिवाक्रममतेन स्वगृहे चेन्न दायकप
 चैसाक्षी ४३ एवं यस्य पक्षे साक्षिभूता बहवः स्युस्तस्यैव जयो वा
 च्यः अन्यच्च अथ शास्त्रवादिनोर्भटयोर्मध्ये कस्य जय इति प्र. सिक
 तायां आद्यतृतीयसंभूतं दलं तत्प्रच्छ कस्य हि नवसप्तमसंभूतं
 प्रतिवादि जनस्य तत् ४४ पतहये यच्छ कललत्वा ॥ नदं ॥
 नत्वं ॥ तथा जमातमि ॥ सिमा ॥ खंडमातवैदाखिल ॥
 यदा ४५ पतच्छ कलसंबधि पुरुषस्य भवेज्जयः अथ वा तदलंक
 र्जत्वारिजातवत्वारिजम् ४६ नकीचोक्तांकीशकं वै तत्संबधे प
 राजयः द्वयोः समानशकले तदा मैत्री द्वयोर्भवेत् ४७ अथ वादि
 नोर्मध्ये संधिः कस्माच्च विद्यतीति प्र. रहस्ये तत्र प्रथमद्वितीयन

रम
ल.
५

१

३.

वमविश्वगृहाणि १२५ १३ प्रष्टुर्ज्ञेयानि सप्तमाष्टमवयमनुग
ह्याणि ७ ८ १२ १४ शत्रोर्ज्ञेयानि यदिप्रच्छकस्यानस्यद्विपिशात्र
पक्षस्थानेष्वन्वादेशांकारयेत्तदाप्रच्छकपक्षात्संधिः शत्रुपक्षगृह
द्विपिप्रच्छकपक्षस्थानेष्वन्वादेशोशत्रुपक्षात्संधिः अत्रस्वगृहद्विपी
यास्यः अथवा दिनोमोक्षोभविष्यतिनवेतिप्र. नवरत्नेद्वादशोदश
यमोक्षंविशेषकण्यतेभुना खारिजेबंधमुक्तिः स्याद्वादशोदाखि
लेनतु १ सावितेचाचिरात्मुक्तिरस्यंतभयमेवच मोचनंमुक्कलीवे
चपुनर्वंधयजायते २ अथच चतुर्थेव्ययेखारिजेपंचचंद्रे १५ भवे
उक्तकाबंधमुक्तिश्चतस्मात् स्थलेनस्थितिः पूर्वकेचान्यदेशेग
मस्तस्यर्हसुर्भवेज्ञेयमेव ३ चिंतामणौ द्वादशोशक्रत्वेडेचतरी
खातवखारिजे ३ कज्जत्वारीजकंवान्यत्खारिजेमुच्यतेडु
तम् ४ सुखेरिफेदाखिलेचेडकलापंचचंद्रके चिरकालंवसे

तत्र बंधस्यो नात्र संशयः ५ चतुर्थे नवमे चापि दुमरा ॥ पंच
 मे कुसितः ॥ भयं वाता उयेतावद्यावडुपिरसंभवः ६ अथवा
 मारयेन्तूनं प्राणांतवलवासिनः ५ मरा ॥ कुसितौ चेत्स्यात्सुन
 रुक्तिर्गृहांतरे ७ तदापि संवदेन्तूनं फलं पूर्वोक्तयोगजम् अ
 तवैखारिजं ॥ त्रये स्तृष्टमे पुनरुक्तकम् ५ तदापि भयसंभूति
 र्जमातं पचचंदकम् सुखदादशसंभूता दुमरा च भवेद्यदि ५
 ॥ तदापि स्तृष्टमं ज्ञेयं रमले प्रश्नको विदैः मतांतरमाह स्वय
 मेव चतुर्थीष्टमसंभूतं दशमयूनसंभवम् हाभ्यामेकं ससुता
 यषष्टेन सह योजयेत् १ तद्वलं सुभखारी जं श्रीं मोक्षो विनि
 दिशेत् नैष्टखारिजके मोक्षो सहायेन भविष्यति २ नैसदावि
 ले ॥ ॥ चमत्सुः स्याद्दुःखायां ताडितो भवेत् तदेव दुःखाद
 शमे बद्धो नाशमवाप्नुयात् ३ उक्ता खंडे शिरच्छेदं कवे ॥ मो

नोहिकष्टतः मन्त्रांतरमाह तंत्रे जमातमिति मालस्याङ्गश्रील्काचनकी
 उलम् ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥ यथैकैकं यदिदं रविधामसंस्थं
 काराग्रहांतरनिबद्धजनसदा नीम् तत्र स्थितो बद्धलकष्टमुपैति
 चोत्तेसोत्सादयिष्यति चिरेण च दीर्घं निद्राम् ५ सांहादशो यदि तरी
 खमथापि द्वात्रिंशद्वारे च कर्ममतवैखरिजसदा नीम् ॥ ३ ॥ ३ ॥ ३ ॥
 बद्धापभाविपतदेशमवाप्य तत्र यास्यामि कालवशात्तत्तद्वयाक्ष
 यावा ५ रहस्ये प्रथमग्रहखण्डं केन्द्रे चेत्तदा बंधने बद्धदिनानि ति
 ष्टेत् यदि षण्णफरे चेत्तदा कतिपयदिनोपरिमोक्षः स्यात् आयोक्लि
 मे चेत्तदा कटित्येव मोक्षः स्यात् ६ अन्यच्च यदि षष्ठे व्यये खारिजं चे
 तदा खबाहुबलेन मुचेत् यदि दाखिलसाबितं तदा बद्धदिनानि
 ति ष्टेत् ७ यदि नेष्टमुक्ली बंधे चेत्तदा पूर्वग्रहादभ्यबंधनागारे यजेत्
 शुभमुक्ली वै मोक्षः स्यात् परंतु पुनः पतेत् ८ अन्यच्च पंचमैकादशे

दि०

दि०

नंदेत्तीयेचसुभंदलम् नदासहायदानेनमोक्षः स्यात्तिनिश्चयः ५
नृपस्यसखडः खजयाजयविनिर्णयम् प्रोक्तंमयाशास्त्ररीत्यावे
तिनिश्चयमीश्वरः १० इतिप्रश्नतंत्रेनृपकाण्डः ॥
अथशत्रुचिंताकाण्डः स्थाननिर्णयः अथायंशत्रुः केननिमित्तेनश
त्रुत्वंकरोतिशत्रुः विरोधंकरोतिप्रीतिंवा शत्रुः सबलोनिर्बलोवाह
हायुवावाशिष्टोनीचोवातस्यकीदृक्कृपंकिंपुनः रिपवः वादिनोर्मध्ये
कस्यजयः कलहः सत्यः मिथ्यावा राजासहायंकरिष्यतिनवाहयोर्म
ध्येकः सत्यवादी साक्षिणः सत्यानवाशत्रुत्वंगमिष्यतिनवारिषुः परि
णामेकिंकरिष्यति न्यायकर्ताकस्यपक्षपातंकरिष्यतिकलहेसंधिवि
ग्रहोवा रिषुः केननिमित्तेननेनशत्रुत्वंचेतिद्वादशं ग्रहंतथास्वरूपा
दिशत्रुप्रश्नेपितस्सतम् देशाधिपसहायेतिप्रश्नेतदशमंग्रहम् स
त्यात्तेचकलहज्ञानेचसप्तमंग्रहम् अवशेषितप्रश्नानामिप्रस्था

रम
ल.
११

नातिसंतिहि अथायं शत्रुः केन निमित्तेन शत्रुत्वं करोतीति प्र- तंत्रे स
ष्टः पुनारिपुरसौख्यलशत्रुभावं केन प्रयोजनवशेन मया करोति
तत्र गृहं रविमतं परिचिंतनीयं किं खंडकं च पुनरुक्तिरथा स्य कुत्र १
यथादिमे रविदलं पुनरुक्ति संस्थ स्याद्वा क्य ह्यवशेन कलिप्रयो
गः धाम्निहितीयविषये पुनरुक्तिरस्ति द्वयार्थमेव कुरुते तत्र स पत्र
भावम् २ चेद्वा दशालयपदं च गतं तृतीये भ्रात्रर्थमेव कलहं कुरु
ते निजार्थम् वेदालये यदि तदा प्रतिसारथा त्रीसिद्धार्थमेव कटुकोप
कदर्थनेयम् ३ स्यात्तच्च मेवमदसानवशेन वाक्क्रीडार्थमेव स त
मित्रकलत्रकार्यम् चेदष्टमे यन निमित्तमर्थो गनार्थमित्ये विमृश्य
सुधियोत्तरमूहनीयम् ४ अथ शत्रुर्ममोपरिविरोधं करोति प्रीतिं वे
ति प्र- पुनरेरिपोरिपुरगृहं रविसमि तं स्यात्तत्र स्थितं शकलदारिल
कंतदानीम् वै रीकरोति विविधं च विरोधभावं चेत्वारिजंतदिहमि

त्रजया नुरागम् ५ स्यात्सावितं यदितदा विदधाति वैरं तन्नो करिष्य
 निपयं विपाककाले वेत्सुक्तां वशकलं तदा चित्रवृत्तिं उष्टां करोति
 विचराक्षणिकावृत्त्या ६ स्याद्द्रुहादशं यदि गृहं दलसादशुक्तं तत्र
 स्थितस्तवरिषु स्तवकार्यवादम् निःकारणं किल करिष्यति लाभमुश्चे
 न्नां वा भविष्यन्तीनि वेदनीयम् ७ शत्रुः सबलो निर्बलो वेति प्र. शत्रोः
 बलाबलमथोरचनेति तीहवाच्यं गृहाद्विमिताद्रमलार्थवेत्ता वेत्
 द्वादशालयदलं किल तत्र संस्थं किं वा तदुक्तशकलं सददोपपन्नम्
 ८ उक्तादगंच निजकीयमिजाजमाप्य तत्र दृशं फलमरिषु भवं च नित्य
 म् शत्रोर्बलेन सहितश्च पराक्रमाब्जो व्यस्ये विपर्ययफलं च वदेत्त
 द्वा ९ द्रव्यार्थकेरिषु राग्यबलस्तेनैसादेच बंधनविवर्तित एव
 आस्तेसादेप्यवारिजदलेषु च सुक्ती बन्धूनाथिको नवरिषु विबलि
 एष्व १० रहस्ये द्वादशाग्रहखंडं प्रकृतिगृहे वा संख्यागृहे वा हविर्त

रम
ल-
१२

१२ हेसमाग तं चेच्छरणो बलत्वं नीचज्ञानगृहादिगते हीनबलो वाचः
॥ यदि द्वादशाखंडं शुभं चेत्तदा शत्रवः क्लेशं कुर्युः अशुभं चेद्बलहीनो
वाचः सिकतायाम् द्वादशाक्षयमात्रैकं व्ययात्वं द्वादशाक्षयम् प्रथ
मद्वादशोत्पन्नं शकलं प्रच्छकस्य तत् १२ द्वादशाक्षयं द्वादशमात्रं
तत्तत्तु वेदिपोः पतस्मिन् शकलं दंडेयत्सौम्यं शकलं भवेत् बलं
तस्य विनिर्देश्यमित्याह यवनः पुरा १३ शत्रुर्युवावृद्धो वेति प्र- तं त्रे
शत्रुर्मदीयउत कीजरसाभिभूतः किं वा युवेति सरलः किमुवाप्यव
क्रः पृष्ठे गृहं रविमि तं च धिया विलोकात् तत्वेडकं च प्रथमे च तथै
केवा १४ चेत्तत्प्रमेदशमके च गृहे स्थिते स्याद्दृढं सदा भवति शत्रुर
येन खंडे चेद्द्वादशोपाणफरे पुनरुक्ति तस्यै शत्रुर्युवान् च जरीति
च विंतीयन् १५ अयोक्तिमेव विदलं पुनरुक्ति तस्यै शत्रुस्तदास्ति
कुटिलश्च विनिर्देश्यशीलः अथ शत्रोः स्वरूपज्ञानं प्र- शत्रोः स्वरूप

मिहसूर्यमिताहुहाचसंयुप्तदसुजनयोस्तुससमाच १५ ममामि
त्रस्यकिंचिद्दंष्ट्रमेवयदलेनच पुनरुक्तिःकृतायत्रतत्रविहसुदाह
रेत् १६ आयेगहेयदाखंडेशीर्षेनिलमषीमुखम् नेसेगंडंक्षतंवापि
शास्त्रात्तोयवंपुनः १५ पवमयेपिखंडस्यपुनरुक्त्वाफलेवदेत्
यथापूर्वमित्रकांडेमित्रचिह्नायमेकथि १५ अथशात्रुःशिष्टोनीचम
तुष्पोवेतिप्र. स्वयमेवाह प्रस्तारेदशमेखंडंकेंद्रगेहेपुनर्गतम् त
दासशिष्टमतुजोपणफरेरिःप्रसिद्धकः २० आपोक्लिमेतत्खंडंवात्वा
देशकरोतिचेत् निर्माणीनीचमतुजोतवशात्रुर्नसंप्रायः २१ कियं
तःशात्रवश्चिप्र. तंत्रे कियंतोरिपवःसंतिप्रश्नेद्वादशावेषमनः
दलेनाहृतयःक्षत्रायावत्यस्तमिताश्रुते २२ अथानेनसहयत्तश
त्रुत्वंतन्नामिष्यतिनवेतिप्र. किंवायगेहशकलेरविधामखंडमेते
दलेसमबलेयडभेभवेताम् यद्वातयोर्युतदलेभुभदाखिलंवास्यात्ता

रम
ल.
१३

दखारिजदलेचतदासिसंधिः १३ प्राप्तेविरोधमपिवाभवितासयत्ना
छत्रोर्दलेसतिभवेत्तवल्लुप्राप्तभावः किंवायसूर्यग्रहयोः प्राकलेत्र
सादेचेद्ददाखिलेकिमथसावितकेपिशत्रोः १४ अस्ते हयोश्च सु
सोः कलहप्रवृत्तैर्विद्वैक्यमेवात्रचतुर्विभक्तम् एकेनसंधिर्हिती
येनद्विहीनिसूतीयेनवयश्चतुर्भिः १५ चिंतामणौ सुभंखण्डंय
दाशक्रेसमाधानंभविष्यति चतुर्दशोसुभेवाद्याः सर्वेप्रज्ञाः सुभाव
हाः १६ चतुर्दशोयाम्निनिजेष्टकार्येनत्रस्थितं किंशकलेसमसि
ततोवधिसस्यकियमितोसिविचिंतयित्वाकथनीयमेवम् १७ प्रा
प्तुमयोस्तिनवेतिप्र- द्वादशोसुभखारीजेभयंनासिवदेदरेः अस्मि
खारिजेवापिभयाभावस्तकथ्यते १८ सुभदाखिलकेवायसुभसावि
तकेव्यये गुप्तप्राप्तुस्तदाज्ञेयः परंतुचाभयंदिशोत् १९ व्यत्ययोः सुभ
दाखिलेसाविनेत्वसुभेप्यथ दृच्छकस्यतदावाचंसावधानंभयंरुतम् ३

सुक्लीवंसुभंरिष्कविकल्पं क्षणभंगुरम् करिष्यति तदा शत्रुः परं तव
 भयं न हि ३२ असुभं सुक्लीबाद्ये कदाचिद्यमादिशोत् शत्रुस
 काशाज्जयो वेति प्र- प्रथमं बलसंयुक्तं जयप्राप्तिर्न संशयः ३३ द्वा
 दशं बलसंयुक्तं मजयश्च न संशयः प्रथमे सुभखण्डे चेत् सप्तमे स्य
 सुभं वदेत् ३३ तदा बली प्रच्छकस्तु इष्टवार्ता प्रवो भवेत् दशमे सु
 भखण्डे चेत् महांते त्रयोदशे ३४ नवमे पुनरुक्ते स्यात् सौख्यं राजव
 लं भवेत् यश्च सुभं दशमे चेत् स्यात् उक्ते सु पुनरुक्तं कम् ३५ भयोद्य
 मस्तदा शत्रुर्भविष्यति न संशयः षष्ठे द्वादशके सौम्ये नडः खं प्रा
 तुतो भवेत् ३६ प्रथमे दशमे पापे शत्रुतोडः खमादिशोत् प्रथमे
 दशमे पापे शत्रुतोडः खमादिशोत् प्रथमे पापखण्डे चेत् सप्तमे वाय
 ये यदा ३७ पुनरुक्ते तदा डः खं शत्रुदीप्यति निश्चितम् प्रथमं सप्तमं
 खंडं विपरीतं परस्परम् ३८ कलहश्च तदा ज्ञेयो हयोः साम्ये सुभं

रमल
१३

भवेत् तत्रैरिपोः प्रभेजयः किंवा प्रजय इतीशते ३५ तत्रात्मीयं गृहं स्त्रा
यं द्वादशौ वैरिणो गृहम् ययोर्यामि बलाद्धं स्त्रादलेन सजयः स्मृतः ४
ममजयः शत्रोर्वेति प्र स्वयमेवाह प्रथमं द्वितीयं नन्दं प्रह्वकस्य गृहाणि
वै द्वादशाष्टमं नानिशात्रवानि गृहाणि च ४१ बलान्वितानि खण्डा
नियस्य गेहेभं वंति हि तस्यैव विजयो ज्ञेयः अथ वान्यं वदाम्यहम् ४२
अन्यच्च तला गृहे १५ तरीखं वा ३ इति माच ३ नदं ३ कदम् ३
तदा भवेत्समाधानमन्यथा कलहो भवेत् ४३ वयाय संभवं खण्डं तच्चैवै
सौम्यसावितम् बहुदिनानि संतिष्ठेत्संज्ञेपो नान्यखंडकैः ४४ अथ शत्रुकलहे
देशाधिपो न्यायकर्तापि मम सहायं करिष्यति वेति प्र तत्रै देशाधिपो मम
करिष्यति वानवेति साहाय्यमित्यमुदिने दशकार्थकेन गेहे तृतीयनव
मेकिलपंचमेवाधैकादशोत्तमनरुक्तिरलंकृतास्ति ४५ राजा तदा च तुरु
णो जरासाभिभूतः काजिसहायमतिदास्यति निश्चयेन भूयोदिगालयदले

नचतृयगोहेचेत्सप्तमेरविगृहेषुनरुक्तिरस्ति ४६ तत्राधिकारिषुरुषंकिल ४७
 शत्रुभावसैरंकरिष्यतिविशेषतयेतिवाच्यम् अन्यच्चसिकतायाम् प्रथमा
 नवमाश्चैवंशकलंकार्यमुत्तमम् एतच्छकलसंबन्धः प्रच्छकस्यचवर्तते ४८
 सप्तमादशमाश्चैवशकलंकार्यमुत्तमम् एतच्छकलसंबन्धोविहितासहव
 र्त्तते ४९ एतस्मिन्शकलद्वंद्वेसौम्यस्यादलाधिकम् तपवचकेंद्रेयण
 फरेषुभस्यानेषुनरागतमस्तिचेत् ५० तदातुन्यायकर्तारः सर्वेभूपाद
 योपिच पक्षपातंप्रकुर्वेन्नियस्यस्याच्छकलंशुभम् ५१ अथवोत्पन्नशक
 लंस्थानेचेत्सूक्तिपदान्तः तस्मिन्स्थानेत्तदशमंतथापंचदशोचैव ५२
 शकलंशुनरागतंयदिनर्हिफलंदिशेत् तदातुन्यायकर्तारः सर्वेभूपाद
 यश्चैव ५३ पक्षपातंप्रकुर्वेन्नियस्येदंशकलंभवेत् यद्दोभयोस्तुशक
 लेसमेचेन्मैत्रीमादिशेत् ५४ अथशत्रुःपरिणामेकिंकरिष्यतीतिप्र
 स्वयमेवाह विश्वादित्रयगोहेषु १३ १४ १५ १६ शुभदाखिलकानिचेत्

उष्टत्तमेवकुर्यात्सोतत्केशं ददाति हि ५५ यदि ते स्थाखिलं ते सुउष्टत्त
 त्केशमेव च सुभवारिजकं ते सुउष्टत्तं संप्रजेद रिः ५५ नेष्टवारिजके
 प्राशुः परापीनादघ्नं ते सुभसावितके उष्टविचारो तत्तु कर्म कृत् ५६
 नेष्टसावितके ते सुसमाधानं तयोर्न हि प्रष्टाचनिर्भयो भूयात्कलि
 श्चक्रवर्धवेत् ५७ यदि मुन्नीवकं ते सुयुद्धं च कलहो भवेत् विश्वा
 सेत न तिष्ठेत् कदाचिदं तरं भवेत् ५८ इमे साक्षिणः सत्यवादिनो मिथ्या
 वादिनो वेति प्र. सिकतायां साक्षिणः सत्यवक्ताः किं वा मिथ्याभिवादिनः
 इति प्रश्ने कृते तत्र रमलं च विलोकयेत् ५९ प्रथमात्सप्तमात् तस्मा
 च फलमादिशेत् उत्पन्नशकलं तत्तु कदं नदं मदं बयाजं
 दं जमातं मिलिमा वापितदाशेयं फलं विदम् साक्षिणः सत्य
 वक्ता रोभता वा सुस्तदा भुवम् ६० अथ वातद्वलं फली लह्या न
 खं तरीखकम् ॥ केचित्सुः सत्यवक्ताः केचिन्मिथ्याभिवादिनः ६१

नकीः कखेः क्लाः नखेः नदातत्रफलंदिशेत् साक्षिणस्तु
नदानूनंनित्यमिष्यामिवादिनः ६३ अथहयोर्वादिनोर्मथेकःसत्यवा
दीमिष्यावादीवेतिप्र. हयोःपरस्परंवादेसत्यमिष्याभिसंगीने कोभ
वेत्सत्यवादीवामिष्यावादीचकोभवेत् ६४ इतिप्रश्नेतुनवमप्रथ
मोद्धवखण्डकम् एतत्तवण्डेनसंबंधःप्रच्छकस्यविनिर्दिशेत् ६५
हादशायूनसंभूतंप्रतिस्पर्धिजनस्यतत् एतच्छकलयुग्मंचजमातं
चनदं कदम् ॥६६॥ वयाजः मिलिमाचैव नथैवातव
दाखिलम् ॥ यदिस्यान्नहिंसत्यं चवार्तायामितिनिश्चितम् ६७ अ
थवातवखेः चोक्ताः ज्ञाः कीशः कखेः नकीः यदि
स्यान्नहिंसिष्यात्वफलंनत्रविनिर्दिशेत् ६८ यद्वातच्छकलद्वंद्वंफ
र्हाः लस्याः नखेः नरीः ॥ किंवित्सत्यं चमिष्याचवदतीति
विनिश्चितम् ६९ अयंकलहःसत्यःमिष्यावेतिप्र. तंत्रे कपटकं

रम
ल
१५

चमयासार्थवर्ततेवानवर्तते इति प्रश्ने गृहं ज्ञेयं सममेव विशेषतः
७ लस्यान्कदं ॥ नदं ॥ फही ॥ बयाना ॥ तववि ॥ नखम् ॥
सममेवेन्नदालीकं कपटं च पुनस्तथा ७ उक्ता ॥ कीशा ॥ युने
शकाः कलहं कर्तुं नोपरम् इत्यमत्र रहस्यं तव द्वेकः परमेश्वरः १२
रहस्ये यदि अष्टमगृहे अष्टमखण्डे तदा मिथ्या मार्गेण द्रव्यं ग्रहीतु
मिच्छन्ति ७३ यदि अष्टमगृहे सप्तमार्गेण द्रव्यं ग्रहीतु मिच्छन्ति ७४
अथ यदि कोपि प्रबुद्धिवादी प्रष्टानीति कर्तृणां मध्ये कस्य जयः को
बलवानिति प्र. तदा प्रथमगृहं प्रष्टुः सप्तमगृहं विवादिनः दश
मगृहं नीति कर्तुं शैयम् तेषु यस्मिन् गृहे अष्टमखण्डे बलात् विजितं अष्ट
स्वामितं तथा केन्द्रपणफरेषु पुनरागतं स्यात् तदा तस्मैव जयः स
एव बलवान् ७५ यदि यस्मिन् गृहे अष्टमखण्डे हीनबलं तेन स्वामि
नं तथा योक्तिमगृहेषु पुनरागतं तस्य पराजयः स्यात् ७७ प्रका

रांतरमाह प्रथमदशमोद्भवदलप्रसूः सप्तमदशमोद्भववादिनः
 द्वादशदशमोद्भवेनीतिकर्तृर्ज्ञेयम् ७५ त्रयाणामप्येपूर्वोक्तवद्य
 स्यबलवन्ततस्यैवजयः अन्यच्च दशमेजमातनरीकोक्ताफर्हीचेत्त
 दावादिनोर्मध्येकोपिनीतिकर्तानोपायात् यदिदशमदलंवादशम
 गृहस्वामीप्रथमदलमित्रदृष्ट्यापश्येत्तदाप्रसूः सकाशात्समाथानं
 स्यात् यदिप्रथमदलं प्रथमगृहस्वामीवादशमखण्डमित्रदृष्ट्याप
 श्यति तदाविवादिसकाशात्समाथानं स्यात् अथेतद्वादास्याभिर्भावि
 र्वन्वेतिप्र. दशमेदाखिलंचेत्यात्सष्टेवाष्टमकेव्यये पुनरुक्तेत
 दावादास्याभिर्नूतं भविष्यति दशमेदाखिलंचेत्याडकला ॥ पंच
 चंद्रके अर्थप्राप्तिस्तदाज्ञेयाप्राप्त्यभावस्तत्वारिजे इतिसामान्यलो
 कानांशत्रुचिंतामयाकथि इतिरमलप्रश्नातर्गतशत्रुचिंताका
 ण्डः ॥ समाप्तः ॥

अथयुद्धेयायिस्थापिनोर्जयाजयप्रश्नेप्रकरणं प्रारभ्यते योथयोर्मध्येकोजयीस्यादि
 तिप्रश्नेविचारमाह ककारादिति ककारादिहकारांतावर्णस्तथापंचरूपास्वराः कख
 गचउ- चछजफज टठडढण तथद अइउ एओ एतेसर्वेसुक्तपक्षेबलिनःसुःशेषाः
 यन पफबभम यरलव शषसह आईऊ पे औ एतेसर्वेसितेनरेकसपक्षेवलवं

युद्धेयाजयचक्रमेतत्

अथयुद्धप्रकरणम् स्वरोदयमतेन अथ
 तत्रहयोर्मध्येकस्यजयइतिप्र- नरपतिः
 ककारादिहकारांताःपंचरूपास्वरास्त
 था बलिनःसुःसितेपक्षेशेषाःसर्वेसितेन
 रे १ एकस्वरःएथग्वर्णःपक्षयोर्दोषयोर्द
 दि तत्रपक्षबलंशास्सुक्तकृत्स्नविभेदतः २

सुक्तपक्षः	कृत्स्नपक्षः	पक्षः
अइउएओ	आईऊपे	स्व
कखगचउ-	ओथनपफब	र
चछजफज	भमयरलव	व
टठडढणत	शषसह	र्णाः
थद		
गौरः	श्यामः	वर्णः

तः १ एकस्वरेति यत्रोभयोःस्वरपक्षःएथकपक्षयोःसुक्तकृत्स्नपक्षयोःवर्णःनामादौभ
 वति तत्रपक्षबलंशास्सुक्तकृत्स्नविभेदतः यथाकमलूथरखीनरयोपकप्रकारोवर्ण
 स्वरःककारःसुक्तपक्षेखीकारःकृत्स्नपक्षेसिइतितत्रपक्षेतौप्रत्येकंजयिनौसुक्तकृत्स्नमे

दादिति २ ॥

स्वरेको जयः एकपदाक्षरेचकथमित्यत्राह एकपदाक्षरेति द्वयोर्योययोरेकपदाक्षरयोर्ना
मादिवर्णस्वरः एकश्चेन्नदाशुक्लपक्षेगौरोगौरवर्णः कृष्णपक्षेकृष्णश्यामवर्णः निश्चिते
जयति यथाकमलूपरः गौरवर्णः छत्रः श्यामवर्णः स्वरश्च उभयोरेकश्चकारः पक्षैकैव
नत्रकमलूपरः गौरत्वेन शुक्लपक्षे जयी छत्रश्च श्यामवर्णत्वात् कृष्णपक्षे जयीति ३
यस्मिन्निति यस्मिन्नेकः पक्ष एक एव स्वरः योयौ गौरो कृष्णौ वा ह्रस्वदीर्घौ भवतः तत्रय

एकपदाक्षरेचैकः स्वरश्च योययोर्द्वयोः शुक्ले गौरो परे कृष्णो युद्धे जय
ति निश्चितम् ३ यस्मिन्नेकस्वरः कृष्णो गौरो वा स भटायदि स्वरास
नाक्षरो ह्रस्वादीर्घो हराक्षरो जयी ध ॥

दिह्रस्वोयोवर्णस्वरचक्रे निखिलक्रमेण स्वरासनाक्षरः स नू स तदा जयी भव
ति यस्तयोर्दीर्घः स यदि स्वरात् हराक्षरः तदा जयी भवतीत्यर्थः ध ॥ प्रमाणे
ति प्रमाणे ह्रस्वादिनाम आख्या वर्णौ गौरत्वादिः तेषामेकैकं समतायदियोय
योर्भवति तत्रयायीस्थायी विभेदतो युद्धे बलं जेत्ये ध ॥

यत्तदेवमन्त्रीकृत्यमवस्थापयति योथयोरिति योथयोःस्वरभेदेनप्रमाणादिना
पूर्वश्लोककथितेनैकौनसमतायां यूनिकुमारकेचस्वरेउदिनेसतियायीप्रथमोजयी

प्रमाणानामवर्णैकंयुद्धकारकयोर्यदि तत्रपुढेबलंदेयंयायिस्थायिविभेदनः ५
योथयोःसर्वभेदैकंस्वरेयूनिकुमारके यायिस्थायीतथायायीबालवृद्धादिमस्वरे ६

ल	य	म	रा	य	शं	मं	जं	गा	ग	ति	लि	द	ह	द	धि
३	२	४	२	२	५	५	३	३	३	६	६	५	५	५	९
अ	३	उ	ए	ओ	क	ख	ग	च	छ	ज	फ	ट	ठ	ड	
क	ख	ग	च	च	ढ	ण	त	थ	द	थ	न	प	फ	ब	भ
छ	ज	फ	ट	ठ	म	य	र	ल	व	श	ष	स	ह	०	०
ड	ढ	त	थ	द	अ	आ	इ	ई	उ	ऊ	ए	ऐ	ओ	औ	अं
ध	न	प	फ	ब											
भ	म	य	र	ल											
व	श	ष	स	ह											

जयवान् तथातेनैवप्रकारेणबालेवृद्धे अंममेस्तेचस्वरेस्थायी प्रतिवादिजयीभव
तीत्यर्थः इतियुद्धजयाजयचक्रं प्रथमम् ६ ॥

प्र.
स्व.
२

टीका अथमुद्गादौभटानोजयाजयसाम्यज्ञानमाह तेषामितिनेषां अ ३ उ प ओ इतिप्राय
ज्ञानोपेक्षानांस्वराणांनसंबंधिनां हलानां च संबंधिनीमिति संख्या ल ३ य २ म ४ रा २ य
१ एवेत्स्यात्सात्तेन अ क छ उ य भ वानां ल इति त्रिसंख्या इति ज छ नमशानां य इति
एका १ संख्या उ ग क त प य षाणां म ४ चतुःसंख्या प चट थ फ रसानां रा २ द्विसंख्या
ओ च उदबलहानां य २ एका संख्या भवति नाम्नोः ययोः जयपराजयज्ञानमिष्टं तन्नाम्नो
यो हलः स्वरावर्णाश्च तेषां संबंधिनीसा संख्या लयभरायेत्युक्ता प्रतिसमितासनी एष्य

अथ जयादिज्ञाने द्वितीयं पक्षमाह समरसारे तेषामचालयभरोय २ मितिर्हलां
चनाम्नोरलांतमिलिताम ५ हुता एष्यक्ता हीनामृतिविजयमाह तथायिकासा

कृ पंचभि ५ हंता चया त्वत्पासमचसमरं यदिवापि संधिम् ७ ॥ स्यात्सा संख्या चेदिनरा
पेक्षया हीना तदा तन्मृति हीननाम संख्यसमरणमाह इतरापेक्षयायिका चेत्सा तदा विज
यमाह अधिकनाम संख्यस्य सा संख्येतेरनंतरं त्वत्पासमाचेत्तत्समं संग्राममाह यदिवापि
तेरसंधिर्हयोराज्ञो बहि अत्र वर्णसंख्या ग्रहणेति षड्वर्णानां उ कार एकारादिनां नाम्नि
संभवे शून्यमेव ग्राह्यं न कदाचित् संख्या यथाराम संख्या ५ रा ५ ब ६ एकारस्याभावात्
शून्यतदकारस्य ३ एवं रावणनाम संख्या १५ उभयत्र पंचभागशेषौ ४। ४ अत्रयु
हे साम्यं संधिर्वा ७ ॥

अथ जयपराजयेत्तीयपक्षमाह श्रामेगमिति जयपराजयवीक्षायां राम इति नाम्ना रेफा
कारमकाराकाररूपत्वेन चत्वारस्त्रसरेफाश्रुपस्थिताः चत्वारोंकाः गं ३ मे ५ श्रं ५ श्रं ५
एवं सर्वोक्तमेलने संख्या १५ रावणनाम्नितु गं ३ मे ५ गं ३ श्रं मे ५ मे ५ एतदं क मेल
ने संख्या २६ एते संख्येष्टयक एवकारयौ तित हं के नामे १ यन्नाम संख्या सशेषातस्य ज
यः यस्य तन्निशेषातस्य पराजयः अत्र यद्यपि द्वे संख्ये सशेषे तेन रामरावणयोः साम्यमा

अथ तृतीयः श्रामे गंगा गतिस्ते दहदपितदयः सर्गं घं जं विना च कायास्त्रालिष्ट
ने ड-जमपि सभटयोर्नामवर्णोत्पसंख्ये स्वामे शेषे ष्य शेषे विजयपारे भवौ दानि
शेषे न वस्ते मासालीकारिजेताक्रमत इहमतो ग्या ग्या इत्युत्पमायैः ५ अथ चत्
थचक्रमं श्रं कास्तुलारिभजताथमर्गांका ६ ३ २ ४ ५ ६ ९ ४ ३ १ ० १ २ स्युः इयै
१२ रतोत्तरमितैः रहिते विधाय तस्मात्तेन ६ ५ हतिशेषबद्धत्वेन स्याज्जेतास्य
वबलयः स्युधिया विधेयः ९ ॥ याति तथापि वक्ष्यमाणवक्रांतरे रामस्यैव जयः प्रा

गुक्तसंख्ययोरेव प्रकारांतरेण जयपराजयज्ञानमाह दाप्तीति प्राग्वत्तद्वयोजयपराजयज्ञा
नमिष्टं तन्नामाक्षरसंख्ये प्राग्वदानीय अष्टभिर्भजेत् शेषो चेन्न वस्तु इत्याद्येकक्रमेण स
भवत्तदायिमाकतुल्यसंख्योजेतेति ज्ञेयं श्रं कास्तुनादियौतिताः १४।६।५।७।३।१।
२। पक्षकेषुक्रमस्थेषु यन्नामवर्णसंख्याष्टभागशेषायिमस्तस्य जयः यस्य तत्पूर्वस्य

अथपंचमचक्रम् वर्गाष्टकाकादश ५ ती६या ४ स० का २ला ३ वि २ नचुतौ॥
 नामैः सभाजितायां स्याद्विजयोधिकशेषके २-१

प्र-
स्व-
३

पराजयः यथारामरावणनामसंख्ये ११२५ शुष्टभक्तेषोषौ ३।२ अत्रापिसाम्यमेव ० अपरं
 जयपराजयचक्रमिदं श्रंका इति तुलारीत्याद्येकादशांकास्तियक्ताष्टेषेकादशासुविलि
 ख्यतद५ः अकढमः आखणयइत्यादिक्रमेणवर्णालेख्या तदनुनामहयाक्षरसंख्ये तु
 लारीत्याद्यंकातुसारादानेये उभयत्रहादश २ संख्यावियुक्तेकार्येषुनःस्यलह्येषष्टि
 मिर्भाज्ये यत्संख्याषोषोधिकः सपवजेतासुधियाराजा सपवजेताबलपः सेनापतिः
 कर्तव्यः उदाहृतिस्तु अत्ररामरावणनामाक्षरसंख्ये प्रागुक्ताधिते यथा राम १० रा
 वण २४ एतेसंख्ये हादशोने ५।१६ एतेष्टहने शोषौ ५।१। अत्रश्रीरामचंद्रौजेता ५

इतिसुरोदयमनेतयुहप्रश्नेचक्रपंचकम् ॥

मा+

अथापरंजयपराजयचक्रपंचमाह वर्गा इति अ क च ट न प य शाकलाभूतेषुबाणा
 क्षशाखेदास्त्रिसंख्याक्षराष्टोविंशदास्यदीभूतप्रतिहंहीद्वयोर्नाम्नोः संबंधिवर्णवर्गोका
 नांशुतौसप्तभिर्भाजितायां यन्नामवर्णकशोषोधिकः सविजयनेत्यशेषस्तुपराभूयते
 उदाहृतिर्यथा अस्मिन्जयपराजयचक्रेरामरावणनामाक्षरसंख्यानीयते रेफः सप्तमवर्गी
 यस्तस्यांको ३ लकारयोतिनः प्रकारः प्रथमवर्गीयस्तस्यांको ५ दकारयोतिनः मकारः ष
 षट्ठवर्गीयस्तस्यकारयोतिनैकांकः १ अकारस्यप्राग्वदष्टांक ५ एवंरामनामवर्णसंख्या ३
 रावणस्यतु ३४ द्वयोः सप्त ० भागशोषौ ५।६ अत्रसप्तशेषताडभयोः साम्यं इति युहप्रश्ने

॥
पंचमचक्रम्

अथ सरोदयमनेन युद्धजयपराजयप्रकरणम् तत्रादौ मल्लयुद्धे जयाजय
 प्रश्नम् प्रश्नविनोदे चैत्रादिगतमासं चनेत्रं वर्तमानितिथिः युक्तं वेदाप्र
 शोधेषु सूत्र्ये वैकेतुपश्चिमे १ हयं याम्येतिभिः सौम्ये भूबलं कथितं बुधेः
 एतानि गतयुद्धानि श्रुतं मलं चक्रकुटम् २ लावकायैश्च पक्षेः शुक्रमणौ
 वंदेत्सुधीः रवौ शरी च आश्रेयांसौ मेः शुक्रैश्च नैऋते ३ शनावंगारके वा
 यौ बुधस्तीक्ष्णौ कोणके सन्मुखे लग्नकालस्य हन्यते च न संशयः ४
 दिनभाज्जन्तनं च गणनीयं यथाक्रमम् सार्द्धं दशगुणं कृत्वा त्रिभिर्भा
 गं समाहरेत् ५ एकेन सहर्षये चान्नं सूत्र्ये सखमवाप्नुयात् अन्यच्च जयो
 न्नरेथरेत्येवै समतामिषिते भवेत् ६ अथ श्रुतयुद्धे जयाजयप्रश्नम् स
 मरसारे सुरक्षाया निलार्केऽयोगिनी राहुभूबलैः अन्यैश्च श्रुतमाबध
 ज्ञयत्येव नैव ह ७ अन्यच्च युद्धं गणपतौ विशेषः आद्यो वक्रेण न
 नत्रेवारे चोपचयावहे चंद्रताराबलोपेने कुमारे युनिवाखरे ८ का
 लजेदिक् भवेदापि स्वस्य पूर्णबले खरे योगिनी कालदिक् मूलचंद्र

प्र-
स्व-
ध

राश्वत्कुलके ५ दशायामष्टवर्गेवागोचरेलाभदेखगे सुहोक्तजयदे
योगेशोभनेदेहजेखरे १० चूतकार्येविनोदायधनलाभायभूमिपैः अथ
स्वखलम् पूर्वादिनश्चतुर्दिक्षनंदायास्तिययः क्रमात् ११ मध्ये पूर्ण
इमेपंचस्यकारायासरास्तया निधिदिकसुरतश्चैवचटीषड्प्रमाण
तः १२ तात्कालिकः क्रमाज्ज्ञेयोदिकसुरस्तत्त्रवेदिभिः बालप्रभृतयो
वस्यास्तेषांज्ञेयाः क्रमाद्भूयैः १३ पूर्णोजयः स्वरेयुतिवालेचाज्जयोभवे
त् ईषत्चातात्कुमारेबह्वेभंगोमृतेमृतिः १४ स्वयंसुरवल्लोपेतेदि
शिस्थित्वाचशात्रवम् कृत्वात्पत्रदिशिचूतंयुद्धंकुर्वन्जयेत्तृपैः १५
इतिमहलक्ष्मणे अथसुहजयपराजयप्र- हस्तकाण्डे जयंपराजयंव
क्षेभूनेसिज्जयकारकम् सर्वोत्तरैर्जयोनूनंविशिष्टश्चोत्तरोत्तरे २
आदिमथ्या वसानस्यैरुत्तरैः क्रमतोजयः अवर्णमिश्रितेषुस्य
त्पंचमेषुतथैवच २ पराजयोपरैर्नूनंशोश्रौंश्रुः सुरैस्ततः तयव
र्गेतथाज्ञेयागणित्वानिर्णयेत्युनः ३ अथच प्रश्नः सूक्तमादौरेयीस्य

ना.

सिविंशतिशुनित्तनः शुणौर्भागः प्रदातव्यः पकेन जयमादिशोत् ५ द्वा
 भां साम्यं द्वयोर्ज्ञेयं शून्ये शून्यपराजयः विनोदे दिनभान्नामभंयावद्गुणनी
 यं यथाक्रमम् ५ चंचुमस्तककणेषु हृदयोदरदृष्टिषु पक्षेषु छेत्रिकं पा
 दौ प्रत्येकं च द्रमादितः ६ चंचुस्येनामभेस्तसुः शीर्षे कण्ठोदरे हृदि विज
 यं क्षेमलाभे च भंगः पक्षे च पादयोः ७ अथाधुनारिषुः कुत्रास्तीति प्र- सूर्य
 चक्रम् रविभादिनभंयावद्गुणनीयं यथाक्रमम् द्वेष्टुं गोचत्रिषु लेचनदा
 ग्रामांतरगतः ८ गर्भे च संस्थितो धिस्मै तदा ग्रामे गृहे रिषुः अथः स्थेष्टु
 लष्टुं गाभ्यां विपरीतफले वदेत् ९ अन्यच्च स्थितिधूरिचक्रं चांद्रं दिन
 भाज्जन्मभंगं च तत्तुर्ये गृहे रिषुः तुर्ये त्रिषु लगे धिस्मै ग्रामांतरग
 तो रिषुः १० अथरियो लधिप्र- तिधिः पंचगुणाकार्या यामार्थमिति संयु
 ता सप्तभिस्तु हरे आंगशोषं चैव फलं ११ प्रायतनं चैकशेषे तद्वितीये
 चोपवेशनम् तृतीये भोगसंयुक्तं पुत्रे कांता समन्वितम् १२ तुरंगारा

वदे

त्रसैत्येनैवचलाचलम् २ त्रिशेषेदारुणं शुद्धं जयत्येव न संशयः त्रयैत
 रंगसारुप्यपलायनं करोति तत्र ३ पंचमेतन्नरावृत्तिः षष्ठेसीमागमं व
 देत् शौलेहारावपि स्थेचनगरं च नगरस्य ते ४ शून्ये च नगरस्य ते ग्राममित्यु
 क्तं सर्वदामते अथ च त्ररंगसैत्यमप्येकस्य चात इति प्र० ॥ चतुरंगमिदं
 सैत्यं यत्तु क्तं सर्वदामते ५ रविभादिनभं यत्र गणनीयं यथाक्रमम् श
 षि १ नेत्र २ त्रयं ३ त्रुपा १ वि ५ द्वयं चैककंतया ६ ॥ नेत्र २ द्वयं २
 चैक १ त्रुपा १ वेदा ५ वि ५ क्रमतः फलम् त्रुत्रं १ तथा चामरचारुचा
 तो २ ज्योतिर्विदः ३ सत्पमंत्रिणश्च ५ क्षिप्रं हि वाजिश्च ५ गजा ६ रथं
 च ७ खण्डाथरं ८ स्वल्पथत्रुथराश्च ९ त्ररंग १० खण्डाथर ११ सर्वसेना १२
 यत्रुथरा १३ अक्रमशो हि चातः अथ सैत्यदिशा वरोधनप्र० तिथिद्वारं
 च नक्षत्रं सप्ताहं वसु ५ भाजितम् संहारेणैव विज्ञेयं तदिशाश्चावरो
 धनम् ६ अथ लोहपातप्र० त्रिनाडिकृत्तिकायेषु फणिचक्रे रिपु र्यदा

दिननक्षत्रसंयुक्तोलोहपानेचदारुणम् ७ अथसंधिकदाभविष्यतीतिप्र-
चैत्रादिगतमासंवनेत्र २ चंवर्तमानकम् तिथिवारंक्षेपसंयुक्तंदिग्भि २
भागंसमाहरेत् ५ द्वाविंशति २२ दिनंचैके २ द्विशोषे ३ रसाधिकम् वि-
शोषे ३ त्रिंशतिदिनं ३ त्र्यर्थे ५ षट्त्रिंश ३६ मेवच ६ ॥ शारे ५ त्रिषष्टि
६३ चत्वारि षष्टे ६ मासे २ नसंशयः सप्तमेष्टावि ५५ चत्वार्यष्टशो
षेचैकविंशतिः १॥ तिथयो १५ नवशोषे ५ चषट् पंचाश ५६ दृशो १
वदेत् ॥ एवंसंधिश्चविज्ञेयायुक्तकालेवलोकयेत् १२ अथशत्रुगमि-
ष्यतिनवेतिप्र ॥ चत्वरसंचत्तष्कोणंतराकारंलिखेच्चतः २विभाज्जत-
तोलैव्यमीशाण्णादायसव्यतः १३ यत्रस्थानेस्थितश्चंद्रस्तत्रचैवफलं
वदेत् ॥ शीर्षेपलायनेशत्रुःकर्णयोर्जाग्रतःकलिः १५ वामपादेचह-
स्तेचनिश्चितंथार्यतेरिषुः दक्षहस्तैहृदिपादेशत्रुस्तत्रैवगच्छति १५ श-
त्रुचक्रमिदंख्यातंदेवानामपिडुर्लभम् अथसप्तचंद्राख्यंशत्रुचक्रम्

प्र.
स्व.
७

आलिङ्गिते त्रमासेन त्रमासैरभिभूमिते दग्धे संवत्सरे प्रोक्तं संख्या पृ
र्वविधानतः २३ ॥ अथ भूमिभंगमंगप्र. ॥

उत्तरे वापि भंगं च भूमिभंगो यरेषु च मिश्राक्षरे वै
देसं पिं वर्गं राशौ विनिर्णयः २४ कृत्वा चाष्टद
लं चक्रं वर्गं त्रयतिथापयेत् अवर्गं पूर्वतो लेख्यं
तत्र संहारमार्गतः तदिष्टाष्टचयद्वर्गं प्रश्ने तत्पतितो यरः २५ त
दिष्टा भूमिभंगं च मार्गं संख्या च वर्गतः अवर्गं च स्थितं ग्रामे कव
र्गे योजनान्तरे २६ पंचयोजनं च वर्गं द्वावर्गं षट्प्रकीर्तितः तवर्गं
द्वादशाप्रोक्ताः पवर्गं पंचविंशतिः २७ अष्टाविंशच्छवर्गं च द्वादशवर्गं
रदसंमिताः उत्तरेन वविज्ञेया अथैस्त्वष्टा जं ददेत् २८ आलिङ्गिते
समाः प्रोक्ता दिगुणं चाभिभूमिते त्रिगुणं दग्धप्रश्ने त्रभंगं भूम्या वि
लोकयेत् २९ इह मार्गं दि संख्या च दिनमासैश्च वत्सरैः अथ कोट

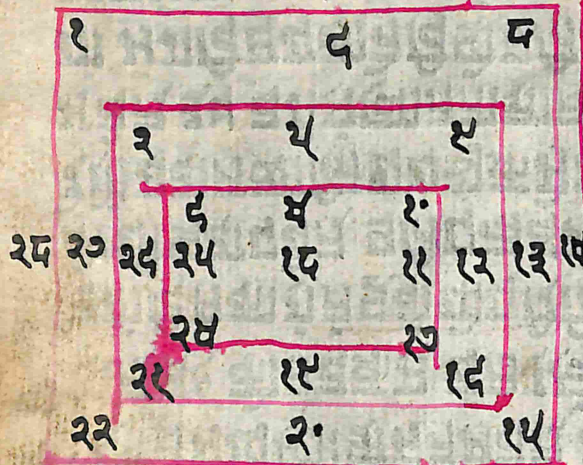
श	य	क
य	च	च
प	त	ट

भंगप्रश्नम् यदोत्तराधिकः प्रश्ने कोटभंगं न विद्यते ३ अथैरेस्ता उप
 नैषीं च मथस्थेः शमनं भवेत् वर्गाक्षरथराप्रश्ने तांदिशं भंगमादि
 शोत् ३१ कोटचक्रम् चतुरस्रं चतुष्कोणं कोटचक्रं लिखित्स्थीः अ
 वर्गादिसकारांतं पूर्वाद्योपरिवित्यसेत् ३२ क्रमेण शेषवर्गाणां द्वौ द्वौ
 तिथी प्रदापयेत् प्रतिपन्नवमी चैव पूर्वतः परिवित्यसेत् ३३ संहा
 रेणो वदान व्याप्तिथयश्च क्रमेण हि यस्य वर्गारे प्रश्नमादिवाचांतकं
 भवेत् ३४ वर्गसंख्याततो ज्ञात्वा तिथिमासादिनक्रमात् अथ कोटभं
 गा भंगविषयज्ञाने विशेषनिर्णयः अथैव क्राथ्यायेकथयिष्ये अथ
 ग्रामभंगप्रश्नम् चतुरस्रं चतुष्कोणं रेखात्रयविभूषितम् ग्रामभं च
 न्यसेत् कोणे ईशान्यादौ प्रदापयेत् ३५ मध्ये कूरावहिः सौम्यारह्यते
 निश्चितं पुरम् मध्ये सौम्यावहिः कूरा असाध्यं पुरमुच्यते ३६ यत्रस्था
 ने भवेद्भौमो शानिराहुर्दिनाधिपः रविभौमे यदि दाहं च युद्धं राहुशानैश्च

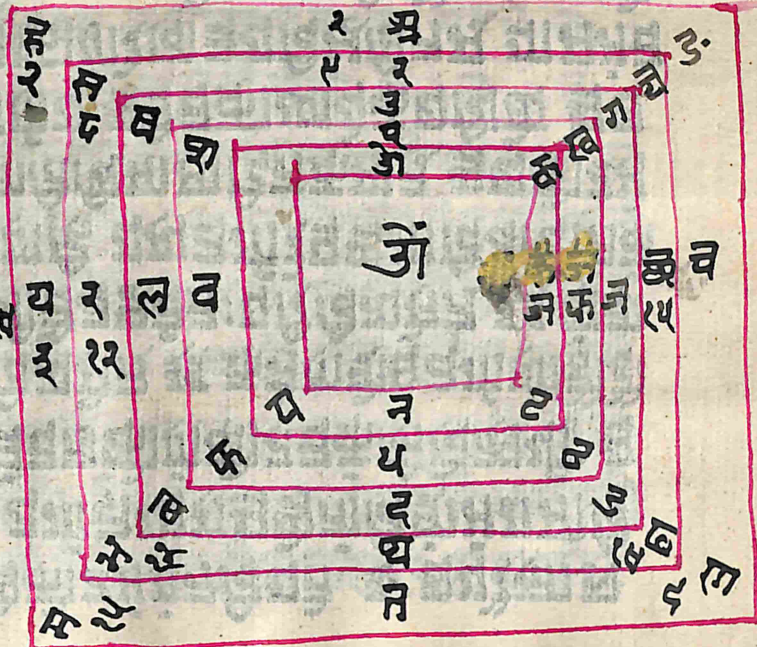
प्र.
स्व.
द

रे ३० यत्र स्थाने च भौमे प्रिसकृतास्तत्र मय्यगाः कुरैः शत्रुभयं सोमैः शुभं
भवति निश्चितम् ३५ भयप्रश्ने यदा वैवामना डिप्रवाहकम् तदा भयं
च बहलं ज्ञातव्यं शिवभाषितम् ३५ ॥ कोटभंगभंगचक्रम् ॥

ग्रामचक्रम् ॥ ७ ॥

अथ सुरमार्ती एड्युङ्ग जयाजय प्र
करणम् ॥

भाषा अथ छत्रभंगका प्रश्न कहते हैं छत्रभंग होवे या नहि होनेका उसका ज्ञान चार श्लो
क स्य है १। २। ३। ४ वर्गेति प्रश्न वर्णोंको क प्रश्न वर्णोंको सेगणना और प्रश्न वर्णोंको
ऊ प्रश्न सूरोंको सेगणन करके दोनो कुभेले कर्के सातसे भाग लेना विषम आवे तो छत्रभं

अथातः संप्रवक्ष्यामि सर्वज्ञानेषु उत्तमम् छत्रभंगो न रेंदाणाराष्ट्रभंगो यथा भ
वेत् १ उत्तरोत्तराय दावर्णाः सूर्यश्चोत्तरोत्तराः तदा तत्र प्रभं ज्ञेयं छत्रभंगो न
दृश्यते २ आलिङ्गिते त्वभिहिते संयुक्ते च तृतीयके छत्रभंगो न वक्तव्यं प्रश्ने
सुनिश्चितम् ३ अथ राथरेखरे वर्णैः प्रसंयुक्ते भियाति ते दग्धे वा न भिहिते च छ
त्रभंगः प्रदृश्यते ४ वर्गसंख्या हते वर्णैः मात्रा संख्या सरेण तत्र सप्तभिश्च हरेद्वा
गं छत्रभंगो समेत तत्र ५ प्रश्नसूक्तान्तरैः यास्य सर्वमात्रा समन्वितम् भातु संख्य
या संगण्य पूर्वभागं प्रदापयेत् ६ प्रश्नसूक्तान्तरैः यास्य मात्रा पिंडे निहंति च वि
षमे तत्र प्रभं दृष्टमष्टभागे विधीयते ७ ॥

गहो वेगा सम होवे तो नहि ५॥ सूक्तान्तराष्ट्रसेक कारा दिवर्णा मात्रा संयुक्त लेके उन
के प्रंक और प्रश्न सूरों कभेले करके दारा सेगणन करणा सातसे भाग लेना १ शेषसे
छत्रभंग होवेगा २ नहि होनेका ६ ॥ ७ ॥

प्रश्नाक्षरोके अंक और वर्गीकलेना प्रश्नसंकोक प्रश्नवर्गक गुणनकरणा राजाकी नामा
क्षरकी संख्यासे प्रश्नाक्षरसंख्या को गुणनकरणा सब अंकोकोभेलेकर्के पांचमिलायके
सातसे भागलेना शेष विषमरहे तो छत्रभंग होवेगा प्रश्नकालीन संवत्सरमहिनापक्ष

प्रश्नावर्गक्षरंचैव नृपवर्गक्षरं तथा एवं च नामवर्णानि प्रश्नवर्गे निहंत्य च ८
इंद्रियेन पुनं कृत्वा पूर्वभागं प्रदापयेत् संवत्सरं मासपक्षानि धिनक्षत्रमेव च ५
जीवनं मरणं चैव सर्वभागं न लक्षयेत् ५ इति छत्रभंगं राष्ट्रभंगं प्रवक्ष्यामि म
ण्डले च यथाविधि एकैकस्य विभागेन समभागो यथा भवेत् १ मिथिला चै
व साकेतं कौसं विचारवासिनः उड्डराः सागराश्चैव मागधो वरहाटकः २ का
श्याजस्वामिनी गंगावनवासं हस्तिनापुरम् कामरूपं कुरुक्षेत्रं श्रीकंठः क्षीरसा
गरः ३ कपिलो मथ्यदेशश्च सूर्यस्यादयः पर्वतः ईशाने सर्वभागं त्रिमण्डले
चैव संस्थितम् ४ ॥

निधिवार नक्षत्र इनोके संख्याभेलीकर्के सातका भाग अथवा दोयका भागलेके शेष
४ १ छत्रभंग २ भंगनहि जीवनमरणवी जानना ५ अथ राष्ट्रभंगका प्रश्न कहते हैं
राष्ट्रभंगमिति स्पष्टार्थ है १॥ प्रथम मण्डलके देशके नाम २॥ ३॥ ४॥ ५॥

द्वितीयमण्डलकेदेशकेनाम ५।६।७।८ तृतीयमण्डलकेनाम ९।१०।११ चतुर्थ

कलिंगकौसलारौद्रंतीरभंगस्तथैवच गोपालंचैव नैपालं पूर्वसागरसंस्थि
तम् ५ कामरूपेश्वरश्चैव गौडदेशस्तथैवच प्राशांकस्तदीकश्चीश्चमण्डलं
पूर्वदेशतः ६ कलिंगकौसलं नालं वर्गकश्मीरमेवच चित्राख्यमुक्तलंचै
व कौंकणाख्यस्तथैवच ७ कर्णाटश्चापि हंसचतिलंगसर्गाहाटकम् एक
पन्नद्राविडंचगवाक्षंचविशेषतः ८ श्रेण्यादक्षिणेभागे द्वितीयमण्डलं
भवेत् सोराष्ट्रमालवंचैव बलाटदेशं प्रयागकम् ९ भृगुकच्छंहिडिंबैव
अहिच्छत्रंचसैथवम् जयतिचारुदंचैव त्रिमालं पूर्वमालकम् १० श्रीकाण्ड
चंपदेशंचअन्यदिक्प्रेष्टमेवच नैऋत्यां पश्चिमे कोणे तृतीयमण्डलं स्मृतं
म् ११ गुजरातंचद्रभांगराक्षसीचसरस्वती उच्चातं मेरुशृंगंचशानरुद्रस्तथै
वच १२ पेलेश्वरंचकाश्मीरंसमेतंसमयापथम् वायव्योत्तरभागे चतुर्थं
मण्डलं स्मृतम् १३ द्वितीयाचाष्टमीचैव षष्ठीचैव तृतीया पञ्चमश्चैविन
शेषतमण्डलप्रथमकिल १४ ॥

मण्डलकेनाम १२।

१३। १४ ॥

प्र.
स्व.
१०

प्रश्नके प्रायस्करमे प्राये ऊ अः इह सरकेवल प्रथवा वर्ण युक्त होवे तो और कवर्ग चवर्ग
पंचमाक्षर रहित और टटउ होवे तो प्रथम मण्डल के देश नाश होवेगा अगोस्पष्ट है १५
भाषा और उच्यमानमयह वर्ण जो प्रथम आवे तो राष्ट्रकानाश होवेगा १६ हसरा प्रकार
वर्ग द्विप्रमिति समद्वियमहापिंडों कवर्गों के अ ३३५ क ३३५ च ३५७ ट ५१२ त ३३५

१०
शफरषा अओओहितीयं च विनश्यति इये छनयदप्रश्ने तृतीयं च विनश्य
ति १५ यपवाहादियेशोषास्तथै प्रविनश्यति प्रविनश्यं भवेद्वाष्ट्रपंचमं च
पनेयदि १६ वर्ग द्विप्रसमुह्य प्रश्नवर्णो निहृत्य च चतुर्भिस्तुहरे जागं शोषे
न.
षु फलं वदेत् प्रथमे प्रथमं चैव द्वितीये च द्वितीयकम् तृतीयं च तृतीययेन च
तथै न च तथैकम् १७ एकविंशतिहताः प्रश्ने सराश्चैव यथाक्रमम् पूर्वभागे
अनर्दया छेपं चैव विकल्पयेत् १८ ॥

य ३५ य १५ श ७३५ इन सब अंकों को को भेले करके प्रश्न पिंडों से गुणन करके चार से
भाग लेना शेष १ रहे तो प्रथम मण्डल के देश नाश पावेगा अगोस्पष्ट है १७ ॥ १८ ती
सरा प्रकार प्रश्न के सब वर्णों को कु ५ सी से गुणन करण मात्रों को को एक वीस से गुणन
करके पीछे दोय को भेले करके ५ का भाग देना शेष पहिले सरिखा फल १८ ॥

और सात प्रकार से राज्य भंगलक्षण कहते हैं पुनरिति असंयुक्त प्रश्न होवे तो अतिदृष्टि होने
 से राज्य देश को पीड़ा होवेगी अगे स्पष्ट है २०। २१। २३ उक्त मस्तीति प्रश्न का संयुक्त विपक्ष
 का प्रश्न पिंडों के कर्के सात से भाग लेना विषम प्रश्न रहे तो अभिसम प्रश्न रहे तो हानि जा

पुनरन्यत्प्रवक्ष्यामि यो यथा येन न प्रपति अतिदृष्टिरनादृष्टिः प्रालभा मूषकाः
 खगाः २० स्वचक्रं परचक्रं च विनाशः समथा भवेत् असंयुक्तेति दृष्टिः स्यादनादृ
 ष्टिरभिवातिके २१ अभिहिते मूषकाश्चेत्यारभियमे प्रालभास्तथा उत्तरास्तथा
 दाप्रश्नाः स्वचक्रं विचयेत ध्रुवम् २२ अथ रास्तयदा प्रश्ने परचक्रं तदा खल्वुक्त
 मस्ति मया पूर्वमष्टभावेऽलक्षयेत् २३ सप्त भागं प्रदातव्यं प्रेषेऽनुफलमादि
 शेत् अभिमत विषमे दृष्टे समे हानिर्निश्चयायः २४ वर्ग संख्या हतावर्गमात्रा
 तु क्रम संख्या समभिस्तु हरेद्भागं प्रेषेऽनुफलमादिशेत् २५ एकै दृष्टे भवेत्
 दृष्टिरनादृष्टिर्द्वितीयके तृतीये मूषकाश्चेत्याश्चतुर्थे प्रास्तथा २६ पंचमेतु प्रश्नः
 षड्भिः स्वचक्रं पीडयते खल्वुक्त समभिस्तु भवेत्सुविश्लेषे जात्वा फलं वदेत् २७ ॥

तनी २४ वर्गेति प्रश्न वर्गों के को प्रश्न वर्ग संख्या से गुणन कर्के मात्रा के युक्त कर्के
 सात से भाग लेना २२ हे तो अतिदृष्टि होवे अगे स्पष्ट है २५। २६। २७ ॥

प्र.
स्व.
११

तीसरा प्रकार प्रश्नवर्णमात्राको प्रश्नका आदि अक्षरकी वर्ग संख्या से गुणन करके एकवि
समिलायके ७ से भाग लेना शेष १ अतिवृष्टि आदि फल जानना २५ अष्टेतिदग्ध प्रश्न होवे तो
वर्णमात्राको भेले करके सात से भाग लेना शेष एकादिक से अतिवृष्टि आदि फल जानना २५ ३

अक्षरैश्च सूरैश्चैव आदिवर्ग निहत्य च एकविंशतिसंयोज्य भागं दद्याद्यथाक्रमं २५
अष्टभावकृताः प्रश्नाः सर्वमात्रानुसंयुताः समभिस्तु हरेद्भागं शेषेषु फलमादिशेत् २५
इति चंद्रोत्पीलने राष्ट्रभंगप्रकरणम् ॐ कोटचक्रं प्रवक्ष्यामि अष्टभंगं गलक्षणम्
संयुक्ताश्चोत्तराः प्रश्नाभेदिता दीर्घकैः सूरैः १ तदा कोटं विजानीयां भंगं सुरदानं २५
वैः अथरैश्चापि संयुक्ताभेदिताश्च लघुसूरैः २ तदा भंगं विजानीयान्नात्र कार्या वि
चारणा दग्धप्रश्नायदाट्टावर्गहीना गमिष्यताः ३ तदा युद्धं महाद्वारं कोटस्य तु
विनिर्दिशेत् कोटसंख्याहता वर्णराशि संख्याहताः सुराः ४ ॥ तिराष्ट्रभंगप्रश्नपूरा

होया भाषा अक्षरकिलेका जयपराजय प्रश्न कहते हैं कोटचक्रमिति प्रश्नपंक्ति से संयुक्त पक्ष
उत्तराक्षर दीर्घसुर युक्त होवे तो १ किलेका भंग नही होने का और अथराक्षर लघुसुर युक्त हो
वे तो किलेका भंग होवेगा २ दग्ध प्रश्न होवे प्रश्नपंक्ति से हीना ग प्रक्षर बहोते होवे तो वह हो
त युद्ध होवेगा ३ कोटसंख्येति प्रश्नवर्णमात्राको प्रश्नवर्ग से गुणन करण और सुरांकको

पूर्वराशिसे गुणनकर्के सातसे भागलेना शेष विषम रहे तो कोटभंगनही होनेका सम
होवे तो भंगहोवेगा ५॥ उत्तरेति उत्तर प्रश्नहोवे तो प्रश्नांकको अथरगणकसे गुणनक
रण अथरप्रश्नहोवे तो प्रश्नांकको उत्तरगणकसे गुणनकरण मात्रांकको चतुर्गुणि
तकर्के दोमिलायके सातसे भागलेना विषमशेष रहे तो भंगनही होनेका समसेहोवे

पूर्वभाग पुनर्दद्यादभंगो विषमसेरे उत्तराः प्रश्नवर्णाश्च अथरेर्विनिहृत्य च ५
सुराश्चतुर्गुणयोः सप्तभागं प्रदापयेत् चतुरस्रं प्रकृत्वा भेदयित्वा चतुष्क
कम् ६ सुरसेखात्तदा तद्यामथमात्रविधीयते राज्ञे चैव तत्कर्तव्या कोटकाः षो
डशौ वत् ७ षोडशच पुनः कृत्वा त्रिनाञ्च प्रकल्पयेत् पूर्वादि द्वादशा वर्णाः स
राश्चैव चतुर्गुणाः ८ सुरवर्णां गर्भनाञ्चामक्षराणि सुराश्चपि गर्भनाञ्चामसं

गा ५ चतुरस्रमिति शो टष्टमभंगतत्र निर्दिशेत् ५ ॥ कसेकोटचक्र कहते है ६१७
गवजटदग्धयरसहकजतणबभयहवर्णमथनाडिके जानने ६ उत्तराश्रुति प्रश्नमें
उत्तराक्षर उत्तरसर संयुक्तहोवे उत्तरवेलाहोवे तो गर्भकोटका अभंगहोवेगा वहिर्भा
गका भंगहोवेगा ५ ॥

प्र-
स्-
१२

और प्रसवर्ण गर्भनाडी में आवे तो जानना ५ अथास्येति उत्तरवेला में प्रसवे उत्तराक्षर उ
त्तरस्वरसुक्त होवे और मथनाडी में दिखे तो भंगन ही होने का अथरवेला अथराक्षरसंयु
क्त होवे तो मथनाडी में दिखे तो कोटका अभंग होवे गा गर्भनाडी में पूर्वोक्त दो तो भाग दि
खे तो भंग होवेगा ६ सर्वसैन्यादिति प्रसवे अथराक्षर अथरस्वरसुक्त होवे तो और रा

१७

अथास्यमथनाड्यां त्रयप्रसोयदा भवेत् स्वरवर्ण गर्भनाड्यां संदृष्ट्वाः प्रयत्नंति च १
सर्वसैन्यादिति सुक्तं अर्धरात्रौ पतत्यथः राज्यनाड्यां यदा दृष्ट्वा अथरस्वरसंयुताः ॥
तदेव च सुभं ज्ञेयं मभंगं सुरदान वैः अथवा सर्वनाडीषु अथरायदि भवंति १२ तदा
युद्धं महावीरं सैन्यस्य च परिज्ञयः गर्भनाड्यां त्रयसं दृष्ट्वा अथरादि चतुर्थकाः अथ सं
धिर्हियोथानां तदा शान्तिर्न संशयः १३ दीर्घवर्णः सुराश्चैव पतंति कोटवासिनः मि

थनाडी में दिखे तो भंग
श्रितास्तयदा प्रसवे मथनाड्यां प्रदृश्यते १४ ॥ नही होने का दग्धाक्ष
रदग्धस्वरदग्धवेला होवे और मथगर्भराज्यनाडी में दिखे तो शत्रुशंकर आयके भंग करेगा ११ स
र्वनाडी में प्रस्राक्षर अथर और अथरस्वर दिखे तो सर्व उभयसैन्य कानाश होवेगा भंगन ही १२ प्रस
वे अथराक्षर उत्तरस्वरसुक्त होवे और गर्भनाडी में दिखे तो यायीस्थायी किं संधि होवेगी १३ प्रसवे
दीर्घवर्ण स्वर होवे तो कोटवासिलोको कानाश होवे प्रसवे मिश्रितवर्ण स्वर होवे और मथनाडी

मेदिखे तो भयायय दो तो विहोवे १५ ॥

प्रश्नाक्षरसुरसवमिश्रितहोवे और राज्यनाडीमें दिखेकोटपतिकेनामाक्षरनाडीमें दिखे तोराज्य
 भंगहोवेगा कोटभंगनही होनेका १५ मथनाडीमेवा प्रथमनाडीमें प्रश्नाक्षरसुरदिखेतो
 राज्यभंगहोवेगा १६ प्रश्नके उत्तराथरदग्यवर्ण जिसनाडीमें होवे उसनाडीकाभंगजानना १७
 प्रश्नमेंमथरवर्ण दग्यसुरमिश्रित जिसनाडीमें होवे तोखण्डिपात जानना १८ प्रश्नवर्णोंके

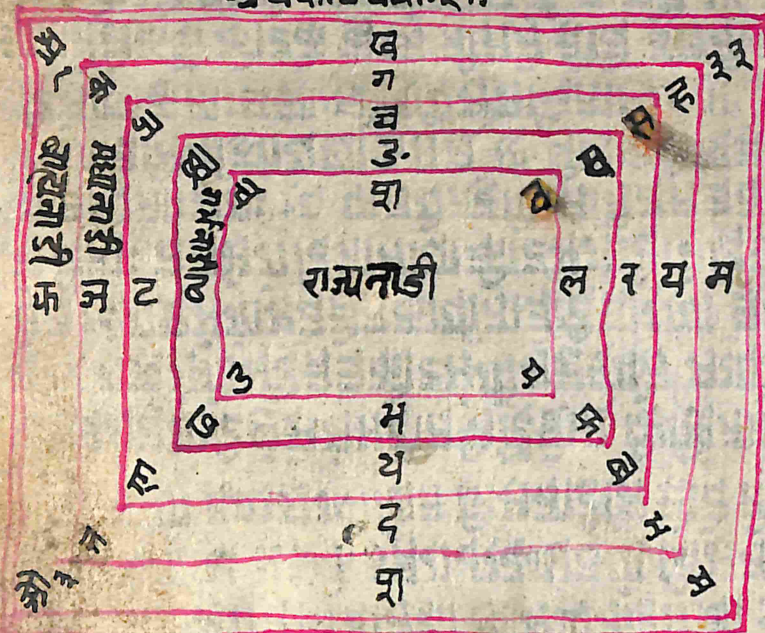
अभयभयमादिष्टंक्षेपंभद्रंविनिर्दिष्टोत् मिश्रितराज्यनाड्योत्तराण्यथराणि
 च १५ राज्यभंगोभवेत्तत्रकोटभंगोनटप्रपते मथमेवायनाड्योत्तराःप्रभवन्ति
 चेत् १६ राष्ट्रभंगोभवेत्तेनकार्यानात्रविचारणा प्रवेशेत्तयदाप्रश्नास्त्रीनाड्योत्तरा
 भेदिताः तत्रभंगविजानीयात्कोटभंगंविनिर्दिष्टोत् निर्गमेप्रथमावर्णहीनां
 गादपिताःसुराः १८ पातयेत्खण्डितानैवतत्रकोटविनिर्गमे कोटसंख्याहते
 राशौत्रिभिर्नाड्योयथाक्रमम् १९ षोडशभिश्चहरेद्भागंखण्डिसंख्याविधीयते को
 टिसंख्याकृताःप्रश्नाःसुरैरपिसमन्विताः २० ॥

मात्रांकभेलेकर्के कोटके बुरज जीतने होवे उत्तनी संख्यासे गुण नकर्के १६ सेभागले
 ना शेष जो रहे उसके खण्डसंख्याकर्के नामहै १९ उसखण्डि संख्याकमे प्रश्नमात्रांक
 भेलेकरके तीनसे भागलेना एकशेष रहे तो पुनकरके शिखरकाभंग होवेगा
 दोय शेष रहे तो शिखरसे भयसे पलायन होवेगा २० ॥

प्र-
स्व-
१३

२२ मृत्वाशेषरहे तो नीचे सरंगलगायके सिखर पडेगा प्रश्नमे पपे ओ ओ ३३ सर बही

अथ कोटचक्रम् ॥

विभिभीगप्रदानव्यखणिउ
स्थानेविधायते यकेटष्टे
मवेमुहंदितीयेमयमेवच
२२ यदाशून्यप्रतिष्ठेतअथो
भागंविनिर्दिशोत् पपेअओ
सुराट्टष्टाऊर्ध्वखण्डीतदादि
शोत् २२ इतिचंद्रोन्मीलनेको
टर्भगप्रकरणम् ॥

नहोवेतो उपरसे किल्लेकाखंड

न होवेगा इतिकिल्लेकाप्रश्नपूराहुवा २२ ॥

भाषा अथ राजाका युद्धप्रश्नभेद कहते हैं नृपसंधिमिति प्रश्नमे उत्तरवर्णी उत्तरसरहो
वे तो संधि अथवा अथरसर अथरवर्णी होवे तो युद्धहोवेगा १ हसरा प्रकार प्रश्नमें
उत्तराक्षरोंको अथराक्षरोंको गुणनकरना अथराक्षरोंको उत्तराक्षरोंको गु

इतिकोटप्रश्नम् नृपसंधिंच युद्धं वा दृश्यते दृश्यते यथा उत्तरैरुत्तरसरैर्वीथ
रैर्बुद्धमुच्यते २ उत्तराश्चाथराश्चेव निहिताश्च परस्परम् उत्तरेवाधिके संधि
युद्धं चैवाथराधिके ३ अष्टभावेन ज्ञातव्यं सप्तभारं प्रदापयेत् समेन तु भवे
युद्धं विषमे संधिरुच्यते ३ अथ सरसार्ताणो युद्धजयाजयप्रश्नप्रकरणम् ।
अथ तत्र यो ध्वजप्रश्ने निर्णयः नरपतौ यो ध्वजकृते प्रश्ने पूर्णवप्रथमोज
यी रिक्तसंस्थे द्वितीयस्तजयी भवति नान्यथा १ ॥

गणनकरना उत्तरराशि अधिक
होवे तो संधि अथरराशि अधिक होवे तो युद्ध होवेगा दण्ड प्रश्न होवे तो सब प्रश्नव
र्णीमात्रोंको भेले कर्के सातसे भाग लेना समशेष रहे तो युद्ध होवेगा विषमशेष रहे तो
संधि होवेगी ३ अथ युद्धप्रकरणमाह तत्र समकालं यो ध्वजप्रश्नकृते निर्णयः यो ध्वज
नियो ध्वजेन समकालं प्रश्ने कृते हे जयी स्यादेव रूपेयः अत्र चाप्येयो ध्वजविषयिक प्रश्न
कृतस्तत्र पूर्णनाडीस्थो यस्य नाम प्रथमं गृह्णाति सजयी भूयनाडीस्थो यस्य नाम पश्चाद्

इति सजयी भवत्सप्तनाम ज्ञातव्यमित्यर्थः १ ॥

अथ सुहजयाजयप्रश्ने सुहकाल इति सुहकाले यदा चंद्रो वहति तदा निश्चितं स्यात् यीजयी
भवति तथा च स्यायिना चंद्रवा सुप्रवाहे सुहं कर्तव्यं एवं यायिना सूर्यप्रवाहे दक्षिणा वा
सुर्वहति तदा सुहं कर्तव्यं ततो जयी स्यादिति २ पार्थिवेनेति पार्थिवेन तत्रेन सुहे कृते
समः शेषे स्पष्टं ३ पूर्णनाडीति पूर्णनाडी गते अंगं शरीरं दृष्टतः कृत्वा तदग्रतः शून्यमंगं

अथ जयाजये सुहकाले यदा चंद्रः स्यात् यीजयति निश्चयम् यदा सूर्यप्रवाह
स्यायिनो विजयं तदा २ पार्थिवे च समं सुहं संपिर्भवति वारुणं विजयो व
हति तत्रेन वायो मंगो मृत्तुषे ३ पूर्णनाडी गते पृष्ठे शून्यमंगं तदग्रतः शू
न्यस्थाने कृतः शत्रुस्त्रियते नात्र संशयः ४ पूर्वोत्तरदिशो सुंदे भानौ पश्चिम
याम्ययोः स्थितस्तत्र जयी सुहे स्यात् यीयायीक्रमेण च ५ ॥

कर्तव्यं शून्यस्थाने कृतः शत्रुस्त्रियते अत्र संशयो न तथा वयस्मिन् समये शत्रौ प्रहारः क्रिय
ते तदायः सरो वहति तदिगवस्थितं तं कृत्वा हन्यात् शत्रुकृत प्रहार समये वयः सरो वहति
तदिगवस्थितं शरीरं चातकाभिमुखं कुर्यात् तत्प्रहारो न लगति एवं संमुखस्यो यथ हय
घातविषयप्रश्ने शून्यकृते यो यो विचारकस्य शून्यदिशि तिष्ठति स प्रहारभाक् भवति
इत्यपि स कृते तच्चिंतनीयं ५ पूर्व इति चंद्रवामसरे पूर्वोत्तरदिशो रथादपि ये वहति स

जितत्रतडभयदि शिस्थः संग्रामे स्थायीजयी एवंक्रमेणभानौपश्चिमयाम्ययोर्दिशोरधि
 पेवहजितत्रयायीजयीभवति ५ वामेतिवामनास्तुदयेवामसुरेवहतिचंद्रोयुद्धेवामः सं
 मुखोवाकर्तव्यः सूर्यदक्षिणसुरेवहति सूर्यः दक्षिणगः दक्षिणगोवाकर्तव्यः
 एवंकृतेयोपोजयीभवति चंद्रस्यवामे संमुखं चराशिकृते भ्रमणकृते चभवति न
 यथा मेषसिंहयुग्मगतः पूर्वदिशि दृष्टकन्यामकरेषु दक्षिणे मिथुनतुला कुंभेषु पश्चिमे

वामनास्तुदये चंद्रः कर्तव्यो वामसंमुखः सूर्यवाहेतथा सूर्यः दक्षिणगोज
 यी ६ शिवः प्रातश्चंद्रोरविः सायं यदि देवान् लभ्यते मया हंसमथरात्रे च परत
 लो प्रवर्तते ७ हरयुद्धे जयश्चंद्रे समा सन्नेदिवाकरे वहन्ताऽयतः पादे सर्व
 सिद्धिः प्रजायते ८ प्रयत्ननिधिदिने शस्त्रियतत्वेन युक्ते यदि वहनिकदाचिद्देव १६
 योगेन युसा सजयति रिपुसैन्यं संभमात्राचिरेण प्रभवति न च विज्जं केशवस्यापिलो

कर्कटशुक्रमीनसुतनरदिशि भ्रमणं वा होरात्रे सकलदिशि नयथा लगे चंद्रः पूर्वदिशि
 लग्नात् द्वितीये तृतीये वैशाखा लग्नात् चतुर्थे उत्तरा लग्नात् पंचमे षष्ठे वायव्या लग्नात्
 षष्ठे पश्चिमा लग्नात् दृष्टमन चमयोर्नैऋत्या लग्नात् दशमे दक्षिणदिशि लग्नात् देकादशे
 हादशे वाराणावाग्रेया एवं ज्ञात्वा वामः संमुखो वाकर्तव्यः ६ । ७ । ८ । ९ । १० । ११

15

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्वासप्रवेशकाले तृहजो जल्पति वाञ्छितम् तस्यार्थसिद्धिमायाति निर्गमेनैव
 सुंदरी २२ लाभादीन्यपि कार्याणि पृष्ठा नि कीर्तिता न्यपि जीवविश्रान्तिस्थि
 तिहानि निर्ध्वरणे भवेत् २३ नरेदक्षे स्वकीये च स्थियं वामां प्रशस्यते कुंभकं यु
 वकाले च त्रयोनाड्यस्य योगति २४ हकारस्य सकारस्य विना भेदं सरः कथम्
 सोहं हंसपदेनैव जीवो जयति सर्वदा २५ शून्यां गं पूरितं कृत्वा जीवां गं गोप
 येज्जनः जीवां गेवातमाप्नोति शून्यां गं रक्षते सदा २६ वामे वायुदिवादक्षेय
 दिष्टच्छतिष्टकः तत्र चातो न जायेत शून्यं चाते विनिर्दिशेत् २७ भूतत्वेनो
 दरे वातः पदस्थाने बुना भवेत् ऊरुस्थाने ग्रितत्वेन करस्थाने च वायुना २८
 शिरसि व्योमतत्वेन ज्ञातव्यो वातनिश्चयः पदेष्वप्यविव्यो वातः सरशास्त्रे
 प्रकाशितः २९ वामचारे समेनामयस्य तस्य जयो भवेत् पृच्छको दाक्षिणे
 भागे विजयी विषमाक्षरः ३० समविषमप्रश्नाक्षरैः यदा पृच्छति चेद्रस्यत
 दासं यानमादिशेत् पृच्छेयदा तसूर्यस्य तदा जानीहि विग्रहम् ३१ सर ३
 ति शेषः निमित्तकास्यमादा द्वायदानं ज्ञायते निलः पृच्छाकाले तदा कु
 र्याहं यं यत्नेन बुद्धिमान् ३२ ॥

२५ । २६ । २७ । २८ । ३० । ३१ । ३२

प्र-
स-
६

३३। ३४। ३५। ३६। ३७ एच्छति इति सुष्ठुमा प्रवाह समये युद्ध जया जय प्रश्ने कृतं चेत्तदानकस्यापि
 निश्चलाधारणां कृत्वा पुष्पं हस्तानि पातयेत् पूर्णो गेष्ठ पतनं सूर्येनैकलं भवेत् ३३
 तिष्ठन्त्यविशान्वापि प्राणान्वाकर्षयन्निजात् मनोभंगमकुर्वीतः सर्वकार्येषु जीव
 ति ३४ जीवेन स्यापयेद्वायुं जीवेनारंभयेत्सुतः जीवेन क्रीडते नित्यं घृतं जयति सर्व
 था ३५ सुरज्ञानी बलादग्रे निष्फलं कोटिधाम भवेत् इह लोके परे चैव सुरज्ञानी ब
 ली सदा ३६ दृष्टा प्राजायुते लक्ष्म्यं देशाधिपवलं कुचिन् प्रातः कृतं सुरेद्राणां बलं
 कोटिगुणं भवेत् ३७ एच्छते चोभयोच्चारणेन दासिद्धिर्भविष्यति हयोनीज्पोदयो
 दैवी उभयोः सिद्धिदायकः ३८ परचक्रागमप्रश्ने सूर्यं चंद्रौ विलोकयेत् परच
 क्रामे सूर्ये नैव कदाचन ३९ वर्जयेद्वाग्निना डीन्त्युद्धकाले वगतने क
 र्कजौ तलमकरो सूर्यनाडी प्रशस्यते ४० वृषसिंहालिकं भेषु चंद्रनाडी प्रकण्यते
 चापेकत्येथनुर्मिने मथ्यनाडी शुभामता ४१ प्राणप्रवेशो वहनादिपादं कृत्वा पुरोद
 क्षणमग्रपादम् गच्छेच्छुभायी इव मथ्यवारे चान्येन सह त्र्यगते त्रिसिद्धिः ४२ ॥

जयाजयो ३८। ३९ कर्कमेघतलमकरराशिषु पुरुषेण सूर्यनाडी प्रवाहे युद्धं तत्कार्यमेव मग्रेपि

४०। ४१। ४२॥

पुढार्यगमनेयद्वागनाडीवहनेतद्वागपादंशयतः कृत्वागच्छेत्तदासिद्धिः सप्तमाप्रवा
 हेअन्यपुरुषेणसहगंतवम् ५३ अर्कसूर्यनाडाअग्रितजंवेदहेतदापुढारंभेएकोषि
 हरेः सिंहस्यवाहेलयायदहहंति अत्रकिंचित् शून्यशून्यनाडावाहहीनायाः पक्षेरे
 सन्निधिपकृत्वासप्ततनांतवाहपक्षेवहनाडिपक्षेकृत्वाक्षणोनक्षणमात्रेणकाले
 नलक्षसंख्यानपिरिसन्तिपतिनाशयति ५४ चंद्रनाडावामायाव हनेवामप्रदे

जययोगः समरसो
 प्रकीर्णतत्त्ववदनेह
 कलयायरेकोपिहीत
 सचरुन्किमिवात्रविश्व
 सन्यारिपुन्ययत्ननाम
 गहपदेनिःश्रिपति
 रपातलहमरीनू

१ जयपराजययोगः प्रश्नेचंद्रवहेतवामगनरेणोक्तेजयोनिश्चितं सूर्येदक्षग
 तेनकृच्छ्रविजयीशून्यस्यहतेक्षतिः सूर्येचेद्विषमाक्षराणिप्राप्तिनिवृत्तेसमा
 निभुवंजेतासौपुरतोपिवामगइहस्यासृष्टगोदक्षिणः ५५ प्रश्नः स्यात्तर्गमे
 चेज्जयः स्याद्गोनिधीत्यत्रसहसंतदेतत् लाभः पुत्रादेश्वाहस्यहतेष्टेसु
 शागतेननरेणप्रश्नेउक्ते कः शून्यगस्यादसिद्धिः ५५ ॥ निश्चितंजयोभवेत् सृष्टः सूर्यो
 वहतिदक्षिणगतेनदक्षिणप्रदेशस्थितेनपुंसाप्रश्नेकृतेकृच्छ्रविजयीकष्टेनपुष्टविज
 योभवेत् शून्यदेशोअवहनाडिदिशिहतेप्रष्टरिस्थितेष्टः क्षितिः स्यात् सूर्यनाडावहं
 नाहतोविषमाक्षराणिपक्षेपेवादीनिचेतहतेप्राप्तिनिचंद्रनाडांतसमानिचेद्वतेन
 राभुवंनिश्चितंअसौप्रष्टाजेताभवेत् अन्यथापराजयइहशास्त्रेप्रस्थाहतोवामगोइव

जयः सृष्टिस्तत्त्ववदनेयः ५५ ॥

प्र-
स्व-
१७

अथप्रश्नेपरंविशेषमाह एष्टव्यस्यानिश्चासादानकालेचेत्यष्टाप्रच्छेत्तदास्यजयःनिर्या
तिवहिर्भवति अत्रनिश्चासवायोभंगःस्यात्तदेतत्सूक्ष्मस्वरयोगान्तरेभ्यःकिंचसुत्रा
देःपदार्थस्येष्टस्यलाभउक्तःकथमित्याह एच्छतिहृतएच्छकेवाहस्येवहन्नाडिप्रदे

यदासंयामसमयेसूर्यश्चैकःसदावहेत् तदासौजयमाप्नोतिसदेवास्वर
मानवैः ४६ अथपंचपक्षिप्रकरणम् नमस्कृत्यमहादेवंसर्वशास्त्रवि
शारदम् भविष्यदर्थबोथायपंचपक्षिप्रकाशयते १ अनेनशास्त्रसारेण
लोकाःकालत्रयंप्रति फलाफलानिदृश्यन्तेसर्वकार्येष्वंशकितम् २
आगतंएच्छकंदृष्टादेवज्ञःसावधानतः यत्करोतिकर्मैवतत्सर्वंविचा
रयेत् ३ शकुनानांक्रियागत्यायूतेषुद्वेजयाजयम् येनविज्ञानमात्रेण
सर्वज्ञत्वंप्रजायते ४ ॥

शस्येष्टच्छतिसतिशून्यनाडीप्रदेशस्येहृतेष्टच्छति
असिद्धिःस्यात् ४६ इतिसरोदयेषुहप्रकरणम् भाषा अबपंचपक्षिप्रकरणकह
नेहै १ २ प्रच्छक इतिशेषः ३ ॥ ४ ॥

आह्लादाह्लादलगाहावत्प्रमाणदशमश्लोकोक्ताह्लादसुरात् वाप्रलगाहाप्रथमाक्षरतः नाम
प्रत्यक्षमुक्ताह्लादवर्णव्याख्यायन्तरः तस्मादापक्षिणमुत्थाय पक्ष्यतुष्टपे प्रश्नात्तरेवदेदित्यर्थः ५

आह्लादाह्लादलगाहाप्रथमाक्षरतोपि वा ज्ञातव्यं चेष्टया चेति खगानां गतिरुत्तमा ५
अक्षरं पक्षिभूतं च दिग्देवतदिनानि च कालो वर्णो बलं मैत्री धातुलिंगादयः क्रमा
त् ६ पञ्चादिज्ञानसंज्ञाश्च देहसंकल्पनादिभिः चरितानि च सर्वाणि वक्ष्यन्ते वर्ण
कैः क्रमात् ७ तत्रैव नाम्नि वर्णानां मात्रा मात्राः सुरामताः कादिहानां लिखेद्व
र्णात्सुराथोऽङ्गणोऽङ्गितान् ८ कोष्ठक्रमेण यो वाच्यसुरो वर्णसंज्ञिकः यस्य
नामाक्षरस्यादौ सुरमाह्लादमुच्यते ९ एकैकसुरपंचानां वर्णानामपि यो भवेत्
अकारादिसुराणां च पंचानां च विभागतः १० अकारः श्वेत आख्यात उकारः पिंग
लस्तथा उकारो वायसश्चैव प्रकारस्ताम्रश्चाखरः ११ ओकारो नीलकण्ठश्च सुरा
श्च पक्षिसंज्ञिकाः १२ तिसुरपक्षिवर्णपक्षिविचारः ॥

तत्र पक्षिज्ञानार्थं संज्ञामाह अक्षरमिति ६ चरितानि सुक्लृकृष्णयोः भोजनगमनराज्य
निद्रासरणरूपाणि वक्ष्यमानानि ७ पक्षिणां वर्णसुरादीनां ज्ञानं चक्रेण स्पष्टार्थः
५ ॥ ६ ॥ ७ ॥ ८ ॥ ९ ॥ १० ॥ ११ ॥ १२ ॥

प्र-
स्-
१५

१। २। ३ अथ मेरविभौमौ नाम रविभौमयोर्वा रे श्येनादिक्रमः द्वितीये पिंगले ४ तृतीये वायु
सैव तथैककुट्टे पंचमेमसूरे मंदवारः शनौ मसूरादिक्रम इत्यर्थः अयं शुक्लपक्षक्रमः भोग

अथ पक्षिणां निययः नंदाभद्राजयारिका पूर्णा च तिथयः क्रमात् एवं स्यात्पक्षिण्योने
षष्ठीचैकादशी तथा १ द्वितीया सप्तमी द्वादशी दश्यादौ भोक्ता निशाटनः तृतीयाष्टमी त्रयो
दश्या भोक्ता वायस उच्यते २ चतुर्थी नवमि चतुर्दश्या भोक्ता कुकुटः पंचमी दश्या
मी पौर्णमास्या भोक्ता मसूरकः ३ अथ पक्षिणां वाराः अथ मेरविभौमौ तृद्वितीये च
दचंद्रजौ तृतीये जीववारश्च चतुर्थे भृगुवासरः ४ पंचमे मंदवारश्च क्रमोयं शुक्ल
पक्षके श्येनोर्कभौमौ रविजश्च काकः शिखिभृगुः कुकुटकोत्तसोमो वाचस्यतिः
पिंगलिकृष्णपक्षे सूर्योदयात् चटिका प्रमाणम् ५ अथ नक्षत्राणि मेरुंडस्याधि
नी पूर्वपंचनक्षत्रमुच्यते ततः क्रमाद्विषद्विष्यपंचपंचततः परम् ६ अथ पाठा
नरम् ततः क्रमात् षड्पंचषड्पंचैव तारकाः अथ पक्षिणां राशयः अकारे मेघसिं
हाली इकत्या युगकर्किणी उकारे चतुर्मीनौ एकारे चतुर्लाहवौ ७ ओकारे च मृग
कुंभौ च खैरे राशीश्चराः क्रमात् अथ पक्षिणां दिक्षि-यमः शक्रश्येनः पिंगलो यास्ये पश्चिमे

॥
५
॥

शुभ्रयेकपक्षिणः चटिकाः षट् ५ कृष्णपक्षे वारपरत्वे पक्षिक्रमः ६ अथे स्पष्टे ७ ॥ ५ ॥

५ ॥ १० ॥ ११ ॥

उत्तरेताम्रवृत्तश्चमसुरोमध्यकोणतः श्रेष्ठोद्योचतथेंद्रवैपिंगलोयाम्यनैः
ने वायसः पश्चिमेवायोईशानोदीचिकुकुटः ५ मध्यमेनीलकंठः स्यादि
ग्वलंस्थिरनिश्चितं अथतच्चानि क्षितिर्जलं वह्निवायुश्चाकाशो नित्ययाक्रम
म् १० अथेयं पुनरुक्तिः क्षितिः प्रागमरेज्यश्च जलं दक्षिणादिगभ्युः वह्निः
पश्चाद्भ्रमस्तनुः वायुश्च द्रजउत्तरे ११ गगने च वत्तकोणो मथे सूर्यस्तः क्र
मात् अथ पक्षिदेवता क्षितिर्ब्रह्मा जलं विष्णुस्तथा रुद्रोद्गताशनः १२ ईश
रः पवनो देवस्तथा काशः सदाशिवः अथ पक्षिणा ब्रह्ममंत्राः सद्योजातो
भवेद्भूमिर्वा मदेवस्तथा जलम् १३ अथैरस्तमिरित्याहुस्तत्सुखो वायुरेव
च ईशानो गगनं स्यात् १४ पंचवत्स्ययाक्रमम् १५ अथ पक्षिणां पंचवायवः
प्राणपानस्तथा आन उदानं च समानकम् पंचभूतात्मकं देहं देहं चाश्रितं
जगत् १६ पक्षिणां कालः भूतो मयूरः कुक्षश्च कुकुटो वर्तमानकः भविष्य
दर्थबोधाय श्रेणवायसपक्षिणो १७ पक्षिणां वर्णाः श्रेणो हिरण्यवर्णश्च
पिंगलः शुक्लवर्णकः काकोरक्तसितश्चित्रः कुकुटः श्यामलः शिखी १८ ॥

पक्षिणोऽस्त्रीपुरुषसंज्ञा श्येनो नरो वधूः कुक्कुटः पुरुषो वायसस्तथा कुक्कुटः स्त्री
 उमोऽथैव विप्रादिकुवलेक्षणः १८ पक्षिणो विप्रादिजातिः श्येनः कुक्कुटो द्विज
 श्येष्टः महीपालश्च वायसः ताम्रचूडो वणिकश्चूडो नीलकण्ठश्च संकरः १९ अ
 काराद्यक्षराणां तु वक्षस्तत्र विषादयः ओकारश्चैत्यजातीनामित्याहुः पक्षि
 वेदिनः २० पक्षिणो यस्यादिजातिः चतुष्पात्पिंगलो ज्ञेयो द्विपादो श्येन
 वायसो ताम्रचूडो नखी शृंगी शिखण्डी पक्षिजोरगो २१ यस्यादिजाति
 संज्ञा च देहसंकल्पनादपि चरितानि च सर्वाणि कथ्यन्ते वर्णकैः
 क्रमान् २२ पक्षिणामवयवज्ञानम् श्येनो मुखकण्ठबाहुकुक्कुट
 वक्षस्तवायसः कुक्कुटः पृष्ठभागस्तु शिखीपादयुगं क्रमान् २३ अ
 थ पक्षिणामूलजीवधातुज्ञानम् श्येनो मूलतथा कुक्कुटो जीवधातु
 श्यवायसः कुक्कुटो मूलजीवौ च धातुमूले भुजंगभुक् २४ ॥

अथ पक्षिसंज्ञाचक्रम् ॥

१ पंचपक्षिणः	श्वेतः पितृः कुकुटः वायसः मयूरः			
२ अथ सूर्यः	अश्वि ३३ उक्त पपे शोशो			
३ वर्णानि	कलत्रय वज्रश गकषक चठदव			
४ तिथयः	मव दिनम रस लह			
५ क्लेशवारः भुक्तवति	२१६११ २१७१२३५११ ५१११५ ५१६११५			
६ क्लेशवारः भुक्तवति	१०६ चेतु ५०६ ५०६ ५०६ ५०६			
७ नक्षत्राणि सुक्लपक्षः	अश्विनी आर्द्रा उत्तराषा	ज्येष्ठा	धनिष्ठा	
८ मत्तान्तरेन	अश्विनी आर्द्रा उत्तराषा	अश्विनी	धनिष्ठा	
९ क्लेशपक्षेनक्ष	ज्येष्ठा उक्तादि भुक्तादि	अश्विनी	धनिष्ठादि	
१० राशयः सु	मेघसि कं मि यं मी तं वं	मं कुं		
११ क्लेशराशयः	वृषभं यं मी कत्या मे वं सि	मं कुं		
१२ अथ दिशः	पूर्व दक्षिण पश्चिम उत्तर	मध्यको		
१३ अथ विदिशः	अग्नि नेत्रते वायवे ईशाने	मथे		
१४ तत्त्वानि	क्षितिः जलं अग्नि वायु आकाश			
१५ पक्षिणां देवता	ब्रह्मा विष्णु रुद्रः ईश्वरः	सदाशिवः		
१६ ब्रह्ममंत्राः	स योजा वामदे अचो व नत्पुरुष ईशान			
१७ पंचप्राणाः	प्राणः अपानः व्यानः उदानः समानः			
१८ कालः	भविष्य भूत भविष्य वर्तमान भूत			
१९ वर्णः	पीतः श्वेतः रक्तसित चित्रः श्यामलः			
२० स्त्रीपुरुषसंज्ञा	पुरुषः स्त्री पुरुषः स्त्री पुरुषः			
२१ विष्वादिजातिमत्तान्तरे	ब्राह्म ब्राह्म तं वै वै पू नीचो	मजः		
२२ पश्चादिजातिः	हिमा चतुष्पा हिमाद नखीष्टं पक्षि उग्गो			
२३ अवयवज्ञानम्	मुखं कंठवा वक्षः पृष्ठभाग पादौ			
२४ त्रिविधचिंता	मूल जीव यात मूलजीव पातमूल			

३-
स्व.
२

उच्चावलोकने जीवोत्पत्तिरूपमूलकम् पात्रवैसम्यदृष्ट्या च हतचेष्टां विलोकय
त् २५ अथ मूलज्ञाने भेदः अक्रेचंद्रे गुल्मवलीलतामंदे बुधस्य च पत्रं गुणै फलं स
यै मूलं भौमे त्वचोर्कजे २६ या तो ज्ञाने भेदाः अक्रेचंद्रे भवेद्गोप्यबुधे स्वर्णमुदाहृतम्
गुरो रत्नमुने हेमसूर्ये मौक्तिकमेव च २७ भौमे तासंशानो लोहवाराणा मुदय
क्रमात् रुक्मपद्मेन दत्तक्रमः थनिष्ठा पंचनक्षत्रमादी दिव्यभंशिखी २८ अ
श्विनी पंचनक्षत्रं भोक्ता स्यात्तासु शोखरः काकः पुष्पचक्रं च उत्तराषडङ्ग पिङ्गलः २९
भेरुंडद्रभात्पंचक्रमपद्मे त्वयं क्रमः शिखी मृगचटकर्कश्रजालि सिंह कुक्कुटोः ३०
काकस्तेकमका युक्तः पिङ्गलो धनमीनयोः भेरुंडस्य दृष्टत्वे रुक्मपद्मे गृहात्सुराः
३१ पक्षिणां दृष्टिर्निर्णयः श्येनः काको मयूरश्च पिङ्गलस्तु शोखरः सिंहावलौ
कमार्गेण पश्येति त्रितयं निशि ३२ पक्षिणां बलाबलनिर्णयः काको बलीया
त्सर्वे भक्षस्मात् श्येनो हि दुर्बलः कुक्कुटो दुर्बलस्तु भोऽपिङ्गलस्तेभ्य उन्नतः ३३
तेभ्यः ४ शिखी दुर्बलः स्यात्पक्षिणां बलनिश्चयः बली मयूरकुङ्कुशश्च तासु ह्युत्त
योर्बली ३४ पक्ष्या बलीया श्येनमुच्यते वायसो बली पक्षिणां परस्परं मित्रा
मित्रनिर्णयः मित्रे मयूरश्च श्येनो च शत्रूक कुटवायसो ३५ सहृदयो पिङ्गलश्च
नौ मयूरारुणशोखरो काकस्य शत्रो वा नित्यं पिङ्गलश्च श्येनक कुक्कुटोः ३६ कुक्कु

दस्युरिष्टात्मानो सर्वदा श्रेण वायसौ नीलकण्ठस्य सह दौ सदा पिङ्गलकुङ्कुटौ ३१
 श्रेण पिङ्गलयोः शत्रुस्नायुद्वेन संशयः शिखिपिङ्गलयोर्मित्रः श्रेणः काकोरिमु
 स्तथा ३२ मित्रमित्रं च पक्षेणं ज्ञातव्यं सर्वदा बुधेः इति पक्षिणो मित्रादि ख्यातौ र
 विकुजौ रक्तौ पीतौ जीवन्तौ यौ ३३ शशिभुक्तौ सितौ चैव कृष्णौ राहु सूर्यजौ
 स्थिरग्रहाणां नामानि प्राच्यादिष्वयथाक्रमम् ४० गुरुः शुक्रः कुजः सौम्यः कोणम
 यं शनैश्चरः दक्षमुष्टिं गुरौ भौमे भानौ चैव प्रजायते ४१ भूगौ सौम्ये च मंदे च वा
 ममुष्टिं तथो वदेत् इति पंचपक्षिप्रश्ने संज्ञाप्रकरणम् ॥

पक्षिणो मित्रमित्रं च क्रमः ॥					
श्रेणः	पिङ्गलः	वायसः	कुङ्कुटः	मयूरः	०
संपि	श्रे. सं.	०	म	कु. श्रे. पि.	मित्र
०	०	०	पि	०	सम
कु. वा	म. वा	कु. पि. मेम.	श्रे. वा	वा	शत्रु

प्र.
सं.
३१

अथ राशिक्रमेण जयपराजयौ सर्वसंज्ञाप्रकरणे सरपक्षिणो राशिक्रमेण राशि सरे उक्ते सति
 एतद्राशिगतनामाक्षरवर्तां प्ररुषाणां तस्यैव सरे सुहार्थं प्रवृत्तौ अवश्यं जयो भविष्यतीति वक्तु
 वम् अथ वर्गक्रमेण जयपराजयौ प्रकटनपयशवर्गाः तत्रावर्गं गरुडयोनिः पूर्वादि ककुव
 र्गमाजीरयोनिः आग्नेयीदिगवर्गं सिंहदक्षिणोदवर्गं कुकुटनैः न तवर्गं सर्पपश्चिमे पवर्गं मू
 षकवायव्येयवर्गं गजउत्तरा शवर्गं शशईशानीदिग् एवं सति तद्गोत्रराजनामाक्षरवर्तां त

भुक्ते जयोगमेहानिराज्ये च विजयः सदा तस्यै पराजयो
 सस्यो दुःखं चैव पराजयः १ ॥

क्रि	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥
प	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥
॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥
॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥
॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥	॥

अ	इ	उ	ए	ओ
शे	पिं	वा	कु	म
भो	ग	रा	नि	पु
वा	क्य	पे	च	के
वा	कु	रा	ह	म

२॥

तद्गोत्रं कदिशि सुहार्थं गमनेः वश्यं जयो भविष्यतीति वक्तुनामाक्षरवर्गं दिग्गमने वश्यं मपक्षयः अ
 नुभयदिगमने अनुभयं नाम उभयोर्ननु सुभयं पराजयमात्रे वेत्तवश्यं प्रष्टवदेदिति फलितोर्थः

जगदिस्सचकंभवति सुप्रचक्रोद्धारः

इदं पद्मिचक्रं ग्रहार्थं प्रस्थितं सजया अकच्छुडथभवमेरुण्ड इत्यजदत्तमश्रापिगलउगक
नपसवायस पचटथफरसकुकुट ओचठदबलहममूर अत्रान्योविशेषोस्ति एककोष्ट
गताति अकाराग्रद्वाराणि ऊर्ध्वाधःक्रमेणानंदाभद्रासंज्ञात्तरपर्यंतं वाचितानि वेदेनहा
कनिष्पत्तिः पद्मिचक्रान्तरस्य सुरप्रकारः ऊर्ध्वरेखाः षट्तिर्यग्रेखाः षट्पर्वविलिख्य
माने प्रतिपंक्तिषु पंचपंचक्रमेण पंचविंशतिकोष्टकनिष्पत्तिर्भवति तत्रोर्ध्वप्रथ

अथ पद्मिचक्रोपरिजयाजयौ पद्मिचक्रं प्रवक्ष्यामि समरे विजयी भवेत्
कृत्वा कोष्टं लिखेत् ऊर्ध्वरेखा षट्कृतकारयेत् २ निर्धयेत्वास्तु समस्तः कोष्टो
हारं यथाविधि सुभासुभेकते बाले कुमारैराज्यमेव च ३ ॥

मपंक्तौ अकारादिसुराः द्वितीये मेरुणादयः तृतीये भोजनादयः चतुर्थ्या प्रति
चटिका षट्कं पदिसंचारसूचकं वाक्यपंचकं पंचम्या बालकुमार राज्यदृढमृत
सुरा इत्येवं विलिख्य सुक्लपक्षे दृष्टव्यं कृत्वा सपक्षे पयमेव क्रमः कश्चन विशेषः
अनुमोदिने इत्यादीनि वारवाक्यानि नंदादिनिधयः वारादिशेषं लेखनीयं सु
क्लपक्षे ये दीर्घसुरास्ते कृत्वा सपक्षे ह्रस्वमयी दया दृष्टव्याः २ ॥ ३ ॥

प्र-
स-
२२

एतेषामर्थः तिथिपक्षिणां क्रमेण षष्टिचटिकासकैकस्य द्वादशचटिकापर्यन्तं भुक्तिर्दृष्ट

दृष्टमृतसुरास्तत्र प्रसौतिरनुशासनम् नन्दादीनां वपंचानां क्रमशः कंदकादयः
 ४ तिथ्यादौ नाडिका षष्टिभुक्ता भुक्तौ तिथिसराः अन्येषु पक्षिणः षड्विनीडिको
 भुंजते क्रमात् ५ भुक्तपक्षिणमारभ्य वपंचानां क्रमशो भवेत् भोजनं गमने रा
 ज्यनिद्रा मरणमेव च ६ रात्रौ पक्षिणि दृष्टे वा मृते राज्यादिनिष्ठे शत्रूणां स
 मरं कुर्यात् महाविजयसिद्धये ७ अथ पंचपक्षिणां संख्या पंचपंचगुणं प्रो
 क्तं पक्षिणां गुणसंभजेत् पंचसप्ततिभिर्ज्ञेयं पक्षिणां मारणेन च ८ तदर्थं
 भोजने दद्याद्भक्षणमेव च तृणम् शयने च गुणोत्तमराज्ये मनुसमादिशूत्र ९
 नवभिश्च हरेद्भागं शेषषष्टिगुणं कृतम् तदन्ते च हरेद्भागं गोभिः कर्मसमा
 चरेत् १० अन्यच्च नवभिश्च हरेद्भागं शेषषष्टिक्रमेण च गुणिना नि समाज्ञे
 यं पूर्वसंख्येन भागहत् चटिकाश्च ततो लब्धा पूर्वमार्गेण संख्यया ११
 अधिकं च पुनर्गुणं वसुभिर्भागमाहरेत् पलसंख्याततो लब्धा स्य क्षराणि
 नथैव च १२ ॥

आभोजनादिव्यवस्था पक्षिणां प्रतिपक्षिषट्चटिकाक्रमेण दृष्टव्या ४।५।६।७।८।९।१०।११।१२।
 पक्षिणां सुदयमारभ्य एकैकस्य च चटिका षट्क्रमेण सूर्यास्तमयपर्यन्तं एकवारं गते स

निष्ठनरस्तमारभ्यसूर्योदयपर्यंतं षट्चटिकाक्रमेण भुक्तिं दृष्ट्वा कथनक्रमवाक्यमयीदया
सम्पन्निवार्यसरपक्षिणो राज्यसरकालवर्तिशत्रुपक्षिदृढसरस्तसरवर्तिशुद्धादीनिसर्वी

अनुमोदितेवाकोनतथावापरपक्षके एतद्वाक्यसमंज्ञेयं मुनिभिः कथितं पु
रा १३ कालंबलंचमैत्रंचवारदिदैवतंपुनः एकीकृत्यसमालोक्यफलानिचपु
राकृते १४ तत्सर्वंकथितंतज्ञैः कृत्स्नपक्षसमुद्भवम् अथशुक्लदलोद्भूतं फलं
वाक्षिसमासतः १५ शुक्लपक्षप्रवक्ष्यामियत्किंचिद्विधिनामुना तत्सर्वं गुणितं
ज्ञेयं पूर्ववत्कथितं भवेत् १६ अरिपुकेतिविवाकोनपंचपंचगणैः पुरा भोज
नेगमनंराज्यंनिद्रामरणमेवच १७ कथितं सृष्टिमार्गीणसंहारेणापरेणच प्रा
रेणमुनिभिर्भाज्यमंकैर्भागीसमाचरेत् १८ दिनसंख्यापरालब्धायत्कालेष्टच्छि
तंपुनः शेषंतुषष्टिभिर्गुण्यवस्तुभिर्भागमादिशेत् १९ चटिकाचततोज्ञेयाप
लानिचाक्षराणिच पूर्ववत्कथितंसर्वं श्येनपिंगलवायसाः २० कुक्कुटोनीलकं
ठश्चयस्ययस्ययथाविधि तस्यतस्यपरिज्ञानमासपक्षदिनानिच २१ ॥

णिङ्कुर्यादिनिष्ठेजयाजयप्रश्ने ७ । ८ । ९ । १० । ११ । १२ । १३ । १४ । १५ । १६ । १७ । १८ । १९ ॥ २२

संवत्सरं च विज्ञेयं भागेन क्रमशो बुधेः मङ्गलिभिरितिभिः श्रोत्रं नागबाणैस्तथा क्रमः २२
समुद्रे च तथा चंद्रगणबाणैश्च त्रिंशकः पतत्सर्वं परिशोध्य गणयेद्गणकोत्तमैः २३
इति शुक्लपक्षफलानि इत्युक्ते पंचपक्षीणां लाभालाभं शुभाशुभम् येन विज्ञान
मात्रेण त्रिकालज्ञो भवेन्नरः २४ तारकाराजतेतावद्यावन्नोदेति चंद्रमाः उदिते
च सहस्रांशो तारकानच चंद्रमाः २५ ग्रंथास्त्वावद्विराजते यावन्नोदेति भास्वती
पंचपक्षुदिते चैव न ग्रंथानच भास्वती २६ तथा च अगस्तिसूत्रे चतुर्थे कल्पवृ
क्षाध्याये सूत उवाच प्रश्नशास्त्रमिदं श्रोत्रं स सा सेनतपोयनाः ग्रहराशिस्तुभा
वानां ज्ञापकं पक्षिसंज्ञकम् २७ एतच्छास्त्रनास्तिकायशाढ्यानां जवेन तथा नव
कथ्येन वक्तव्यं कदाचिदपि सुव्रताः २८ इदं शास्त्रं महागुरुं ज्ञेयं गुरुमुखात्किल
घण्टासुख उवाच श्रीत्यागस्तुतव श्रोत्रं रहस्यं स्तुतं उत्तमम् २९ एकैकं स्तुतं सूत्रं स्य
संन्यथी बहवो ब्रूहि सूत उवाच इत्युक्तात्तु महादर्थं जगाम शिवनन्दनः ३० शा
स्त्रस्य गुरुवो ह्येते शिवगौर्यौ च तत्सुताः घण्टासुखः कुंभजन्मा स्मर्तव्यास्तेत्युपक्रमा
त् ३१ अथ शिखास्त्रे स्कंदमन्त्रास्कंदश्रोत्रं तपोयनाः सिद्धिर्भवेति सर्वेषां तान्यथाशि
वभाषितम् पारिजाताख्यशास्त्रे स्मिञ्चतुर्थाध्याय ईरितः अथ नामानि वक्ष्या

मिषदिणं बोधहेतवे ३५ पंचपदिणं संज्ञांतरज्ञानार्थं प्रश्नस्कंदकर्तुः श्लोकाः
 श्वेतोभेरुण्डगरुडोभारहाजश्च पाचिकः व्याघ्राटकेति नामानि प्रोक्तानि
 श्वेनपदिणः ३५ पिंगलश्च तथा कुजः कौशिकोऽथ निघाटनः दिवाभीतउ
 लूकादिनामानि पिंगलस्य च ३६ वायसो बलिभुक् ध्वंक्षश्चिंजीवी च कोरटः
 बलिभुक्षोऽथ करटो नामानि काकपदिणः ३७ प्रबुद्धः कुक्कुटस्तम्रशोखरश्च
 रणायुधः ताम्रहृदः कृकवाकः सारसोरुणशोखरः ३८ मयूरो नीलकंठश्च
 शिखी केकी भुजंगभुक् सर्पभक्षः शिखण्डीति नामानि शिखिपदिणः ३९
 शिवोक्तं च वराहोक्तं स्कन्दोक्तं सुविलोक्य च हरिकृष्णश्च कृतवान्यं च पादिफ
 लं महत् ४० इति पंचपदिप्रश्नकथनप्रकरणम् गमने रसरामश्च ३६ दैवकः
 परिकीर्तितः त्रिभिर्भागैः समाहृत्य एकशेषगमः स्रतः २ ॥

३५ शिवोक्तं शिवेन पार्वती प्रणियत्योक्तं वराहोक्तं वराहमिहरोक्तं स्कन्दोक्तं प्रगल्भि
 नि प्रतिकार्तिकस्वामिना यदुक्तं तेषां सारं सारमाहृष्य हरिकृष्णः स्वनिवेद्यित प्रश्नस्कंदे केर
 लप्रश्नाध्याये महत् सवितरं पंचपदिफलं कृतवान् ग्रंथितवानित्यर्थः ४० ॥

प्र-
स्व-
१५

२५
हाभ्योस्थितिर्विजानीयाच्छ्रुत्येहानिःस्पृताबुधैः इतिगमागमप्र- जयाजयेक्षेप
कस्तुवत्तस्त्रिंश ३५ त्वकीर्तितः २ रामेभीगंसमाहृत्य एकशेषेजयं वदेत् हा
भ्योसन्धिः प्रवक्तव्यास्तुत्यशेषे पराजयः ३ जयाजयप्र- यात्राप्रशेक्षेयकस्तु
नवराम ३५ इतिक्रमात् रामेभीगंसमाहृत्ययात्रास्यादेकशेषके ४ द्विशे
षेसम्यमाज्ञेयानयात्रास्तुत्यशेषके यात्राप्र- म्रथमुद्देजयाजयप्र- उभयोस्त्रि
शणानामतत्कालतिथिनाडियुक्त वह्निहयत्रशेषः स्यादधिकंजयवान्भवेत्
५ डर्गप्राप्तिर्भविष्यतीतिवानवेतिप्र- रामेगुणितवारस्तनक्षत्रेयोजित
स्त्रिहत्त डर्गप्राप्तिरेकशेषेद्विकेसंधिस्त्रिकेनहि ६ चटिकापं चभिर्गुणपा
दिनक्षत्रविश्वसंयुता हाभ्योभागेतयच्छेषफलं तस्यवदाम्यहम् ७ एकेनाग
मनेविद्यात् हाभ्योनेवारामं वदेत् हयोयुद्देकस्यजयइतिप्र- उभयोस्त्रि
शणानामतत्कालतिथिनाडियुक्त वह्निहयत्रशेषः स्यादधिकंविजयीभवे
त् ८ म्रथसेनाकाण्डः स्तानप्रदीपे सैन्यस्यागमनेवक्ष्येष्टात्रोरगमनेतथा
चोदयेचरात्रुछेपापाः पंचमगायदि १ सेनागमनमसीतिकथयेच्छास्त्रविज्ञमः
चतुष्पाडुदयेजानेयुगमराष्ट्रदयेपिवा २ लग्नस्यापिपतौ वक्तेसेनापतिनिवृ

तये आरूढे सुदिताः कुंभकुलीरालिकषायदि ३ चतुर्थकेंद्रे बलिनो यदि
 सेना निवर्तते चरोदये चरारूढे भौमर्कगुरुवस्तदा तिष्ठन्ति यदि पश्यन्ति
 सेनायातिमहजरा ४ आरूढे स्वामिमित्रोऽग्रग्रहयुक्तेऽप्यवीक्षिते स्थायि
 नो विजयं ब्रूयाद्यायिनो भंगमादिशेत् ५ एवं च्छत्रे विशेषोक्तिविपरीते जयो
 भवेत् आरूढे बलसंयुक्ते स्थायी विजयमाप्नुयात् ६ यायी बलं समायाति
 छत्रे बलसमन्विते आरूढे नीचरिपुभिर्ग्रहैर्भुक्तेऽप्यवीक्षिते ७ स्थायी पर
 ह तो न स्याच्छत्रेऽप्येवं विपर्ययः शुभोदये तु पूर्वाह्ने यायिनो विजयो भवे
 त् ८ शुभोदये तु सायाह्ने स्थायी विजयमाप्नुयात् छत्रारूढोदये वापि कू
 रं शोपापसंयुते ९ तत्काले पृच्छातां सर्वैः कलहो जायते महान् पृष्ठोद
 ये तदा रूढे पापैर्भुक्तेऽप्यवीक्षिते १० दशमे पापसंयुक्ते चतुष्पादुदये पि
 वा कलहो जायते शीघ्रं संधिः स्याच्छुभवीक्षिते ११ उदयादिषु षडेऽप्युभ
 राशिषु संस्थिताः स्थायिनो विजयं ब्रूयादर्थं चेत् स्थायिनो जयः १२ पाप
 ग्रहयुते तदन्ति संधिः प्रजायते उभयत्र स्थिताः पापा बलवन्तः समे

प्र.
स्व.
२५

जयः २३ त्रयादिराशिभिः षड्विंशतस्य फलं वदेत् तदन्यराशिभिः ष
ड्विः स्थायिनः फलमादिशेत् १४ पंचग्रहस्थितिं वशात् सर्वतत्कथये
दुयः ग्रहोदये विशेषो स्ति शन्यर्को गारकोदये १५ आगतस्य जयं ब्रूया
त् स्थायिनो भगमादिशेत् बुधश्चक्रोदये सिद्धिं यायी चंद्रग्रहोदये १६ पं
चषट्शलाभरिषोः सत्तीयेर्के स्थिता यदि आगतस्त्रीयनादी निरुता वस्तु
निगच्छति १७ द्वितीये दशमे सौरि र्यदि सेना समागमः यदि शुक्रस्थितेष्ट
ष्टे योज्यं संधिर्भविष्यति १८ चतुर्थे पंचमे शुक्रो यदि तिष्ठति तत्क्षणात् स्त्री
यनादी निवस्तु नियायी दत्ता प्रत्यस्यति १९ सप्तमे शुक्रसंयुक्ते स्थायी भव
ति दुर्बलः नवाष्टसप्तसहजादन्यत्र च कुजो यदि २० स्थायी विजयमाप्नो
ति परसेना समागमे मित्रस्थाने स्थितः संधिर्नो चेत् स्थायी जयी भवेत् २१
चतुर्थे विजयः स्थायी षष्ठे चेत् स्थायिनो मृतिः उदयात् सहजे सौम्यो द्वितीये
यदि भास्करः २२ स्थायिनो विजये ब्रूयाद्यस्ते यायिनो जयः ससौम्ये भास्कर
रे याते सयुद्धे वा वदेदुयः २३ लग्नात् च मगे सौम्ये यायी भवति चार्थदः द्वि

त्रिस्थे सोमने यायी विजयी भवति भुवम् २४ त्वेकादशे यये सौम्ये स्थायी विजय
 मे ष्यति एकादशे क्वे यायी हतः सस्ती कब्धायवः २५ प्रात्रुनी चास्थिते सूर्ये स्था
 यितो भंगमादिशोत् उदयात्पंचमे भातव्येषु पिषणो यदि २६ यायी भंगसमा
 यानि द्वितीये संधिरुच्यते दशमैकादशे जीवो यदि याप्यर्प्यो भवेत् २७ चंद्रा
 दित्यौ समस्थाने संधिः स्यात्त्रिष्टोतयदि विपरीते तृयुहं स्याद्भानौ द्वादशे गोवि
 यौ २८ तत्र युहं न भवति शास्त्रे ज्ञानप्रदीपके चरराशिस्थिते चंद्रे चरराशु
 दये पिच प्रात्रु रागम्य संधाता विपर्यय विपर्ययः २९ युग्मराशिगते चंद्रे स्थि
 रराशु दये तथा अर्धराज्ये समागत्य सेनापति निवर्तने ३० सिंहाचाराशयः
 षट्च स्थायिनो भंगदायिकाः कर्कादिभ्युक्तमात्स्यद्वयायिनश्चंद्रसंस्थिताः ३१
 स्थायी यायी क्रमेणैव ब्रूयाद्ब्रह्मशाफलम् इति सेनाकाण्डः ॥
 अथ यात्राकाण्डः यात्राकाण्डे प्रवक्ष्यामि सर्वेषां हितलिप्साया गमनागमनं
 चैव लाभालाभं शुभाशुभम् सर्वविचार्य कथयेत्सुखतोषासु विजयः १ मि
 त्रक्षेत्राणि पश्यन्ति यदि मित्रग्रहास्तदा मित्रस्यागमने ब्रूयान्ती चान्ती च ग्र
 हाः २ नीचस्यागमने ब्रूयाडश्चाशुश्चाग्रहायदि स्वाधिकाराय गमने पुंराशि

चान्ती

प्र.
स्व.
२६

२६
पुंयहायदि ३ स्थियैगमनमित्युक्तमन्यदैवंविचारयेत् चरराप्रपदया नृदेन न
इह विलोकने ४ तत्रदाशासुगच्छन्ति प्रष्टारः शासु निर्णये स्थिरराप्रपदया
नृदे शान्त्यर्को गारकाः स्थिताः ५ अथवादशमेवाचेद्गतागमनेन च शुक्र
सौम्येण्डजीवाश्च तिष्ठन्ति चरराणि ६ विद्येते स्वेष्टसिद्धार्थे गमनागमनं तदा
स्थितिप्रश्ने स्थितिं ह्यात्मस्तकोदयराणि ७ पृष्टोदये शुगमने कमेण शुभं दं
वदेत् ८ द्वितीये च तृतीये च तिष्ठन्ति यदि पुंयहाः त्रिदिनात्पत्रिकायाति हतो
वा प्रोषितस्य च ९ लगार्थे सहजमोमलाभे षिंडु जभार्गवाः तिष्ठन्ति यदि न
काले वा वृत्तिः प्रोषितस्य च १० चतुर्थे द्वादशे वापि तिष्ठन्ति ह्युभाग्रहाः यदि
का प्रोषितस्यासमायातिन संशयः ११ षष्ठे वापंचमेवापि यदि पापग्रहाः स्थि
ताः प्रोषितो व्यापिणो र्गतः समायातिन संशयः १२ चाप्येक्ष्य गसिंहेषु यदि
तिष्ठति चंद्रमाः चिंतितः पुनरायाति चतुर्थे चैत्रदासमः १३ स्वस्वर्ते शुचति
ष्ठति शुक्रजीवेण्डसोमजाः प्रयाणागमने ह्यात्तत्रदाशासु सर्वदा १४ ग्रहः
स्वर्ते समायातियावत्तत्र फले वदेत् शुभग्रहवशात्सौख्यं पीडां पापग्रहैर्व
देत् १५ सममाष्टमयोः पापास्तिष्ठन्ति च यदि ग्रहाः प्रोषितो हत सर्वस्वस्त

सु.
सु.
२७

त्रैवमरणं वदेत् ॥ १५ ॥ षष्ठे पापमुते मार्गे स्वामि बंधो भविष्यति जलराशौ सि
ने पापे विरेण याति विंतिनः ॥ १६ ॥ बला बलानु रूपेण सुभा सुभानि रूपणम्
इति यात्रा काण्डः ॥ समाप्तम् ॥ सुभम् ॥

रत्नल ५००

ट ६६